

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Poligráf

VIII. évfolyam 2. szám 1998. október 26.

IT-EMLEKEZTETŐ

1998. szeptember 22-i ülésről

Jelen voltak:

Gyöngyösi Dóra - DeHÁt
 Szarka Eszter; Varga Gyula - Munkásosztály
 Balasi Nóra - JutaJazz
 Jelinek Adrienn; Tőkei Józsefné - Szmar10
 Bárány Katalin - Polisz
 Bohács Rita; Kovács Judit - KAndi
 Kund Attila - PsychO
 Meichl Márton - Más
 Vörös Tamás - elsőÁ
 Petravich Márk - Gix-R
 Gavallér Csaba, Jakab Judit, Puskás Aurél - tanárok
 Kerekes László, Szikra Csaba, Vargha Dávid - DÖK
 Vendégek: Antal Mónika - Szmar10, Szőke Zsolt - KAndi, Molnár Lajos - tanerő

1. Az új (és régi) tagok bemutatkozása után a szavazatok arányosabb elosztásáról döntöttünk. Az 1998/99-es tanévben a diákoknak összesen 17 szavazatuk lehet (osztályonként egy-egy, valamint a Diákönkormányzat 3 szavazata); a szülők 11 szavazattal rendelkeznek (első évfolyamtól negyedikig osztályonként egy szülő képviselője van a testületnek); a tanárok szavazati száma 9-ről 12-re emelkedett - az arányosság érdekében (17 igen és 1 nem szavazattal fogadta el az IT). Jelenleg három tanár képviselő osztozik a 12 szavazaton, de az IT felvetése, hogy emelkedjék a tanári létszám 4-re, és maradjon a továbbiakban is a fejenként 3-3 szavazat.

2. Bemutatkozott a Diákönkormányzat. Az IT erős ajánlást fogalmazott meg, hogy a közelgő DÖK-választások előtt a négy főre csökkent DÖK-tagság foglalja össze, tegye áttekinthetővé és ellenőrizhetővé e képviselőtestület hatáskörét, jogait, szervezeti és anyagi kereteit, a tagsághoz való csatlakozás lehetőségeit.

3. Pál Dénes Szmar10-os diák írásos előterjesztése nyomán (ld. melléklet) az új iskolai időrend értékelése töltötte ki a hátralevő több mint egy órát. A jelenlevők részben személyes véleményüket, sérelmeiket fogalmazták meg a 8 órás kezdéssel és a 10 perces szünetekkel kapcsolatban, részben a tavaly tartott népszavazás makuláiról esett szó, részben pedig új javaslatokkal, jobbító ötletekkel álltak elő. A megismétlendő döntés mellett szolt többek között az az érv, hogy

- a tavalyi kampány egyoldalú és előkészítetlen volt;
- sok szavazó inkább csak azt tartotta szem előtt, hogy minél kevesebb időt kelljen az iskolában eltölteni, de a munkához szükséges időkről már nem gondolkodott;
- sokakat főleg a változtatás vágya és nem a józan belátás motivált;
- akadtak olyanok, akik nem modellezték magukban a megrövidült szünetekkel járó iskolai arculat- és atmoszféraváltozást; valamint

- a népszavazás tisztasága megkérdőjelezhető. Ezúton kérünk mindenkit, aki információkkal rendelkezik arról, hogy a népszavazáskor csalás, voks-hamisítás történt, jelezze valamelyik tanár IT-tagnak, mert ilyen bizonyítékok vitathatóvá teszik a népszavazás eredményét.

A képviselők többsége a népszavazás megisméltése pártján áll, de azt mindenki belátta, hogy félévig semmilyen változást nem tervezhetünk objektív okok miatt (sem): sok az óraadó, az életét más intézményekhez is igazító polgára a Politechnikumnak. A januári újraszavazást viszont nem vetettük el. Egy - még új tagokat váró - bizottság alakult, hogy az előttünk álló hónapokban segíteni, moderálni, szervezni tudjuk azt a mozgolódást, ami a szünetek hosszának, illetve az iskolakezdésnek megmésítését célozza. A bizottság tagjai: Jelinek Adrienn, Antal Mónika, Petravich Márk és Jakab Judit kérnek minden iskolapolgárt vagy csoportot, aki kampányt kíván folytatni a jelenleg érvényben levő iskolai időbeosztás ellen vagy mellett, illetve aki új népszavazás kiírásának híve, keresse meg Adrienn, Mónikát, Márkot vagy Juditot. A bizottság szeretné összehangolni a véleménynyilvánítási utakat, lehetőséget kíván biztosítani mindazoknak, akik hangjukat hallatnák a kérdésben vagy „csak” sürgetnék a változást. A januárig előttünk álló három hónap talán elegendő idő arra, hogy

kiderüljön, van-e igény a változtatásra; vannak-e képviselői az egyes irányzatoknak, valamint hogy megfelelően előkészítsünk egy következő szavazást, ha lesz. Ez a bizottság gyűjti azokat a javaslatokat is, amelyek eddig ill. ezután felmerülnek munkarend-ügyben:

- maradjon a 8 órai kezdés, de legyenek 15 percesek a szünetek és egy 25 perces ebédszünet;
- maradjon a 8 órai kezdés, de legyenek 15 percesek a szünetek, ebédelni pedig az utolsó két negyedórás szünetben és tanítás után lehessen.
- kezdődjön újra fél 9-kor a tanítás.

4. A DeHát osztály azzal a kéréssel fordult az IT-hez képviselője útján, hogy a reggelit korábban kaphassák meg a megrendelő diákok.

A viharos harmadik napirendi pont befejezése után nem tértünk át a hatosztályos iskolai modellről szóló futurista beszélgetésre. Eldöntöttük, hogy legközelebb

október 20-án, fél 5-kor folytatjuk,

amikor is a szülői oldal vezeti majd az IT-ülést, és ők készítik a jegyzőkönyvet is.

1998. szeptember 23.

Jakab Judit IT-titoknok

Melléklet

Tisztelt IT!

Szeretném, ha az IT újra foglalkozna az iskolai időbeosztással.

Én a nyolc órás kezdést eléggé korainak tartom, és szerintem a tíz perces szüneteket is túl rövidek. Sok emberrel beszélgettem már erről, és többségük osztja a véleményemet. Az is furcsa számomra, hogy mindenki azt mondja, hogy ő a régi rendszer mellett szavazott. - De akkor kik voksoltak az új rendszerre?

Akik vidékről járnak be, panaszkodnak, hogy nem férnek fel a volánbuszra, vagy már fél nyolckor itt vannak a suliban, mert a következő vonattal öt perccel becsöngetés után érnének be. A fővárosiaktól hallottam, hogy a reggeli csúcsforgalom miatt legalább háromnegyed órával korábban kell indulniuk, mint tavaly, és csak a 2.-3. metróra férnek föl.

Jelentősen megszaporodott a késések száma. Olyan emberek is rendszeres későkké váltak, akiknek ez eddig nem volt szokásuk. Van egy-két ember, akinek már az első három hét alatt több mint 5 igazolatlan órája jött össze.

A tíz perces szünet szinte csak arra elegendő, hogy átmenjünk egyik teremből a másikba. Ha nem rohan le az ember rögtön kicsöngetéskor Katinénihez, akkor szinte biztos, hogy nem kerül sorra, vagy ha netán mégis kap valamit, akkor azt már nem tudja azt a szünet végéig megenni, és óra alatt kénytelen reggelit befejezni. Testkultúra óra után szinte lehetetlen átöltözni, átrohanni a B épületbe a szekrényekhez, majd felmászni a természetismeret terembe anélkül, hogy ne késnének el néhányan. Tíz perc nem elég ahhoz, hogy egy reggelit kényelmesen el lehessen fogyasztani, főleg ha még sorban is kell állnia a menzásoknak. Az ebédszünet kész káosz: mindenki lerohan a büfébe, vagy az ebédlőbe; kilométeres a sor; nincs hely az ebédlőben, stb. Sokan panaszkodtak arra is, hogy nincs idejük beszélgetni a tanárunkkal, vagy más diákokkal, mert a rövid szünet ezt nem teszi lehetővé. (A harmadik - negyedik nap megkérdeztem osztálytársaimat: „Mi a véleményetek az új elsősökről?” Mire a válasz: „Még nem is volt időm velük ismerkedni.” - és hasonlók.)

A fentiekben nem írtam le az összes érvet, ellenérvet. Remélem az IT alaposan átgondolja a problémát, mielőtt döntést hoz.

1998. szept 21.

Köszönettel: Pál Dénes 5

Pál Dénes,

(a SZMARIØ 2/3-ának nevében)

IT-EMLEKEZTETŐ 1998. október 20-i ülésről

Jelen voltak:

Gyöngyösi Dóra - DeHÁT
Szarka Eszter; Varga Gyula - Munkásosztály
Balasi Nóra, Szelestei Miklós - JutaJazz
Jelínek Adrienn; Tókei Józsefné - Szmar10
Steili Eszter - LeG-o.
Bárány Katalin - Polisz
Bohács Rita; Kovács Judit - KAndi
Kelár Rafael - HamiS
Meichl Márton - Más
Kálvin Ottóné, Fehér Zoltánné - elsőÁ
Petravich Márk - Gix-R
Gavallér Csaba, Jakab Judit, Szász Kata - tanárok
Szikra Csaba, Vargha Dávid - DÖK
Vendégek: Balasi Nóra - JutaJazz, Meichl Gergely - LeG-o., Antal Mónika - Szmar10, Szőke Zsolt,
Petravich Miklós - KAndi, Rózsavölgyi Erzsébet - HamiS, John Conyers - tanerő, Anda Csoncsi Tamás -
C.É.G.-képviselő, Mlynarik Miklós (Ede) - Inkubátorház-referens

Levezető elnök: Varga Gyula, szülő

A megváltozott sorrendű napirend:

- 1)
- 2) Az Inkubátorház bemutatása - ld. 1. melléklet
- 3) A C.É.G. bemutatkozása - ld. 2. melléklet
- 4) A naprendje - nem először és nem utoljára - ld. 3. melléklet
- 5) A hatosztályos modell - nem először, de remélhetőleg utoljára marad el. - ld. 4. melléklet

1) A szavazóképesség megállapítása (37 szavazatból jelen 24) után Mlynarik Miklós (Ede) tájékoztat az Inkubátorházról.

A tartalmi tevékenységről: az Inkubátorház a Poli kezdeményezésére alakult, ifjúsági vállalkozói központ. Célja főleg szolgáltatásokkal segíteni a fiatal vállalkozókat. (Tanácsadás, könyvtár, irodai- és számítógépes szolgáltatás.) Eddig 250 főt regisztráltak. 180 fő vette igénybe szolgáltatásaikat, konkrétan 20-30 vállalkozás indult a segítségükkel.

Cél: olyan központ kialakítása, ahol az ötödik évfolyam koncentrált képzése is megvalósulhatna.

Az építkezésről: Kb. 200 millió forintos beruházás 1999. szeptemberében nyitna.

Kérdésekre válaszolva megtudtuk, hogy 6-8- diák vette eddig igénybe a szolgáltatásokat. Nem ismerik eléggé a lehetőségeket. A legtöbb segítséget kérő korosztály 26 éves, a következő korcsoport 18 éves és a harmadik, leggyakrabban segítséget kérő korosztály 26 éves.

Az építkezés a jövő héten kezdődik. A szükséges 200 millióból kb. 150 millió, ami biztos. Tárgyalások folynak.

2) Ünnepek, bulik a Politechnikumban - a CÉG felmérése alapján. Csoncsi értékeli a C.É.G. által készített kérdőívet. (ld. 2. melléklet!) Bobó a C.É.G. terveiről tájékoztat. Azért alakultak, hogy programokat szervezzenek. Várható ír táncház, mesedélutánok, „Kedvenc állatok” kiállítás, útibeszámolók, karácsonyi meglepetés. Felmerült, hogy a DÖK is hasonló feladatokat vállalt magára, mint a C.É.G.. De egyelőre nincsen kapcsolat a két társaság között. Főleg presztizs okokból nem kereste a DÖK a C.É.G.-et, úgy gondolja Meichl Marci, hogy mivel a C.É.G. alakult később, nekik illene őket megkeresni. A C.É.G. nyitott szerveződés, de nagyon nem akarnak felhívulni. Jelenleg 13-14 tagja van. Csak olyanokat várnak, akik dolgozni is hajlandók, mert a szervezés komoly munka. Alapító okirat is készült (ld. 2. melléklet).

Az általuk szervezett programok jellege más, mint amilyeneket a DÖK szervez. Ők inkább a kora délutáni órákban réteggprogramokat csinálnak. A DÖK főleg az egész Polira kiterjedő rendezvényeket szervez. Talán ezért nem is keresték egymást. A C.É.G. alakulásáról megtudtuk, hogy Csoncsi három-négy ember-

nek szólt, és ők további embereket hoztak.

A továbbiakban még a rendezvények fontosságának kérdéséről, főleg a bulikról esett szó: jók-e, kellene-e, mi a funkciójuk, különös tekintettel az éjszakai bulikra. Meichl Marci (DÖK) szerint az egészségszakas bulikra szükség van, a közösségi életet fellendítik, de a szervezés mikéntjére nagyon oda kell figyelni (felügyelőtanár, büfé, DJ, melyik ajtó van nyitva, hol az alvás, stb.).

Kata szerint jók a bentalvós bulik. Nem is gondolta volna, hogy mennyi apróságra kell ilyenkor figyelni. Javasolja, hogy segít egy általános forgatókönyv kialakításában. Vargha Dávid a közhangulat "filozófiai" megközelítését veti fel: a hangulat attól függ, hogy ki szervez, mit, és kinek. Ami az egyiknek jó, lehet, hogy másnak nem tetszik. Petravich Miklós szerint szűkebb érdeklődésre számot tartó programokat is kell szervezni. Ne csak Poli méreteiben gondolkozzunk.

Határozat: A következő IT-ülésre készüljön egy olyan szervezési "kódex", amely a rendezvények típusai szerint egységesen tartalmazza a konkrét szervezési feladatokat, forgatókönyvszerűen. A tagság egyhangúan elfogadja a javaslatot. Végrehajtók: Szász Kata, Gavallér Csaba, Meichl Marci.

3) Áttérés a nap rendjével kapcsolatos időfölmérésre.

Jakab Judit tájékoztat a felmérőlapok készítéséről, értékelésükről. Az IT-nek úgy célszerű dönteni, hogy ez a döntés lehetőleg hosszútávú legyen (a létszám változni fog, a struktúra szintén). Csaba (tanerő) számára a felmérésből az derült ki, hogy ha csak fél évre is, de érdemes változtatni. Szerinte a hat osztályos modelltől ez független. Kata úgy véli, hogy a népszavazás komolysága a tét. Jó-e félévente népszavazni?

Az elnök szavazásra bocsátja kampányoljunk-e a nap rendje mellett/ellen? Egyhangú igen.

Az IT felkéri az iskolai időbeosztás ésszerűsítése mellett kampányolókat (ld. 3. melléklet), hogy dolgozzák ki a legközelebbi népszavazási kérdőív szempontjait, és terjesszék az Iskoiatanács elé december 1-jén. (A feladat kézbe tartói az IT részéről Gavallér Csaba, Jelinek Adrienn és Petravich Márk.)

4) A hatosztályos modell meg(tovább)vitását - az előadó hiányában - elnapolja.

A következő IT-ülés levezető elnöke és jegyzőkönyv-vezetője a diák oldalról kerül ki.
 Ideje: 1998. december 01.

Kovács Judit

1. melléklet A BIVÁK és a POLIHÁZ

Mint tudjátok, 1996 ősze óta az udvaron működik kísérleti jelleggel a Közgazdasági Politechnikum Budapesti Ifjúsági Vállalkozási Központja (a BIVÁK).

Iskolánk - szakképzési modelljének végső elemeként - azért hozta létre ezt a központot, hogy segítsen azoknak a fiataloknak, akik szeretnék megtanulni és a gyakorlatba átültetni azt, hogy hogyan kell vállalkozni. A Politechnikum szeretné, ha az iskolában tanuló diákok közül minél több választaná a magánvállalkozóvá válás alternatíváját akár az iskola befejezése után egyből, akár később, a felsőoktatási tanulmányok elvégzése és/vagy egy munkaerőpiaci körséta után. A vállalkozási központban az iskola tanulóinak és a külsős fiataloknak egyaránt lehetősége nyílik arra, hogy igénybe vegyék annak szolgáltatásait akkor, ha megálmódott kisvállalkozásaik beindításához, működtetéséhez tanácsra, információra vagy bármilyen más segítségre van szükségük.

A központ szolgáltatásai úgy lettek kialakítva, hogy azok a legnagyobb mértékben kielégíthessék a vállalkozó fiatalok igényeit. A szolgáltatások legtöbbször ingyenes vagy önköltségi alapon nyújtott. A BIVÁK szolgáltatásai:

- Tanácsadás és információnyújtás
- Jogi és számviteli szolgáltatások
- Titkársági szolgáltatások
- Fénymásolás
- Tárgyalószoba használat
- Számítógép-használat
- Vállalkozási könyvtár
- Tanfolyamok
- Ügyfél közvetítés

A központ az iskola szűkös forrásaira támaszkodva különböző marketingeszközökkel igyekszik elérni ügyfeleit. Ennek eredményeként a Budapesti Ifjúsági Vállalkozási Központ fennállása óta több mint 250 fiatalot regisztrált, közel 180 ügyfél vette igénybe a BIVÁK különböző szolgáltatásait, amelyből több mint 140 ifjú vállalkozó részesült tanácsadásban. A központ 20 új vállalkozás létrejöttében segédkezett számottevő módon.

A kísérleti fázisban a Közgazdasági Politechnikum négy inkubátor helyiséget tudott kialakítani. A helyiségek közül kettő inkább irodai jellegű, míg a másik kettő inkább műhely jellegű tevékenységek folytatásához megfelelő. Jelenleg mind a négy helyiségben kapott már helyet fiatal vállalkozó. Az első vállalkozás divatműhelyként üzemel, a második aranyozó, restaurátori tevékenységet folytat, a harmadik helyiségben egy könyvelő cég, míg a negyedikben egy kisbútorkészítő működik.

A kétéves kísérleti működés igazolta, hogy a BIVÁK által nyújtott szolgáltatások iránt komoly kereslet mutatkozik a fiatalok körében. Ugyanakkor a négy inkubátorhelyiséggel kialakított kísérleti fázis nem jelenthet igazi kínálatot Budapest vállalkozásba vágó fiataljai számára. Emellett a központ működési költségeinek fedezése is hatékonyabban valósítható meg akkor, ha több helyiség adható bérbe (kedvező, támogatott feltételek mellett) a fiataloknak.

Az előzőekben felsorolt tényezők miatt a Budapesti Ifjúsági Vállalkozási Központ-kezdeményezés elérkezett arra a pontra, amikor a kísérleti fázisból - a terveknek megfelelően - át kell lépni a teljes értékű megvalósítás fázisába. Ezért a Politechnikum vezetése úgy határozott, hogy az iskola eddigi legnagyobb beruházásaként felépít egy húsz inkubátorhelyiséget magában foglaló, színvonalas infrastruktúrával rendelkező inkubátorházat. A „nagy” inkubátorház a POLIHÁZ elnevezést fogja kapni, és a BIVÁK jelenlegi épülete mögötti telken kerül felépítésre.

A POLIHÁZ alapfunkciója mellett az iskola szakképzési céljait fogja szolgálni, segíti a Young Enterprise, a tanulóirodai gyakorlat, az ötödéves képzések színvonalasabb és vállalkozás-közelibb körülmények között történő megvalósítását. Emellett a POLIHÁZ „gyűjtőmedencéjévé” kíván válni azoknak a fiataloknak, akiket érdekel a vállalkozás. Ezért a POLIHÁZban fórumok, szemináriumok, előadások, tanfolyamok kerülnek majd megrendezésre a vállalkozásokkal és a vállalkozókkal kapcsolatos témákban.

A tervek szerint a POLIHÁZ 1999 szeptemberében nyitná meg kapuit és várna az érdeklődő fiatalokat... Titeket is, polisok!!! Addig pedig gyertek át az udvari épületbe, kérdezzetek, ismerkedjétek meg a BIVÁK-kal és vegyétek igénybe jelenlegi szolgáltatásainkat.

Üdvözlettel:

Ede

2. melléklet

A C.É.G. kérdezett...

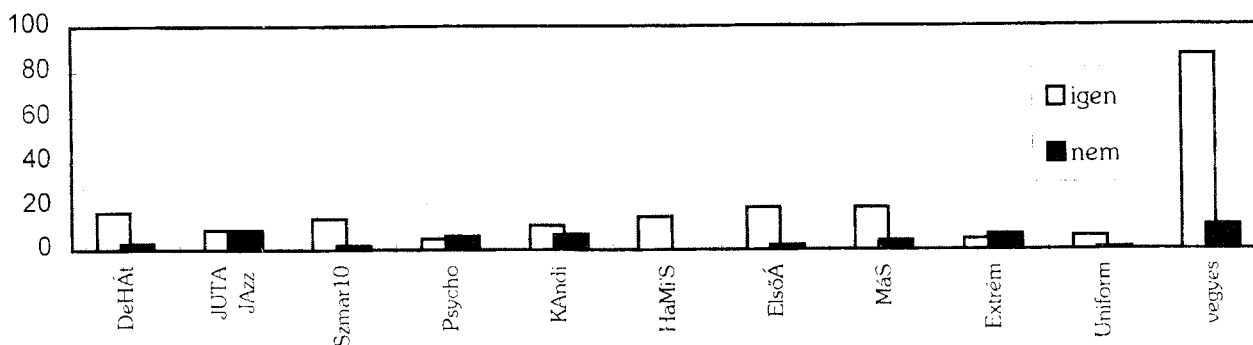
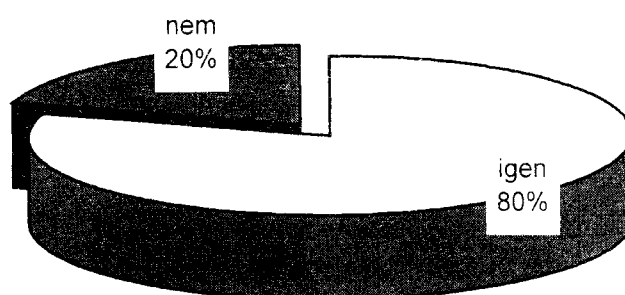
A C.É.G. megalakulását követően hozzáláttunk a gyakorlati munkához. Kíváncsiak voltunk az iskola tanulóinak és tanárainak a véleményére, hogy mi is a helyzet a polis programokkal és a „punnyadással” kapcsolatban. Kérdőívet

állítottunk össze, és a tanárok segítségét kértük, hogy minél többen kitölthessék azt. A 350 kiosztott kérdőívből 262 érkezett vissza kitöltve. Az adatokat Szaller Móni összesítette, ez az elemzés az ő munkájára épül.

1. kérdés

Hiányolja / hiányolod-e a rendezvényeket az iskolából?

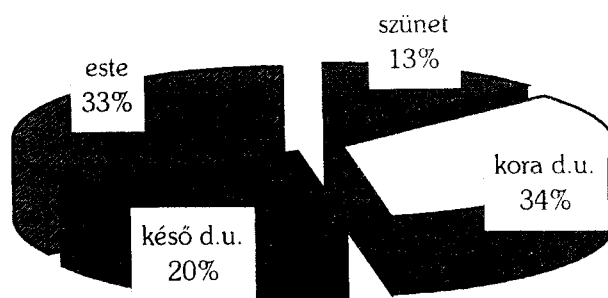
Mint a diagrammból is kiderül, az iskola nagy többsége (80%) hiányolja az iskolából a programokat. Érdekes, hogy a JUTA Jazz, a PsychO és az Extrém osztályból többen gondolják úgy, hogy van már elég program az iskolában. (Sajnos nem figyeltünk eléggé, így történhetett meg az, hogy a Munkásosztály, a Polisz, a Leg-O., és a Glx-R osztályok, valamint a tanárok kérdőívei összekeveredtek.)

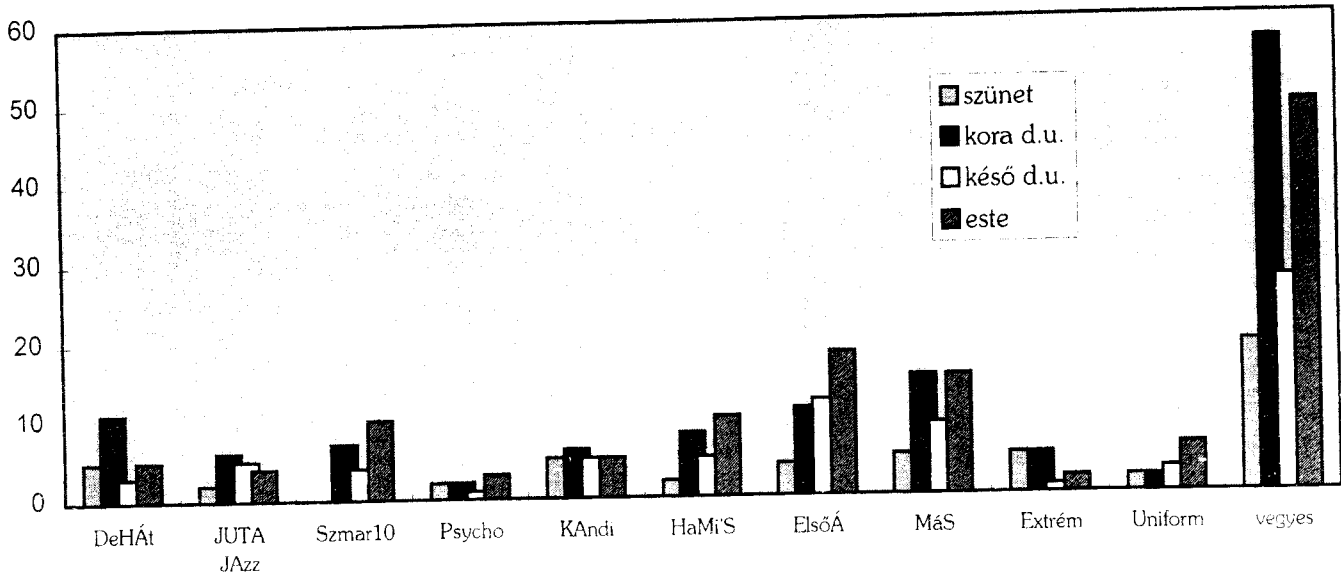

2. kérdés

Mikor szakítana / szakítanál időt a rendezvényre?

A kitöltők 13%-a az óráközi szüneteit áldozná a programokra, közvetlenül sulis után 34%-ra számíthatunk, késő délutáni program esetén pedig 20%-os lenne a részvételi arány. Úgy tetszik, hogy az iskolapolgárok egyharmada venne részt szívesen az estébe nyúló programokon. A táblázatból jól látszik, hogy az esti bulikon legszívesebben a Szmar10, a PsychO, a Hamis, az elsőÁ és a MáS venne részt.

3. kérdés

Mi lehet annak az oka, hogy ritkán van szakkörön kívüli program?

Érdekes megfigyelni, hogy elég sok olyan válasz érkezett, amelyekből kiderül, hogy mindenkit okolnak a kitöltők, csak éppen magukat nem. Természetesen(?) a legfőbb bűnbakok a tanárok-már a válaszolók egy része szerint. Az alábbiakban „szemezgetünk” a beérkezett válaszokból:

- ✎ nincsenek szervezők
- ✎ időhiány
- ✎ bizalmatlanság (?)
- ✎ nincs ötlet
- ✎ érdektelenség, közönyösség, lustaság
- ✎ a szakkörök miatt nem jut idő más programra
- ✎ az IT nem engedi
- ✎ nem aktív (passzív) a diákság
- ✎ fáradtak a tanárok, nincs idejük

- ✎ a tanárok fásultsága, lustasága
- ✎ sokáig tartanak a programok
- ✎ sok utánajárással és papírmunkával jár
- ✎ fakultációs kínálat (?)
- ✎ Koordinációs Bizottmány
- ✎ a fiatalságot nem érdekli a kultúra
- ✎ nincs motiváció
- ✎ nincsenek résztvevők, vagy legalábbis nem elegenden
- ✎ nem ismerjük egymást
- ✎ foglalt a tornaház
- ✎ túl sok szabadidőnk van (3^{oo} h után mindenki ráért)
- ✎ “A tanárok nem képesek bejönni felügyelni. Enélkül pedig nem engedik”
- ✎ “Felhő és társai sietnek haza”
- ✎ “Fél a vezetőség a randalírozás miatt”

4. kérdés

Milyen rendezvényekre szakítana / szakítanál időt?

Konkrét programajánlatokat, ötleteket vártunk, ehelyett nagy általánosságokat olvashattunk. Az alábbiakban már a kigyűjtött, talán használható ötletekből idéznénk néhányat:

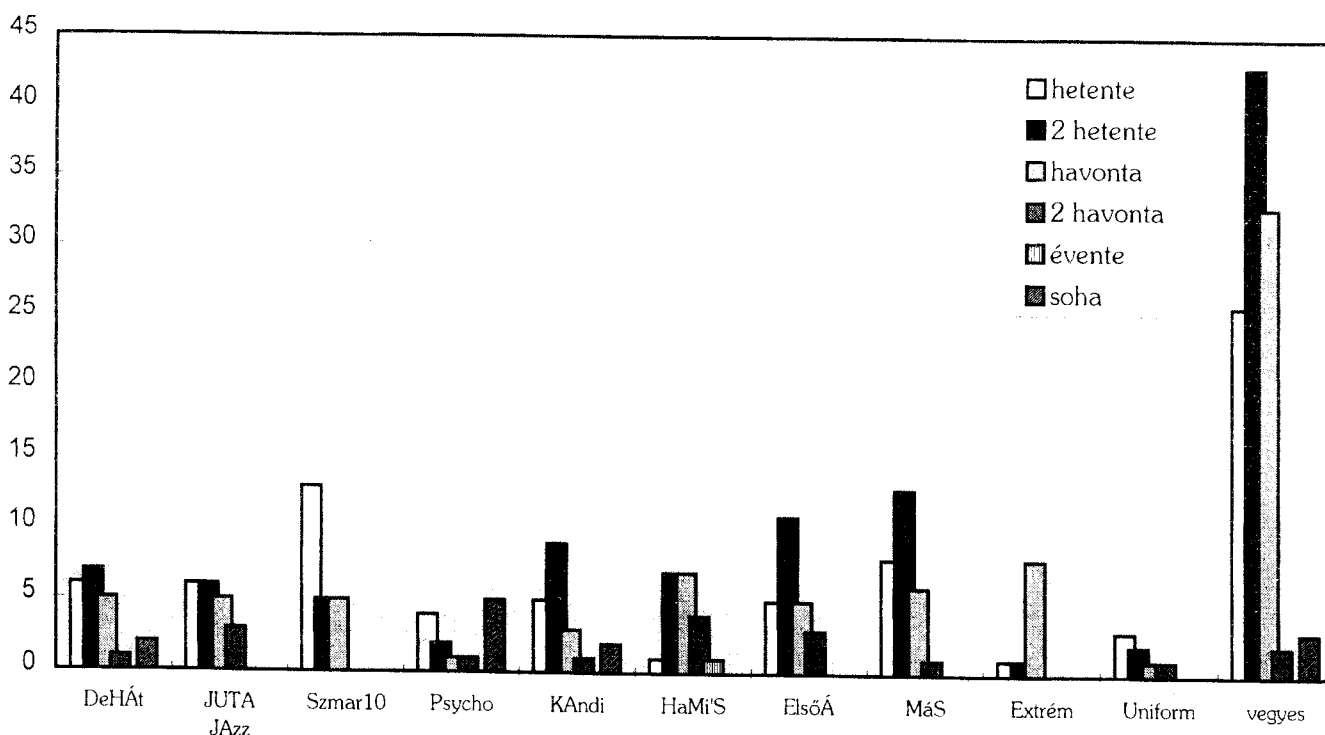
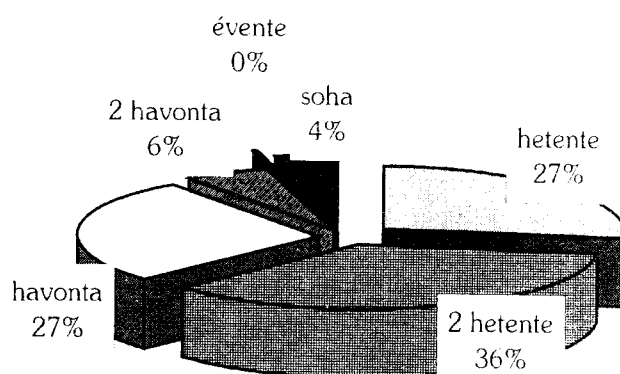
- ✎ koncertek
- ✎ disco
- ✎ party
- ✎ 3-4-5 évvel ezelőtti programokhoz hasonló
- ✎ mindegy, csak közösen együtt legyen az egész suli
- ✎ absztrakt művészeti kiállítás
- ✎ énekelés
- ✎ osztályok közötti vetélkedők
- ✎ egyéb vetélkedők (szellemi, tanulmány, ...)
- ✎ filmklub
- ✎ tánc

- 👉 AIDS-, drog-, rasszizmusellenes programok
- 👉 kajálással egybekötött program
- 👉 teaház
- 👉 kulturális, művelődési program
- 👉 farsang
- 👉 mesedélután
- 👉 kreativitás fejlesztő program (fotó, rajz ...)
- 👉 önképzőkör
- 👉 elborult ötlet alapján - különlegesség
- 👉 TMT-jellegű programok
- 👉 kártyapartyk
- 👉 vitafórum
- 👉 misztikummal foglalkozó beszélgetések/előadások
- 👉 billiárdverseny
- 👉 politikai beszélgetés
- 👉 "szeretném magam megmutatni"
- 👉 csöndes, elmélyülést igénylő kulturális program
- 👉 kirándulások, túrázások
- 👉 "iskolacsinálás", beszélgetés az iskola ügyeiről

5. kérdés

Milyen gyakran látogatna / látogatnál polis programokat?

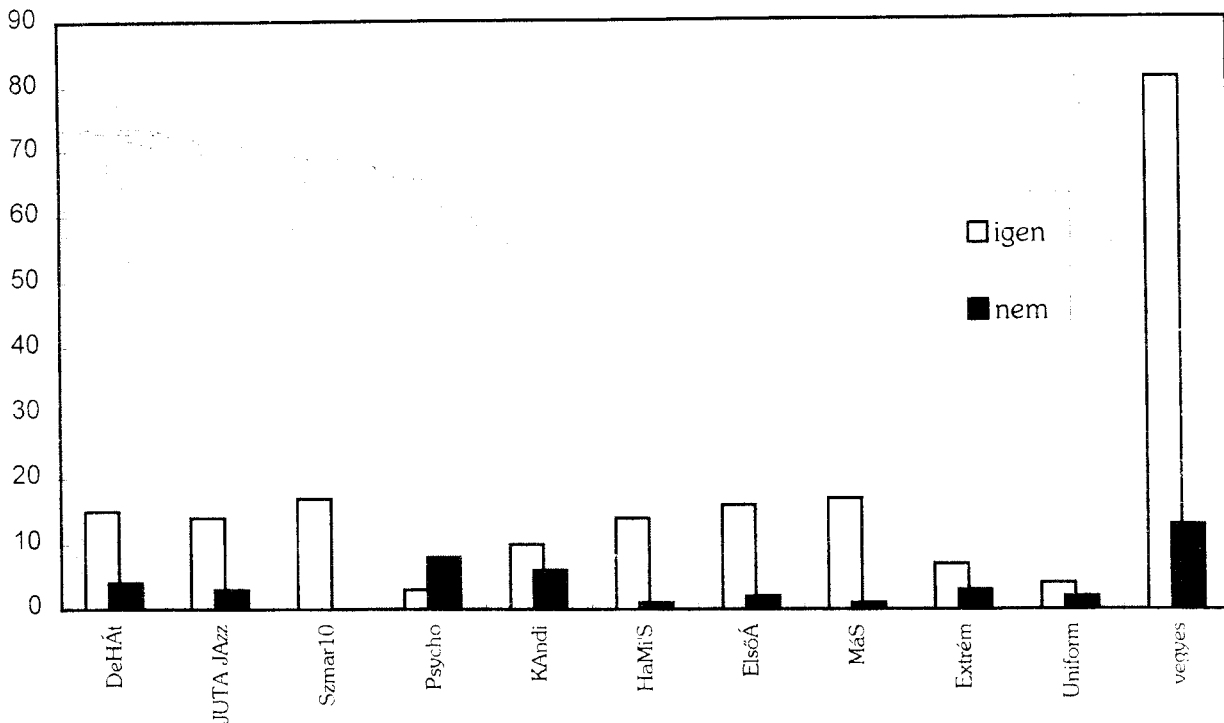
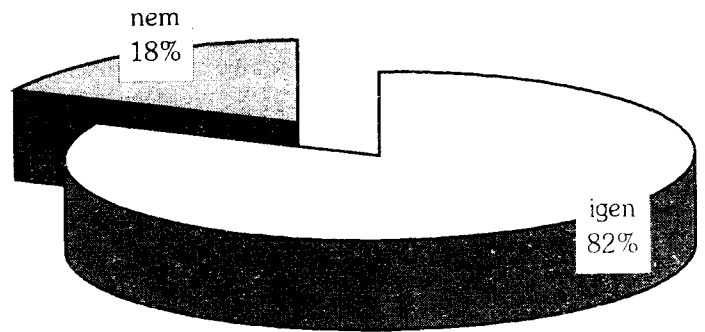
A kitöltők 27%-a akár hetente részt venne programokon, 36%-a kéthetente jönne el, 27% havonta egyszer, 6% két havonta egyszer (ez évi 4 programot jelent!). Számunkra megdöbbentő, hogy az iskolapolgárok 4%-a soha, semmilyen programon sem venne részt. Kicsit szomorú. A soha részt nem vevő csoport főleg a DeHát, a KAndi és A PsychO osztályokból tevődik össze. Kiemelkedik a Szmar10 osztály aktivitása, igen nagy számban igénylik a heti rendszerességű programokat.

6. kérdés

Ha előfordulna esetleg néha egy-egy belépőjegyes program, arra is ellátogatna / ellátogatnál?

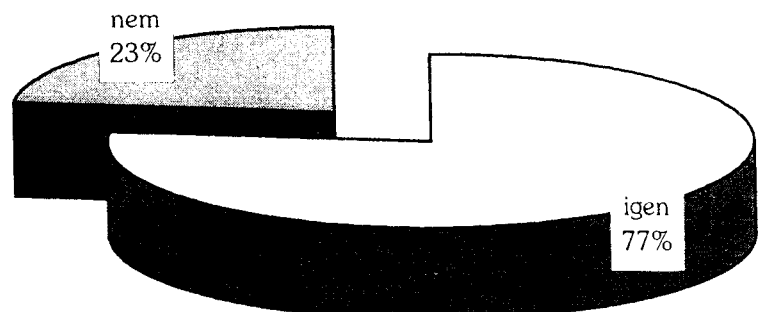
A kitöltők igen nagy számban (82%) gondolják úgy, hogy nemcsak az idejüket nem sajnálnák, hanem a pénzüket sem. Persze csak akkor költenének a szórakozásukra, ha az adott program jól szervezett, érdekes, vonzó a számukra. Kiemelkedik a Szmar10 osztály lelkesedése, kivétel nélkül mindenki úgy gondolja náluk, hogy akár fizetnének is, csak legyen program. Ennek az ellenpontja a Psycho osztály, ahol a „nem fizetnének” tábor erősebb.

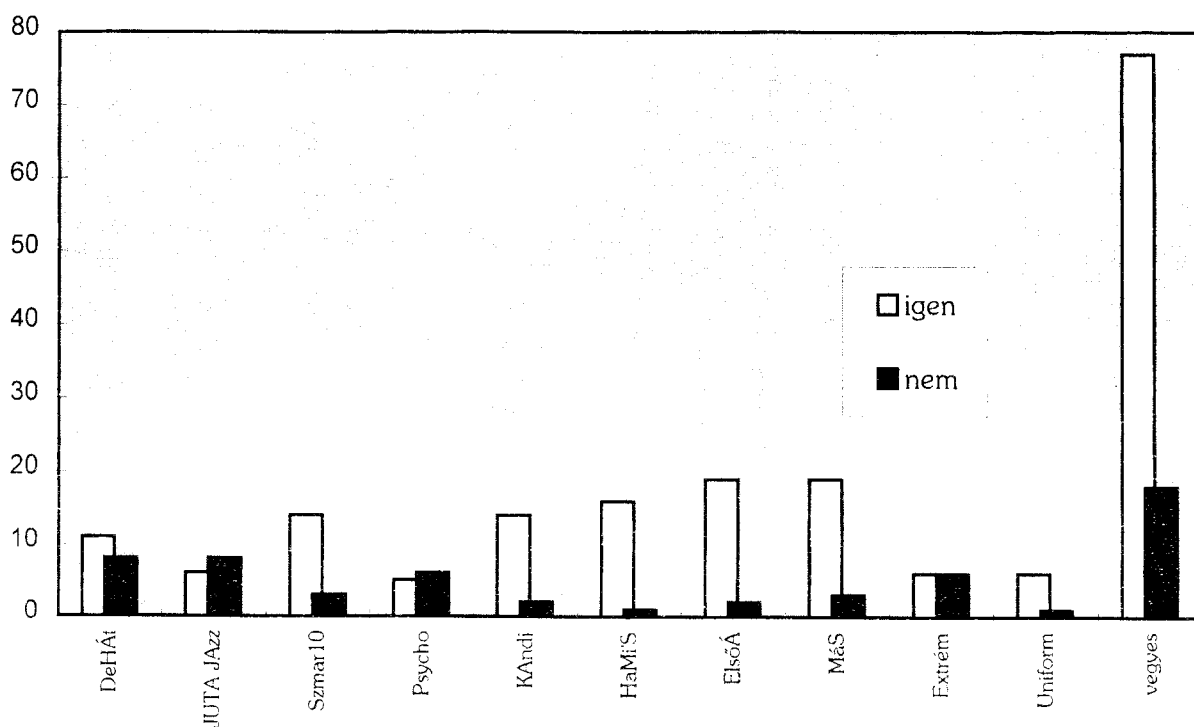

7. kérdés

Ön szerint / szerinted érezhetően „punnyadás” van a Poliban?

77% szerint igenis „punnyad” a Poli. 23% másképpen vélekedik erről. Nagyon érdekes, hogy már az elsős osztályokban is igen sokan vannak a „punnyadást” érzők. Nem is beszélve a harmadikos és negyedik osztályokról.

A „punnyadás” lehetséges okai

Sokféle válasz érkezett, nem is kommentálnánk őket. egyszerűen közreadunk közülük néhányat:

- ☛ fáradtság, unalom, hozzáállás
- ☛ nincsenek szervezők
- ☛ a társaság
- ☛ kevés a buli - ez összehozhatná a diákokat
- ☛ különböző érdeklődés - széthúzó erő
- ☛ öregszenek a tanarak, “kiöregedtek”
- ☛ más típusúak, stílusúak a diákok - passzívak
- ☛ hagyjuk sodródni magunkat
- ☛ Koordinációs Bizottmány
- ☛ tanarak - diákok - már nem tartanak össze
- ☛ csak sport programok vannak - nem mindenkit érdekel
- ☛ érdektelenség, közönyösség
- ☛ műveletlenség, stílustalanság (diákok részéről)

- ☛ rossz reklám
- ☛ hagyományok eltűnése
- ☛ “mindenki csak beszél, de senki sem cselekszik”
- ☛ dekadencia
- ☛ sok a szabály
- ☛ nincsenek egyéniségek
- ☛ változó iskolai rendszer
- ☛ “Nincs semmi olyan dolog, ami eltérne a többi sulitól.”
- ☛ Tanulás, tanulás, sport, sport, tanulás.
- ☛ rövid szünetek
- ☛ “Ez lassan visszafordíthatatlan folyamattá válik!”
- ☛ “A tanarak sem a régiek, és kezdi átvenni a Poli a tipikus iskola rendszerét.”

Szabó Rita, Szaller Móni és Csoncsi

A C.É.G. Alapító okirata

1. §

Megalakulás

Rövid előkészületek után, 1998. szeptember 17-én megalakultunk.

2. §

Névválasztás

Rövid, könnyen megjegyezhető nevet kerestünk magunknak, amely hűen tükrözi céljainkat. Egyhangúan a C.É.G. mellett döntöttünk. A C.É.G. egy mozaikszó, amely a C.....É.....G..... szavak kezdőbetűiből áll össze. A továbbiakban azonban csak a rövidebb (C.É.G.) verziót használjuk, a hosszabb megnevezést a csapat 77 évre „titkosította”.

3. §

Céljaink

A C.É.G. tagjai egymástól függetlenül is és együtt is azt gondolták, hogy a Politechnikumban azért fajulhatott „punnyadássá” a helyzet, mert nincs elég olyan program, amelyen közelebb kerülhetnének egymáshoz az iskolapolgárok. Az elidegenedés igen komolyan veszélyeztetheti az iskola szellemiségét.

Arra gondoltunk hát, hogy saját érdeklődésünket kivetítve az iskola tanulói és tanárai számára, délutáni, kora esti programokat szervezünk. Ezeket a programokat bárki részt vehet, aki egy kicsit is érdeklődik a meghirdetett esemény iránt.

4. §

Programok

Amolyan „klub” keretek között működünk, a saját magunk által kitalált és megszervezett rendezvényekre pedig szélesre tárjuk a „klub” kapuit. A C.É.G. tagjai közös véleményen vannak abban a kérdéskörben, hogy csak olyan programokat szervezünk és bonyolítanak le, amiről a C.É.G. tagjai közös megegyezéssel döntenek. Nem kívánunk egy szimpla

rendezvény-szervező teammá válni, akik a „földről” jövő akarat végrehajtói.

Repertoárunkban szerepel beszélgetős, táncos, zenés, kreatív program. Természetesen mindezeket túl sok más, hasznos elfoglaltságot is tervezünk a magunk, és az iskolapolgárok számára.

5. §

A C.É.G. „nyitottsága”

A C.É.G. nem kíván nagyon zárt közösségként üzemelni. Szeretnénk is bővíteni, de arra gondoltunk, hogy ez csak „belülről kifelé” irányban lenne célszerű. Ez alatt azt kell érteni, hogy a C.É.G. klub jelenlegi tagjai keresnék meg azokat a személyeket, akikről azt gondolják, hogy tudnának együtt dolgozni velük.

6. §

Tagok

[Handwritten signature]

Anda Tamás (Csoncsi)

Békési Gábor (Pici)

Bohács Rita (Bobó)

Horák Anca

Huszár András

Lázár Zsófia (Dinó)

Pataki Judit

Pál Dénes (Dönczy)

[Handwritten signature] Petravich Miklós (Mikulás)

[Handwritten signature] Rózsavölgyi Erzsébet

[Handwritten signature] Szabó Rita

[Handwritten signature] Szaller Móni

[Handwritten signature] Túri Gábor

Közgazdasági Politechnikum, 1998. október 21.

Egy októberi mesedélutánról

Őszintén szólva nem hittem benne. Azt hittem, nem lesz ott más rajtunk kívül, de amikor meg láttam a „népet”, egyből jobb lett a kedvem és éreztem, hogy megöccsök volt értelmük az egészetnek. A legjobban az döbbenett meg, hogy voltak a jelenlévők között olyanok is, akikről nem feltételeztem volna, hogy eljönnek. De ez nem rossz! Sőt!

Egyébként az elején mikor ezt a társaim kitalálták, én is úgy gondoltam, hogy ez az egész butaság, és hogy lehet, hogy én sem mentem volna el rá, esetleg csak ha valaki miatt itt kellett volna maradnom a Poliban, valamilyen program miatt, ami később kezdődött volna.

Mégis úgy gondolom, ha így is lett volna, akkor is megérte volna, hogy olyarcuival töltsön el az időmet, aminek számaokra - értelmük van.

A ^{Erőse} MESEDELUTÁN

**folytathat a
 Ti segítségetekkel!**

A nagy sikerre való tekintettel
 újra megrendezzük a
 Mesedélutánt, melyre
mesélőket
 keresünk!

Azoknak az iskolapolgároknak
 a jelentkezését várjuk, akik
 szívesen elmondanák kedvenc
 meséjüket a Mesedélután
 hallgatóságának.

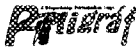

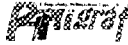
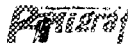
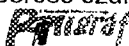

A jelentkezéseket folyamatosan várjuk
 a C.É.G. logisztikai központjába (A02).

C.É.G.

3. melléklet

Az október 14-én közzétett 300 db és október 19-ig többé-kevésbé kitöltve visszaérkezett 206 db kérdőív számszerű összesítése:

- 1, A 8 órai kezdés mellett 120-an álltak ki (kb. 58 %), míg a 1/2 9-es kezdést 86-an támogatták (kb. 41 %).
- 2, 97 válaszadó szerint (47 %) elég a 10 perces szünet; 109-en (53 %) nem tartják elegendőnek.
- 3, Az egy 25 perces ebédszünetet 175-en (közel 85 %) tartják elegendőnek, és 34-en (15 %) kevésnek.
- 4, 80-an döntenének másképp a tavaly májusi népszavazáshoz képest, és 121-en ugyanúgy szavaznának most is, mint először.
- 5, A kampánymunkában 61-en jelezték egyértelműen részvételi szándékukat, ebből a következők a nevüket is megírták. Az alábbi névsor alapján egymásra találhatnak a hasonlóan gondolkodók, és a véleményükről együttes erővel győzködhetik a Politechnikum polgárságát.

- ⇒ Ádor Noémi - HamiS - a ban támogatja a 8 órai kezdést, a 15 perces szüneteket és az egy ebédszünetet.
- ⇒ A.T.Csoncsi a videószekcióból a 8 órai kezdés ellen, ill. a 1/2 9-es mellett, valamint a 10 perces szünetek ellen és a 2 ebédszünet mellett áll ki; Kampányolna a helyi rádióban és tévében, továbbá plakátokon.
- ⇒ Antal Mónika - Szmar10 - plakátkészítést vállalna a 8-as kezdés mellett, a 10 perces szünetek ellen, a negyedórás szünetek és az egy ebédszünet érdekében.
- ⇒ Balasi Nóra - JUTA JAZZ - a 8 órai kezdés és az egy ebédszünet mellett és a 10 perces szünetek ellen kampányolna.
- ⇒ Barka Zsuzsa - Más - a mostani időbeosztás plusz egy 15 perces szünet érdekében készítené tacepaókat.
- ⇒ John Conyers a 8 órai kezdés és a váltakozó 10-15 perces szünetek mellett érvelne a ban.
- ⇒ Csajághy Gergely - Polisz - a 1/2 9-es kezdést, a 15 perces szüneteket és a két ebédszünetet éltetné plakátokon.
- ⇒ Csóka Györgyi - Szmar10 - a 8 órai kezdés a 20 perces tízórai szünet, a 15 perces szünetek és a két ebédszünet mellett kardoskodna.
- ⇒ Csontos Kati - JUTA JAZZ - a 1/2 9-es kezdés és a 15 perces szünetek, valamint az egy ebédszünet mellett érvelne plakátokon.
- ⇒ Domokos Balázs - Más - mindenféle változtatás ellen személyesen érvelve agitálna.
- ⇒ Ducza Krisztián - DeHÁT -, a 20 perces tízórai szünet, a 15 perces szünetek és a két ebédszünet mellett kampányolna az iskolarádióban, plakátokon és a ban.
- ⇒ Dutka Alexandra - Uniform - a mostani rendszer mellett érvelne.
- ⇒ Erdélyi Kriszta - DeHÁT - a 1/2 9-es kezdés mellett, a 10 perces szünetek ellen, a 15 perces szünetek érdekében fejtené ki kampánytevékenységet plakátokon és a ban.
- ⇒ Falus Tamás - Más - plakátokat készítené a mostani rendszer mellett.
- ⇒ Farkas Melinda - Szmar10 - a mostani időbeosztás ellen plakátokat készítené.
- ⇒ Gallai Zsófi tanár a 1/4 9-es kezdés, a 10 perces szünet ellen és a 15 percesek mellett, valamint az egy ebédszünet mellett érvelne.
- ⇒ Gavallér Csaba tanár a 8-as kezdés és a 10 perces szünet ellen, a 15 perces mellett érvelne.
- ⇒ Halassy Zoltán - LeG-o. - a 8-as kezdés és a 15 perces szünetek mellett foglalna állást az iskolarádióban, a KPTV-ben plakátokon és a ban.
- ⇒ Herendi Ági tanár a 1/4 9-es kezdés és a 10 perces szünet ellen érvelne a ban.
- ⇒ Horn Gábor tanár a 1/4 9-es kezdés és a 15 perces szünet mellett érvelne a KPTV-híradóban.
- ⇒ Horváth Róbert tanár a 15 perces szünetek mellett plakátokon érvelne.
- ⇒ Hurinai Szilvia - Polisz - a ban kampányolna a 15 perces szünetek mellett, és a mostani rendszer ellen.
- ⇒ Kardos Eszter - Szmar10 - a 1/4 9-es kezdés, a 20 perces tízórai szünet, a két ebédszünet és a 15 perces szünet mellett érvelne plakátokon.
- ⇒ Kaviczki Zsuzsa Szmar10- plakátokkal, filmekkel és -cikkekkel támogatná a 1/2 9-es kezdést, a 15 perces szüneteket és a két ebédszünetet.

- ⇒ Kollár Eszter - JUTA Jazz - a 1/2 9-es kezdés mellett, a 10 perces szünet ellen és a 15 percesek mellett kampányolna plakátokat készítve.
- ⇒ Kosztolnik Alma - Polisz - a **Polytechnic** ban kampányolna a 15 perces szünetek, a két ebédszünet és a 1/2 9-es kezdés mellett, valamint a 20 perces tízórai szünet mellett.
- ⇒ Lukács Ubi László - HamiS - plakátokat készítene a 8-as kezdés, a 15 perces szünet és az egy ebédszünet mellett.
- ⇒ Maizl Erika tanár a 1/2 9-es kezdés és a 15 perces szünet, valamint az egy ebédszünet mellett kampányolna plakátokon, a **Polytechnic** ban és személyes varázsával.
- ⇒ Okner Ernő - DeHát - az iskolarádiót használná a 8-as kezdés és a 15 perces szünet érdekében.
- ⇒ Petravich Márk - Glx-R - a 1/4 9-es vagy 1/2 9-es kezdés, a 15 perces szünetek és a két ebédszünet mellett érvelne plakátokon, beszélgetésfórumokon.
- ⇒ Preiszner Nóra - Polisz - a 1/2 9-es kezdés és a 15 perces szünet, valamint a két ebédszünet mellett kampányolna plakátokon és esetleg a **Polytechnic** ban.
- ⇒ Rikker Róbert - Uniform - a 1/4 9-es kezdés, a 15 perces szünet és az egy ebédszünet mellett állna ki.
- ⇒ Sipos Diána - LeG-o. - a 1/4 9-es kezdés és a 15 perces szünet mellett kampányolna.
- ⇒ Steili Eszter - LeG-o. - a 10 perces szünetek ellen készítené tacepaókat.
- ⇒ Szabó Krisztina - Polisz - a 8-as kezdés, a 15 perces szünetek és a két ebédszünet érdekében készítené plakátokat.
- ⇒ Szabó László tanár a 8-as kezdés, a 15 perces szünet és az egy ebédszünet mellett érvelne a KPTV-híradóban és az iskolarádióban.
- ⇒ Szabó Márton - Szm10 - a 1/2 9-es kezdés és a 15 perces szünet, valamint az egy ebédszünet mellett kampányolna a **Polytechnic** ban
- ⇒ Szécsi Gábor - elsŐA - a 8-as kezdés, a 20 perces tízórai szünet és az egy ebédszünet, valamint 14-05-ös végzés mellett érvelne a **Polytechnic** ban.
- ⇒ Szentés István - Glx-R - a 8-as kezdés, a 10 perces szünetek és a két ebédszünet mellett érvelne.
- ⇒ Tőkei Tímea - Szm10 - a 1/2 9-es kezdés és a 15 perces szünet, valamint az egy ebédszünet mellett kampányolna plakátokon és a **Polytechnic** ban.
- ⇒ Vér Diána - Szm10 - a 8-as kezdés és negyedórás szünetek, valamint a két ebédszünet mellett alkotna plakátokat.
- ⇒ Vince Gábor (informatikus polgári szolgálatos) a 1/2 9-es kezdés és a 15 perces szünetek mellett valamennyi közvetítő eszközt igénybe véve érvelne.
- ⇒ Viztra Krisztián (könyvtári polgári szolgálatos) a mostani rendszer mellett kampányolna.
- ⇒ Zelencsuk Gréta - Szm10 - plakátokat készítené a 1/4 9-es kezdés és a 10 perces szünetek ellen

4. melléklet

A hatosztályos modell napirendre tűzése nemcsak a tájékoztatás céljából történik immáron harmadszor, hanem az IT-tagok és valamennyi iskolapolgár segítségét is szeretnénk kérni abban, hogy megismerjük, milyen értékeket tart fontosnak a Politechnikum polgársága, milyen tulajdonságokat, jellemvonásokat várnak el a válaszolók az ide felvételiző 12 és 14 évesektől.

Kérjük az együttgondolkodóktól, segítőkészeketől, hogy az alábbi 30 fogalom közül válasszák ki a szerintük legfontosabb tizet, és azokat rangsorba állítva juttassák el a listát Szász Katának vagy Jakab Juditnak lehetőleg még ebben a negyedévben. Minden válaszoló segítségét előre is köszönjük. (A következő **Polytechnic** közli majd a kialakult értékrendet.)

1, intelligencia	11, tolerancia	21, fegyelmezettség
2, szorgalom	12, kreativitás	22, jó sportoló
3, okosság	13, szellemesség	23, szaktantárgyi tudás
4, jó kommunikációs készség	14, művészi hajlam	24, közéletiség
5, kíváncsiság, nyitottság	15, fejlett verbalitás	25, jó kézügyesség
6, jó koncentráló képesség	16, jó hozott osztályzatok	26, becsületesség
7, alaposág	17, jó magatartás és szorgalom osztályzat	27, talpraesettség
8, rendszeret	18, kedvesség	28, műveltség
9, társadalmi érzékenység	19, illemtudás	29, nyíltság
10, jó szocializálódási hajlam	20, tisztelettudás	30, magabiztosság

A **Akiéráj** szeptemberi számából - eléggé el nem ítéhető módon - kimaradtak a tavalyi év díjazottjai. Az alábbiakban ez a hiánypótló felsorolás következik. Jobb későn, mint soha. Elnézést kérek minden kitüntetettől.

a szerk.

DÍJAZOTTJAINK

A legjobb osztályközösség díját a Szmar10 nyerte el.

A Fehér Holló-díj is a Szmar10 osztályt illette.

Az Év csoportja kitüntetést a Testkultúra Ötösfogat kapta.

A Politzer-díjat az 1997/98-as tanévben Jakab Judit érdemelte ki.

Az Év diákja Meichl Marci lett.

Az 1. évfolyam diákja: Tókei Tímea és Pál Dénes (mindketten a Szmar10-ból)

A 2. évfolyam diákja: Rózsavölgyi Erzsé, Hamis

A 3. évfolyam diákja: Meichl Márton, Más

A 4. évfolyam diákja: Spangli Sándor, KorCsoport

Az 5. évfolyam diákja: Sándor István

A Fülöp Jimmy-díj matrózsapkáját egy évig Csobot Miklós portás viselheti.

A Diákönkormányzat által kiosztott díjak:

Fekete bárány-díj: Heteyi László és Varga Máté KorCsoportos diákokat illette meg (fekete bárány, kockasajt).

A kulturális életért-díj Preiszner Miklósról (KorCsoport) szállt (könyvjutalom, kockasajt).

A Diákönkormányzatot támogató tanárnak Molnár Lajost kiáltotta ki a DÖK (diafilm /A hét kecskegida/, könyv, kockasajt).

Az Év dchányosa címet Rácz Sándor érdemelte ki (napszemüveg, kockasajt).

Az Év munkacsoportja: az Infó munkacsoport (WC-kefe, WC-pumpa, citrus illatú vízkőoldó, mustár, kockasajt).

* * *

Az 1998. október 14-én megtartott politechnikumi helyesírási versenyen **Blazsek Mónika**, első-s tanuló bizonyult a legjobbnak. Ő képviseli majd iskolánkat a Budapesti Implom József Helyesírási Versenyen.

2. helyezett: Kaviczki Zsuzsa, Szmar10

3. helyezett: Szécsi Gábor, elsőA

Gratulálunk!

a Kommunikáció Munkacsoport tagjai

Mit ér az osztály, ha ügyeletes? -avagy mit ér az ügyelet, ha...

Az idő múlását sajátos polis óránk, az ügyeleti periódusok és osztályok váltakozása is jelzi. Reméljük, hogy a harmadik osztályügyelet vége felé az ügyeleti munka értékeléséről szóló írásunk felett még nem járt el az idő!

Az osztályügyeletek értékelői ebben az évben:

Csürke Ibolya,
Gallai Zsófia,
Horváth Alexandra,
Csoncsi - másnéven Anda Tamás,
Spangli Sándor.
Veres Gábor.

Új csapatunk legalább olyan lelkesen látott munkához, mint ahogyan az első(Á) ügyeletes osztály. Áttekintettük az ügyeletet életre hívó célokat és azok eddigi megvalósulását. Úgy látjuk, hogy a rendszer alapvetően bevált, „üzemel”, de volna mit tenni az eredeti alapelvek megvalósulásának érdekében!

Az ügyeletes osztályok egyik feladata az, hogy a mindennapi iskolai élet segédesapatát alkossák, reggelente fogadják az érkezőket, működjenek közre az ebédlői tálalásban, ügyeljenek a rendre. Ezeket tekinthetjük a „kötelező” teendőknél, amelyet az iskolai házirend írásba is foglal. Ellátásuk főként elszántságot és némi állóképességet -de nem különösebb alkotóképességet- igényel.

Ha csak ennyit várnánk az ügyeletes osztályoktól, akkor talán -ha nem is maradéktalanul- elégedettek lehetnénk. Néhány sikeres és ötletes osztály azonban már utat mutatott abban, hogy miként is kell értelmezni a Politechnikumban az ügyeletet. Két hétig ők valóban az iskola gazdái, az iskolai élet szervezői voltak, hangulatosabbá tették az épületet, színesebbé, előbbé alakították a mindennapokat. Nem csak „buliban” gondolkodtak, voltak vetélkedők, kiállítások, rádióműsorok, délutáni rendezvények is. Azokban a napokban jobb volt polisnak lenni, könnyebb volt bejönni és nehezebb volt hazamenni. Vagy talán mindez csak az értékelésre hivatott tanerő vágyálma? Bízunk benne, hogy ebben az évben is lesz nem kevés olyan osztály, közösség, amelynek „ügye lesz az ügyelet”, a kötelezőkön kívül is! Ezt kívánja elősegíteni és jutalmazni az új ügyeleti pontrendszer is.

Megváltoztattuk a kötelező ügyeletési feladatok ellátásáért és a programszervezésekért, akciókért járó pontok arányát. Az eddigi egyenlőség helyett ezentúl a többlet vállalások kétszer annyit érnek! Mind a hat értékelő 5-5 pontig adhat a kötelező és 10-10 pontig az önálló munkákra, így az elérhető maximum 90 pont! A pontokat az ügyeleti időszak végén az osztályidőn, az osztályban állapítja meg a bizottság (neoflitikus digitális módszerrel, azaz:) pontszámnyi ujjak egyidejű felmutatásával.

Kedves és ügyeletes osztályok, főnökök! Gondoljátok ki és valósítsátok meg ötleteiteket, legyenek előbb, színesebb szüneteink, délutánjaink! Igerjük, mi is sok ujjat fogunk mutatni nektek!

VerGáb

KÚTAKODÓ

Múltkor volt a bögyöly, legyen most a lúd!

Csehül az, hogy lúd, úgy hangzik - husz. Jöj-jön Husz János pere. Ez az idő a Luxemburgok kora Európában. IV. Károly (1346-1379) német-római császár és cseh király, akinek nevéhez a birodalom egységes alkotmánya, az 1356. évi német aranybulla fűződik, a kor legnagyobb formátumú uralkodói egyénisége volt. Csehország ekkor éli fénykorát. A cseh korona része lett Szilézia, a családi vagyonhoz tartozott a brandenburgi örgrófság. Fiai közül Vencel öröklí címeit, majd miután elitta eszét, a választófejedelmek trónfosztottnak nyilvánítják, és a nála jóval tehetségesebb öccsét, Zsigmondot kezdik császárként tisztelni, aki ekkor már a magyar korona birtokosa is volt.

A kor egyik legsúlyosabb problémája az ideológiai válság volt. Az indulatok célpontja az egyház, a papság volt. Az ezt kiváltó jelenségek közül a legirritálóbb az avignoni pápaság korrupcióval párosuló pénzéhsége volt. A Szentsek hatásköre nőtt, az adminisztráció egyre bonyolultabb lett. A pápai udvar rossz híre csak terjedt a pénzzel megvásárolható bűnbocsánat, feloldozás, kérelmek hosszú sora nyomán. Elvesztette tekintélyét az az udvar, ahol - Petrarca szavaival - „vén papok nyúvik palotahosszat csitri lányok testét”. Érett az egyház gyökeres reformjának igénye. 1378-ban, alig egy évvel azután, hogy a pápa újra haza, Rómába költözött, megtörtént a katasztrófa, a nagy nyugati egyházszakadás (a schizma), amely a katolikus híveket négy évtizedre kettő, majd három ellenséges táborra szakította szét. Ez a helyzet a reform híveinek, az eretnek gondolatok terjedésének is kedvezett.

Jan Hus (Husz János) prágai teológianár és prédikátor állt az egyház megújításáért harcolók élére Csehországban. Miután teológiai gondolkodásának középpontjába a Szentírás szövegét állította, nagy hangsúlyt helyezett az egyházi gyakorlatban (istentisztelet, bibliafordítás) a cseh nyelv használatára. Itt a latin, az egyetemes oktatásban pedig a német nyelv ellenében szorgalmazta az anyanyelv használatát. Élesen szembefordult a fennálló egyházszervezettel, a papi kiváltságok meg-

szüntetését és a kolostorok eltörlését követelte. Át akarta alakítani az istentiszteletet, a két szín alatti áldozásért szállt síkra. Az áldozás két színe a Krisztus testét és vérének misztikusan magában foglaló megszentelt ostya és bor. A katolikus gyakorlatban a hívő „egy szín alatt” áldoz, azaz csak az ostyát veszi magához, míg a pap „két szín alatt” (sub utraqm speci). A különbségben a pap és az egyszerű hívő eltérő súlya fejeződik ki.

Az 1410-es években Husz tanai Csehországban és a környező országokban széles rétegekben terjedtek. A mozgalom az egyházi intézmények, a város német polgársága és a német politikai, kulturális befolyás ellen irányult. Vencel cseh király a jóindulatú semlegesség álláspontjára helyezkedett vele szemben. Nem így a pápa, aki 1411-ben kiátkozta Huszt.

1414-ben a pápa és Zsigmond király összehívta a konstanzi egyetemes zsinatot. Ez a középkor legnépesebb és legpompásabb egyházi gyűlése volt, s kétségkívül hatásában is az egyik legjelentékenyebb és legnevezetesebb, ahol pápák, királyok és nemzetek felett ítélkezve legfelső szinten igyekezett eldönteni ezt a viszályt, mely a keresztény világot feldúlta. A zsinat fő célkitűzései a következők voltak:

1. egyesíteni az egyházat, a három részre szakadt pápaságot;
2. megújítani az egyházat fejében és tagjaiban;
3. visszaszorítani Wyclif és Husz tanait, melyek aláásták a keresztény hierarchia egész épületét.

A zsinat számára az ún. consensus omnium (közmegegyezés) volt a bizonyosság forrása. Azt fogadta el igaznak, amit a kishiján összes egyházi tanító állított, vallott. Az ökumenikus zsinat jóváhagyása a tévedhetetlen igazság volt. Tekintélyét kizárólagosnak, egyetemes érvényűnek tartották. Husz nem ismerte el ezt a tekintélyt. Feltétlen igazságot egyedül a Szentírás szavában látott. Az értelem és a szabad kritika jogán kezdte az egyházi élet elemeit bírálni.

Zsigmond védelmet és biztonságos kíséretet ígérve, elsőként indítványozta Husz János magiszternek, hogy az egyházi viszály elsimítása és a cseh nemzet jó hírének helyreállítása végett utazzon Konstanzba. Nem lehetett visszautasítani.

Három cseh főurat rendeltek ki védelmére és királyi menlevelet kapott. Saját költségén utazott a zsinatra, indulása előtt bensőséges

levélben búcsúzott szeretteitől és átadta végrendeletét legkedvesebb tanítványának, Mártonnak. Husz ellenségei összegyűjtötték a per lefolytatásához szükséges bizonyítékokat, ezzel megvetették a vádirat alapját. Ezt Husz még odahaza kézhez kapta, így maradt ideje felkészülni rá. Útközben mindenütt szívélyesen fogadták, a királyi menlevélre nem is volt szükség.

Ezalatt XXIII. János pápa ünnepélyes menetben már megérkezett udvara élén. Elkezdődött a zsinat. A Husz ellen felhozott vádak többsége közönséges hazugság volt, melyet minden nyilvános cáfolat ellenére gátlástalanul ismételtettek. Például hogy a Szentháromság negyedik tagjának tartja magát. Az elvakultság és a bosszúvágy legalább akkora szerepet játszott ebben, mint a hitbuzgalom. A sokadik napon az ülésen Zsigmond király is megjelent. A zsinat elnöke felolvasta azok neveit, akik szavazati joggal rendelkeztek. Megállapítást nyert, hogy az összes szavazati joggal rendelkezők száma 88 fő. Méltóság és év, hónap, nap szerint, pontos születési sorrendben szavaztak a következő három pont-
 ra.

1. Eretnek-e vagy sem Husz János tanítása?
2. Jogosultak-e az egybegyűlt zsinati atyák a pápa és a király nevében büntetést kiszabni?
3. Milyen büntetést érdemel Husz a pápa és a legszentebb titok megsértése miatt, életben maradjon-e vagy sem?

51-en tartották eretneknek és 51-en szavaztak igennel a második kérdésben is. Ezután felszólították Huszt, hogy tagadja meg tanait. A cseh felemelkedve hangosan kijelentette: „Nem vagyok hajlandó eltérni tanításomtól, és Jézus Krisztus evangéliumába vetett hitemtől. Ha bebizonyítjátok nekem a Szentírás szavaival meggyőződésem ellentétét, akkor én, amennyire csak ajkam engedi, dicsőítem a római egyházat.” Ekkor Husz térdre ereszkedett és hangos kéréssel fordult Istenhez, világosítsa fel szívét és elméjét, mutassa meg neki az igazság útját és térítse jóra, ha tévelyeg. Közben sokan könnyelműen nevettek rajta és türelmetlenül sürgették a szavazást. Zsigmond mélyen és gyakran sóhajtozott és piros arca olyan sápadt lett, mint a templom fehér fala. Szernei állandóan körbejártak az egybegyűlteken, mintha keresett volna valakit, vagy mintha félt volna a súlyos igazság következményétől. Husz szavai után rettentő láрма keletkezett. Átkokat szórtak rá és szavazást követeltek. Először a választó fejedelmek és képviselők szavaztak, utána a hercegek, érsekek és püspökök, azután a tartományok és városok képviselői.

Lajos választófejedelem: „Noha én személy szerint ellensége vagyok az egyházi ügyekben minden újítónak és kelletlenül viselem el őket..., de Huszt úgy kell büntetni, hogy ne bántuk szabadságát, becsületét és életét, mert először önként jelent meg a zsinat előtt a király menlevelével, és a német becsületszóra bízta magát, másodszer mert mindig egyene-

sen, hízélgés nélkül felelt. Ezért én szavazatomat Husz szabadonbocsátása és szabad hazatérése mellett adom "Igen" felelettel."

A kölni választófejedelem: „Aki nem hallgat a fenyegetésre, a seprűnek kell, hogy engedelmessédjék.

Ha ez a két eszköz sem használ, mint a csehnél, akkor az illető hasonlóná válik ahhoz a szerencsétlenhez, akit huroknak kell felakasztania a vérpadon. „Nem”.

A mainzi választófejedelem: „Aki Rómától elpártol, úgy kell tekinteni, mint eltévedt

juhot és kedves bánásmóddal kell visszatéríteni a nyájhoz. Ha nem fogad szót, akkor a büntetés kemény göröngyeivel is vissza kell téríteni. Husz tévelygő juh, ezért a legfőbb római pásztor kezdetben édesgette, majd fenyegette, végül a büntetéshez nyúl, hogy megvédje nyája többi részét. Én nem érzek szánalmat irányában, megfojtani."

A cseh király képviselője: „Az egész római papság nem egyéb, mint korhelyek, züllöttek és ostobák megvetett tömege, akiknek a hasuk az istenük. Életükben pedig kevesebbet néznek maguk fölé, mint a disznó a tükörben. Sokáig panaszkodtunk mi ezért a legfőbb pásztor előtt, de a dolgok ahelyett, hogy javultak volna, rosszabbodtak. Ez ellen az igazságtalanság ellen lépett fel Husz. Királyom és minden cseh nevében esküszöm, hogy a csehek abban az esetben, ha Huszt tovább gyötrik vagy megölik, rettentő bosszút állnak. Isten és ember előtt megsértették a békét és a cseh lúd a pápisták vérében mossa meg szárnyait. Életet és szabadságot Husznak."

Kalocsa érseke: „Az, aki a földön keresi az angyalt, küldjétek az égbe. Husz angyalt keres a földön, nyújtsatok ebben neki segítséget és küldjétek el őt oda, ahol azt keresni kell. Még ma haljon meg."

A londoni érsek: „Ha ennek a csehnek tiz élete volna, hetet elvinnék tőle a beszédéért, de a többi három életét sem hagynám meg neki. Először azért, mert lebecsmérelte Krisztus helytartóját, másodszer azért, mert levetkőztette a papságot, egyetlen rongyot sem hagyott rajta, mellyel meztelenségét takargathatta volna. Harmadszor azért, mert rábízta a népre a jogot, hogy maga ítéljen a hit dolgaiban, holott a nép számára üdvösebb, ha semmit sem tud, csak jámboran hisz. Pusztuljon a cseh."

A brixeni püspök:
"Lúdnak nem tesz rosszat, ha megkopasztják és megsütik. Már megkopasztották, hadd süljön meg ma."

Előtte Huszt megfosztották a papi szentségektől, egy állványzatra állították, beöltöztették miseruhába, kezébe adták a kelyhet és felszóllították, tagadja meg tanait. Husz sírva válaszolt, nem teheti, mert a félelem visszatartja, hogy lelkiismerete ellen cselekedjen, Isten előtt hazudjon, híveit és tanítványait megbotránkoztassa. A püspökök így hozzákezdtek a degradációhoz. Előbb elvették tőle a kelyhet, szörnyű átkok között leszaggatták róla a miseruhát, majd elkezdtek azon vitázni, hogyan kell a papi tonzúrát elrontani. Husz, kihasználva az alkalmat, így szólt a királyhoz: „Lám, még a püspökök sem tudnak meg egyezni kínzásomban.” A szertartás végén egy gúla alakú, rőfnyi hosszú papírkoronát raktak a fejére, melyre három ördögöt festettek és kimondták felette az utolsó szavakat: „Az egyháznak már nincs több dolga veled, testedet átadják a világi hatalomnak, lelkedet pedig az ördögnek.”)

A bázeli püspök: „Szemet szemért, fogat fogért, a lúd hadd süljön."

A churi püspök: „Szabadságát, becsületére, életére adom szavazatom. Micsoda hasznok lesz belőle, ha a lúd megsül, de szárnyának tollait az erős viharok széthordják. Tollait máris nagy buzgalommal gyűjtik, a gyűjtők pedig tintába mártották azokat, hogy Husz védelmében írjanak. Ha kiöntitek Husz véré, akkor abba mártják tollukat, és az ő vérével nagyobb kedvvel írnak, mintha arannyal írnának."

Az eichstadti püspök: „Kérdem, mi hasznot hozott az egyháznak minden eddigi véres ítélet?

Teljességgel semmit sem, ezért teljes sérthetetlen-ségére szavazok."

A liegei püspök: „Aki a pápa koronájához, a pap hasához nyúl, az vakmerő. Aki az egyszerű nép között a bibliát terjeszti, az gyöngyöt szór a sertések elé, ezzel vétkezik a Szentlélek ellen. Ezért én megátkozom Huszt, ha nem akarja összeszedni az elszórt gyöngyöket, égjen.”

A passau-i püspök: „Aki kioltja a fényt, az a sötétséget kívánja. Én Huszt fénynek tartom, amely egyházunk hosszú téli éjszakáját beryogja és úgy vélem, nem kell ezt a világságot kioltani, mert már nagyon sokáig aludtunk.”

A konstanzi püspök: „Ha holnap nem égetjük meg Huszt, holnapután a nép éget meg mindnyájunkat, akik itt vagyunk. Haljon meg!”

A strassbourgi püspök: „Halálos ítéletének véres nyomait a Rajna sem mossa le lelkünk-ről, ellenkezőleg, vize a távoli országokba is elviszi az általunk elkövetett igazságtalanság gyalázatát. Mit örökölnek tőlünk utódaink, ha mi ilyen nyíltan bemocskoljuk becsületünket?”

Amikor összeszámoltak minden szavazatot, kiderült, hogy Husz halálára 45 szavazatot adtak le, 30-an semmiféle büntetést nem akartak, 10-en egyházi vezeklést kívántak. Utolsónak Zsigmond császár szavazatát kérdezték. Ő elsápadt és összerázkódott, siri csend uralkodott a templomban, mikor megkérdezték: „Felséges császár, mi lesz az Ön végső döntése? Eretneknek találja-e, aki megérdemelte a halált?” A kérdezett felindult hangon így felelt: „Azt állítom, hogy Husz eretnek és a jog szerint megérdemli, hogy megégetés által haljon meg, ha nem vonja vissza. Királyi eskümhöz híven nem szabadíthatom meg őt a büntetéstől.” Ezt mondván felemelkedett és el akart távozni. Homlokán hatalmas verejtékcseppek ültek ki. Ekkor Husz férfiasan megkérdezte: „Felséges császár, hogyan egyezhet bele koronájának és német becsületszavának ilyen lealázásába. Önmaga semmisíti-e meg menlevelét, fejére veszi-e ezt a bünt és hitszegést?”

Válasz: „Valóban biztosítottam számodra eretnek az utazást, de csak ide, s ezt megkaptad. A visszafelé vezető utat nem biztosítottam.”

Amikor a legátus odaadta a királynak a véres ítéletet, hogy aláírja, a cseh király képviselője felkiáltott: „Felség, ne írja alá! Saját magát és nemzetét gyalázza meg vele. A Szenthárom nevében kérem, ne írja alá! Véres gonosztetté válik aláírása.”

Nagy lárma keletkezett, az uralkodó ezalatt távozott. Husz is mehetett volna, ha akar,

senki nem figyelte, ő azonban visszatért a börtönbe.

Az ítélet végrehajtása nem váratott magára, kivették a vesztőhelyre, szilárd léptekkel, zsoldárokat énekelve indult a halál felé. A máglyához érve letérdelt a karó elé és hangosan imádkozni kezdett. A papírkorona lecsúszott a fejéről, erre elmosolyodott. Levetkeztették, megkötözték, a karóhoz láncolták. Arca kelet felé nézett, de ezt eretnekhez méltatlannak ítélték, ezért nyugatnak fordították. Két fuvar fából, s hozzákevert szalmából építettek köré máglyát. Lába alá bedugtak két szalmaköteget. Még egyszer felszólították, hogy vonja vissza tanításait, erre azt felelte, a felismert igazságért, melyet tanított és hirdetett, boldogan adja életét. A palotagróf jelére a hóhér meggyújtotta a máglyát, a rettenes halálküzdelem nem tartott sokáig. Husz az égre tekintve zsoldárokat énekelte, a szél feltámadt és arcába csapta a lángot, mely néhány pillanat múlva beléfojtotta a szót. Amikor a palotagróf meglátta Husz ruháját egy hóhér kezében, megparancsolta, hogy dobja azt is a máglyára, majd szorgalmasan összeseperték a máglyából megmaradt hamut, s a Rajnába szórták, hogy a megboldogult után semmi se maradjon, amit barátai őrizhetnének, s szent ereklyeként tisztelhetnének, de a Rajna hullámai messzi országokba is elvitték az igazságtalanság gyalázatát.

(Frantisek Palacky: A huszitizmus története c. munkája és a szemtanú, Poggio Bracciolini olasz humanista beszámolólevele alapján, aki a zsinaton Husz János híve lett.)

Szász Kata

Kedves Olvasó!

Az alábbi interjút a negyedik német fakultáció tagjai készítették (egymással). Azok között, akik röviden összefoglalják magyarul az interjú témáját, az interjúalany mondanivalóját, továbbá megválaszolnak négy kérdést, fő- és mellékdíjakat sorsolunk ki. A fődíj a Bravo c. magazin egy száma német nyelven, a három mellékdíj egy-egy tábla Milka csokoládé.

A kérdések:

- kicsoda Helmut Kohl, milyen pártnak a tagja?
- ki a Német Szövetségi Köztársaság kancellárja?
- mit jelent az, hogy kancellár?
- mi az euro?

Csicsi

REPORTERIN: Was denkst du über die heutige Weltpolitik?

BEFRAGTER: Tja, gerade habe ich gehört, daß Deutschland einen neuen Bundeskanzler hat.

REPORTERIN: Und was ist deine Meinung über ihn?

BEFRAGTER: Mit ihm kommt eine neue Farbe in die Politik. Helmut Kohl war tatsächlich für die Entwicklung der europäischen Integration. Eigentlich hat Deutschland unter der Kohl-Regierung die größte Rolle in der Vereinigung Europas gespielt.

REPORTERIN: Wird sich etwas in diesem Bereich ändern?

BEFRAGTER: Nicht viel. Aber die neue Währung, der Euro, wird nicht so sehr vorangetrieben, weil die erste Aufgabe für die neue Regierung darin besteht, das Problem Arbeitslosigkeit zu lösen, und wenn der Euro eine größere Rolle spielen würde, dann würde die Arbeitslosigkeit nicht richtig bekämpft werden können.

REPORTERIN: Und was ist mit den anderen Ländern?

BEFRAGTER: Es ist nicht eindeutig, daß der Euro für die anderen Länder nützlich wäre. Ich erwarte wegen des Euros eine große wirtschaftliche Krise.

REPORTERIN: Warum?

BEFRAGTER: Meiner Meinung nach ist dieses System sehr empfänglich dafür. Seine Schwächen und Schwierigkeiten werden noch nicht erkannt. Andererseits verletzt es die Souveränität der Staaten. Es wird die Spannungen schüren.

REPORTERIN: Hat der Euro eigentlich gute Eigenschaften?

BEFRAGTER: Er hat praktische Vorteile. Zum Beispiel: man kann überall mit dem gleichen Geld bezahlen, man braucht kein Geld zu wechseln. Der Euro wird ein einheitliches Lebensniveau sichern, weil der Konkurrenzkampf in Europa größer wird. Das Ganze gefällt zum Beispiel der Schweiz nicht. Der Euro ist ein Aspekt dieses Problems.

REPORTERIN: Du lebst hier in Ungarn. Wie siehst du die Verhältnisse in Ungarn?

BEFRAGTER: Ungarn muß sich an Europa anschließen, weil die richtige Entwicklung Ungarns nur innerhalb der Europäischen Föderation vorstellbar ist.

REPORTERIN: Danke für das Gespräch.

ÍR TÁNCCHÁZ

MURÁNYI NATASA

és

DARÓCZI JUDIT

vezetésével.

1. alkalom: NOVEMBER 10.

2. alkalom: NOVEMBER 17.

Mivel a tánctanulás folyamatos,
célszerű mindkét alkalommal jelen lenned!

VÉNEK AZ ESŐBEN

avagy

A TANÁRVERŐ BEDŐ GERGŐ

BESZÁMOLÓ AZ 1998/99 ÉVI KERÉKPÁROS HÁZIBAJNOKSÁG I. FORDULÓJÁRÓL

Az idei tanév kerékpáros házibajnoksága két forduló alapján dől el. Az első forduló szeptember 27-én zajlott, szép számú tekerő részvételével. Az időjárás enyhén szólva nem fogadta kegyeibe a versenyzőket. (A megfelelő jelzők nem nyomdaképesek.) A meteorológiai előrejelzések már a hét elején is országos esőzést jósoltak a hétvégére, de reménykedtünk a lokális és időszakos kivételben.

Vasárnap - szokás szerint - a Poliban gyülekeztünk. Szombaton nem esett és vasárnap reggel sem ébredtünk vizes utak látványára. Igaz, hogy összefüggő felhőtakaró kóválygott fenn, de részrehajló szemünkkel látni véltük, hogy ez az a típusú gomoly, amelyikből nem szokott (?) esni. Rövid szerelés és pakolás után elindultunk Budajenőre, ahol Láng Andi és Molnár Lajos rezidenciáján láttattunk vendégül. Ott átöltöztünk, bemelegítettünk és elindultunk a rajthelyre. Összesen 5 női és 14 férfi versenyző jött el, valamint 3 vendég is rajthoz állt. Örvendetes, hogy sok új arc is feltűnt a kerékpáros palettán, s mint látni fogjuk, nem is akármilyen eredménnyel. Elég hűvös volt, 11 órára a szél eléggé felerősödött, ami nem olyan nagy baj, zakson, az ember nem állít fel új rekordokat. (Mindenesetre volt, aki erre később rácafoltt.) Jó hangulatban érkezünk tehát a rajthoz és kisorsoltuk azon indulók sorrendjét, akik még addig nem versenyeztek a Poli kerékpárversenyén. (Mint azt a szeptemberi

Rajzban leírtuk, akik már letették „névjegyüket” a Polibajnokságok valamelyikén, azok az addigi eredményeik alapján lettek besorolva, utolsónként a legjobb, előtte a második legjobb ... stb. indul percenként.) Látván, hogy nem áll esőre az idő, néhányan a légalienállás kedvezőbbé tétele érdekében gyorsan lekapták sárhányóikat. Pechükre ...

Körülbelül 11 óra 40 perckor indult az első versenyző (aki a versenyen kívül induló, de regisztrálandó időeredményt teljesítő Bágyi Milán volt, az edző-édesapa-sofőr-menedzser Bágyi Laci kíséretében), és dél körül indult az utolsóként rajtoló Gavallér Csaba. Mintegy vezényszóra háromnegyed tizenkettőkor szemerkélni kezdett az eső, dél után két perccel már szakadt. Egyébként a hétvégére jósolt országos esőből szombaton és vasárnap délelőtt a rajtig nem sok volt tapasztalható. Nem úgy a verseny ideje alatt. Az egy órányi tekerés közben mindenki az összes pólójával, alsóneműjével, zoknijával, kerékpárjával egyetemben „szénné” ázott. (Bocs, ez kissé képzavar. A „szénhülye” jelzőre asszociálva próbáltam jellemezni az elázás mértékét.)

A víz *pro primo* jött felülről, természetadta módon, *pro secundo* alulról az immár sárvédőktől megszabadított bringák kerekéről, és *harmadszor* (ezt már nem tudom latinul) meg az el-elhaladó buszok révén oldalról is. A körülmények ellenére mindenki derekasan küzdve végighajtotta a 28 km-es távot. Sőt, mint látni fogjuk, történt

néhány meglepetés. No, de csak sorjában.

Szokás szerint először a nők indultak. Judit erőnyerő volt, őt csak Gremy (MÁS) és Antal Mónika (Szmar10) közelítette meg (ebben a sorrendben). Rita és Nóra kevésbé bírta az esőt és szelet, mégis minden elismerésünk a táv leküzdéséért és azért, hogy feliratkoztak az örök ranglistára nem is rossz eredményen. Saját bevallásuk szerint azért is indultak el, hogy ezzel is készüljenek a Nagy Durranás embert próbáló küzdelmeire (ami – mint később kiderült – tényleg az volt). Az összetettben igazából Juditra nem veszélyesek a többiek, neki inkább Kónya Brigi (Hadosztály) iskolacsúcsának megdöntése lehet a cél.

A nők után (az emberi faj két nemű!) a férfiak indultak. Amint az a tornaházi faliújságon eddig is látható volt, a hímneműeknél az iskolai örök ranglista első 10 helyezettje közül 8 tanerő, a legjobb diák az ötödik helyen állt. Várható volt tehát a tanárok lehangoló szereplése. A diákság talán Felhőtől várhatta leginkább, hogy előrébb kerüljön a „vének” között. A rajtlista és az előzmények alapján tehát a Csaba-Feri-Colin-Tibor-Felhő sorrend volt valószínűsíthető. Ám nem egészen így alakult a befutó. Colin, aki mountain-bike-kal indult, meglepetésre megverte az örök ranglistán előtte álló Haász Ferit, s 6 másodperccel megjavította egyéni rekordját. Tibor a kedvezőtlen körülmények ellenére szintén új egyéni rekordot ért el, 50 (!!!) másodpercet javított addigi legjobbján. Ez azért is meglepő, mert az addigi rekordja is jóval 60 percen belül volt, ami ezen a terepen derekas teljesítmény.

De a legnagyobb meglepetést a kerékpáros mezőny horizontján váratlanul feltűnt új csillag, a mintegy 15 esztendőes **Bedő „Chi Junior” Gergő** okozta. Gergő nemcsak azt bizonyította, hogy nem *pu-ding*, hanem még az egyébként remekelő Tibornál is jobb időeredmény ért el, és Feritől is csak 40 másodpercet kapott. Ráadásul Gergő még csak a fiú kategória versenyzője. Így egyrészt jelentősen megjavította a psychós Herczeg Tamás tavalyi iskolacsúcsát, de ami még meglepőbb, az az, hogy a férfi kategóriában is a negyedik legjobb idő az övé lett. Végre megközelítette egy diák az élen álló tanárokat! Eddig a 60 percen belüliek klubjának tagjai, Csaba, Colin, Feri és Tibor „biztonságban” érezhették magukat, de most már figyelhetnek Gergőre is. (Rettegjenek, tanár urak, Gergő még nincs 16 éves !!)

Így izgalmasabbá válik a tavaszi forduló is. Egyrészt Tibornak vissza kéne vágnia, ha jobb helyezést akar elérni a bajnokságban. Viszont az új ranglista alapján Tibor Gergő előtt indul majd, így a futam közben Gergő tarthatja szemmel Tibort. Másrészt Ferinek is iparkodnia kell, ha Colin elé szeretne kerülni. Neki könnyebb (?) dolga lesz, mivel Colin őelőtte indul majd. A verseny kiegyenlítettebb azért is, mert Csaba és Feri is gyengébb formában teljesített, őket talán jobban megviselték a körülmények. A mostani versenyt megelőző eredmények alapján az első öt helyezett ideje 49:07 és 56:48 között mozgott (vagyis egy 7:41 „széles” intervallumban), most viszont az első hat helyezett ideje egy 4:15 „széles” tartományban van. Élesedik tehát a küzdelem, kíváncsian várjuk a tavaszi folytatást.

Miután a szakadó esőben mindenki teljesítette a távot, behúzódtunk (szegény) Andi és (szegény) Lajos házába. Abban a percben elállt az eső, a szél is enyhült és kissé melegebb lett a levegő. Hát erre is lehetne találni megfelelő kifejezéseket. Bosszankodásunkat enyhítette az Andi és Viki által sült rizsköh (így kell ezt írni?) és a sült túrópogácsa. Nagyon finom volt, köszönjük, Andi és Viki! Köszönet jár Andinak és Lajosnak azért is, hogy elviselték azt a koszt, amit a tisztelt társaság egyenletesen kent el lakásuk padlóján. A kaja végeztével volt az eredményhirdetés, taps, elismerő bólogatás ... stb.

Az elért eredményeket és sorrendet, valamint a verseny előtti legjobb átlagot, illetve az attól való eltérést az alábbi táblázatban láthatjátok. Gratulálunk a futam győzteseinek, helyezetteinek!

Az Egyéni Rekordját Legjobban Megjavító különdíjat Majer Tibor nyerte el az igen jónak mondható 0,62 km/h-s javítással, ami a kedvezőtlen időjárás miatt különösen értékes.

Az egész mezőnyben saját rekordján a legtöbbet az immár rendszeresen velünk együtt versenyző vendég, Vödrös Gergely javított, de hát ő nem iskolapolgár.

A legtöbbet Csaba rontotta, de ezért nem jár különdíj.

A nem hivatalos Legszebb Kerékpár különdíjat szintén Tibornak ítélnénk. Fehér színű, szép geometriájú Peugeot váza és az ezüstösen finoman csillogó Shimano alkatrészek igen esztétikus egységet alkotnak, nem is beszélve az elegánsan lapított Mavic felnikről és az áramvonalas SPD rendszerű pedálról. (Persze a verseny végén kissé megkopott a bringa fénye.)

(Javasolt szakirodalom: Mountain Bike Action Hungary 1993/I-1998/X)

Ne feledkezzünk meg segítőkéről, Petravich Márkról, aki rajt- és célbíróként, valamint időmérőként működött közre. Köszönjük az ő segítségét is!

Az alábbi táblázatban részletesen láthatjátok a versenyen elért eredményeket, a módosult örök ranglistát pedig a Tornaház faliújságján böngészhetitek.

KERÉKPÁR HÁZIBAJNOKSÁG 1. FORDULÓ 1998. IX. 27.

EREDMÉNYLISTA

HELYSZÍN: Budajenő - Telki - Páty - Zsámbék - Perbál - Budajenő (28 km)

helyezés	NÉV	származási hely	menetidő		átlag-sebesség	eddig legjobb	változás
			perc	mperc			

NŐK

1	Jakab Judit	TANERÓ	76 : 16	22,03 km/h	22,43 km/h	-0,40 km/h
2	Gremy	MÁS	81 : 44	20,55 km/h	-	-
3	Antal Mónika	SZMARIO	83 : 22	20,15 km/h	-	-
4	Várhelyi Rita	ELSOÁ	90 : 19	18,60 km/h	-	-
5	Preisznér Nóra	POLISZ	95 : 32	17,59 km/h	-	-

FÉRFIAK

1	Gavallér Csaba	TANERÓ	51 : 23	32,70 km/h	34,20 km/h	-1,50 km/h
2	Colin Hackert	TANERÓ	54 : 09	31,02 km/h	30,97 km/h	+0,05 km/h
3	Haász Ferenc	TANERÓ	54 : 27	30,85 km/h	32,08 km/h	-1,23 km/h
4	Bedő Gergő	SZMARIO	55 : 07	30,5 km/h	-	-
5	Majer Tibor	TANERÓ	55 : 38	30,20 km/h	29,58 km/h	+0,62 km/h
6	Szécsi Gábor	ELSOA	61 : 17	27,41 km/h	27,69 km/h	-0,28 km/h
7	Marosvári Péter	TANERÓ	62 : 39	26,82 km/h	27,62 km/h	-0,80 km/h
8	Gémesi Balázs	ELSOA	63 : 17	26,55 km/h	-	-
9	Hartyánszky Miki	MÁS	64 : 25	26,08 km/h	-	-
10	Kerekes László	KANDI	67 : 36	24,85 km/h	25,19 km/h	-0,34 km/h
11	Molnár Lajos	TANERÓ	68 : 24	24,56 km/h	25,86 km/h	-1,30 km/h
12	Meichl Márton	MÁS	68 : 57	24,37 km/h	25,14 km/h	-0,77 km/h
13	Drábóczi Balázs	SZMARIO	73 : 40	22,81 km/h	-	-
14	Spangli Sándor	Polg. Szolg.	76 : 01	22,10 km/h	-	-

új egyéni csúcs

új iskolacsúcs

új egyéni csúcs

VENDÉGEK

Bágyi Milán	csemete	82 : 47	20,29 km/h	20,40 km/h	-0,11 km/h
Szeszler Dávid	ex polit.	59 : 00	28,47 km/h	-	-
Vödörös Gergő	felebarát	55 : 17	30,39 km/h	27,38 km/h	+3,01 km/h

új egyéni csúcs

(a vastagított adatok új iskolarekordok, ill. a legnagyobb egyéni javítás)

Te tudod, hogy hol van

MANMANG (BURMA)

Ha nem, akkor feltétlenül gyere el SEBŐ FERY
 élménybeszámolóval egybekötött beszélgetésére

1998. november 11-én a **C.E.G.** szervezésében

Durrantok!!!

"Nem gondoltam, hogy ezt fogom mondani, de ez a Durranás egyszerűen szuper volt, sőt nagyon 'sirály' (úgy látszik, ez lett a Durranás jel-szava). Attól eltekintve, hogy a kaja kevés volt, aludni nem aludtam, sőt még a végére a lábam is bedurrant, büszke vagyok magamra, hogy ezt végig tudtam csinálni. Nagyon bánhatják a többiek, hogy nem jöttek el. Lehet, hogy iszonyú fárasztó volt, de ez volt eddig a legjobb sportbuli! Jövőre is jövök, és köszi a testkultúra munkacsoportnak a szuper szervezést!"

SLC

"Volt szerencsém eddig két Nagy Durranáson részt venni és ez, örömmre, magasan überelte az Országbiciklizést (ott egyéb tényezők is zavarták a Nagy Durranást). A szervezés is jó volt."

Bubu

"Speeding Gonzalezzal nagy öröm volt tölteni 3 napot. 266.5 km-t, 23.8 km/órás átlaggal, órát bolyoztunk. Jó volt veletek!"

Colin

"Szerencsére megint Dr. Marosvárival nyomultam egy csapatban és így legalább hatszor sikerült eltévednünk. Kékestetőről lefelé a buszon majdnem lehánytam Colint, de erről nem ő tehet. Jó volt, köszi!"

Lacka

"Az eleje egy kicsit nehézkesen alakult Molnár Lajos által történő miatt, de végül is részt vettünk a Nagy Durranáson. A Marosvári Péter-ről szerzett tapasztalataim alapján az első eltévedése után egyből kerestem egy másik csapatot. Egyébként szép volt, jó volt, és lényeg, hogy végig csináltuk. Eddig az egy legjobban megszervezett Durranás volt!"

...

Yeah!! Cool!! Király!! Állat!! Wow!!

Misi

Nekem egy kicsit kemény volt, de jól éreztem magam. Megérte, hogy eljöttem! (Bár aludhatunk volna többet!)

Diti vagy Dili esetleg valaki más (a gépelő)

Az egész túrán akkor is az volt a legjobb, amikor visszafelé úton a "Denni s komisz" című filmet néztük. Mindhalálig szoker maker.

Ubo

A túra nagyon jó volt. Most voltam először és tetszett. Kár, hogy tavaly nem voltam. De nekem is ajánlom, gyertek el!

Toci

Sirály kis túra volt!

Zsolt

Szerintem nagyon sirály túra volt, de a matematároknak megint sikerült puding /light/ tempót menniük.

Rizs

Szerintem baromi jó volt a Durranás, csak kicsit elfáradtam. Az egészben a társaság volt a legjobb és az, hogy tekerés közben is biztattuk egymást! Valószínűleg jövőre is "Durrantok"!!

Gréta

Összeségében jó volt egy-két dologtól eltekintve (+10-15 km). A pihenés hol rövid volt, hol hosszú és az alvás sem volt mindig tökéletes. De mégis úgy tudsz meg mindent egy ilyen túráról, ha eljössz!

Balázs

Az egész Durranás összességében nagyon jó volt. Végigszenvedtük az egészet, de nem hagytuk volna ki. Nagyon sajnálhatják azok, akik nem jöttek el, mert egy nagyon nagy buliról maradtak le. Reméljük, jövőre is ugyan ilyen jó lesz.

Eszter

Hogy valaki végigcsináljon egy ilyen bulit, ahhoz nem kell sem örülnök, sem megszállottnak lenni. Bár sokban segít. Azt hiszem, ez a Durranás minden résztvevőnek olyan emlék lesz, melyet szívesen felemléget, mert tényleg teljesítmény volt, és mindenki büszke lehet rá, hogy itt volt és végigcsinálta! Gratulálunk!

VisMayor

Szerintem rohadt jó volt és nagyon sajnáltam, hogy nem bírtam végigcsinálni: az elején roszszul lettem, a végén meg a térdem miatt. Szóval utálok magam ezért, amiért ilyen gyenge vagyok és nem tudtam végigcsinálni. Sajnálhatja az, aki nem volt. Köszi, jövőre is megyek!

Manó

Királyok voltunk!! Éljen a SZÖRCS!!!

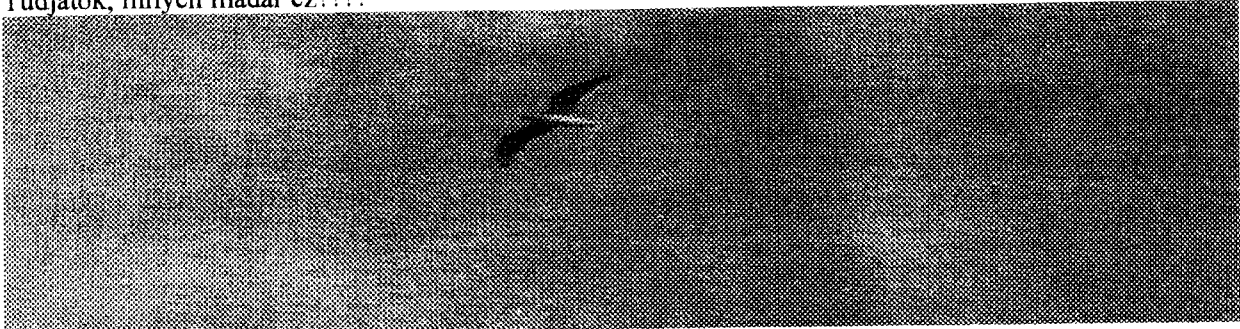
Eszter

Egy kicsit meredek volt a vége, de ezt is leküzdöttük. Mindenki kitett magáért. Főleg a Testkultúra Munkacsoport tagjai, akiknek nagyon köszönöm szépen ezt a felejthetetlen hétvégét. Sajnálom, hogy egy bukás miatt lemaradtam kb. 7 km-ről, de így is többet teljesítettem, mint amire számítottam. Köszönöm mindenkinek a jó hangulatot, biztatást és segítséget. Gratulálok mindenkinek, aki itt volt, főleg Bágyi Milánnak, aki az egészet végigcsinálta! Ügyes volt mindenki, de a legjobb csapat az a SZÖRCS volt! Találkozunk jövőre!

Gremy

Hello **ssiráj**-olvasók!

Itt szerettem volna írni a Nagy Durranás nagyszerűségéről, de rájöttem, hogy aki ott volt, annak nem tudok újat mondani, aki meg nem, annak pedig nem tudnám szavakba önteni, milyen jó bulit hagyott ki! Ezért csak egy üzenet egy pár embernek:
 Gavallér Csaba, Toci, Zsolt, Peaceman, Balázs, Vili, Misi ... és ezer bocs azoktól, akik ide tartoznak, de most esetleg nem írtam ide őket!
 Tudjátok, milyen madár ez????

Ilyenek vagytok!!!!!!

Tibornak, Colinnak köszönöm az összetartást, a szervezőknek pedig az egészséget!!!!

Patkány

* * *

ssiráj

(ejtsd: ssirá')

azaz Chi, Rizs, Ubi, Boci, Toci, Husi, meg a többiek

Gondolkoztam, milyen címet is adjak ennek az írománynak. Az, hogy „Beszámoló az idei Nagy Durranásról”, valahogy mégiscsak snassz. Eszembe jutottak például: „Ha Szablac nem megy a Hegyhez, a Hegy megy Szablachoz”, ez viszont túl személyeskedő és nem is túl jó; vagy: „Feldurrantunk”, mintegy keverve a Nagy Durranás és az idei cím (Felülkerelkedtünk) fogalmát. (Egyébként ez nem is olyan rossz, de már úgyis van egy cím a szöveg előtt.) Volt még néhány „majorárpis” ötletem, de ezeket éppen majorárpisságuk miatt nem írnám le (bocs, Árpi!). Végül is maradtam annál a jelzőnél, ami a Durranáson legtöbbször hangzott el. Mert egyébként esetünkben ez a cím egy jelző. Például, ha valakit megkérdezzük, hogy milyen - teszem azt - az ebéd, a válasz: „*Ssiráj!*”, vagy inkább: „*Ssirá!*”. Ez egyfajta tetszésnyilvánítás. Eredete valahol egy elsőás irodalomórán keresendő. Jelentése nehezen magyarázható el annak, aki nem használja. Lajos a záróvacsorán, amikor a srácok *ssiráj*-ként dícsérték, sokadszori hallásra is csak úgy értelmezte, hogy „*vagyis gyors vagyok?*”. Hát nem erről van szó, Lajos, egyszer elmagyarázom. Persze ezzel a címmel az a baj, hogy csak azok érthetik igazán, akik jelen voltak, vagyis éppen azok nem értik, akik nem vettek részt a Durranáson. Nem baj. Sőt, ebből is az látszik, hogy mennyire *ssiráj* (ejtsd: *ssirá'*) geng verődött össze és mennyire *ssiráj* (ejtsd: *ssirá'*) volt a hangulat.

Én már három ilyen röffenésen vettem részt. Eddig az volt a szokás, hogy együtt teljesítve, de egymást váltva gyűrjünk le valami eszement és teljesen értelmetlen feladatot. No, ez utóbbi értelemben most sem változott a dolog, az eltérés az előzőkhöz képest annyi volt, hogy idén mindenkinek teljes egészében végre (ill. végig) kellett hajtani a 270 km-t. Félő volt, hogy ez a változtatás árt majd a jól bevált buszozás-bulizós hangulatnak. Akkor ugyanis az éppen nem tekerők a kísérő buszon szinte folyamatos ökörködésben vettek részt, együtt voltak, szurkoltak, aludtak összezárva. Igaz, hogy akkor nem volt éjszakai megállás, szemben a mostani csettellel. A félelem nem igazolódott be, sőt talán az eddigi legjobb Durranáson vehettünk részt.

Ennek több oka is volt. Először is valami hihetetlen módon, az időjárás is *durrant*. Azaz, ha jól emlékeztek az október első hetén ömlő esőre, elképzelhetitek, milyen szorongással készültünk a folyamatos biciklizésre. Ehhez képest szombaton és vasárnap verőfényes napsütésben, leginkább hátszéllel támogatva hajtottunk. Mázlinkról még annyit, hogy visszaérkezésünk másnapján, hétfőn már esőre ébredtünk. Más-

részt a társaság 6-10 fős csapatokra oszlott, akik együtt tekertek, így a következő neveken lehetett szerepelni: Szörös, Pudingzabálók, Egymínuszkoszinusznégyzetalf (fedőnév: Szinusznégyszetalfa), Tchenek, Szpídi Gonzálesz. A csapatok összetétele az idő haladtával és az erőnlét fogytával némiképp átrendeződött, de valahogy egymással összetartozónak éreztük magunkat az egész buli során. Péntek és szombat este egy-egy tornateremben kaptunk szállást, ahol önkéntes mókamesterek energiát nem sajnálva, fáradtságukat meghazudtolva röhöggették a közönséget. Ezek közé tanárok is sorolhatók. Különböző spontán „műsorokat” láthattunk Vidos Misi, Ubi, Szablac, Lajos, Toci ... előadásában.

Menjünk talán sorrendben az eseményeken: Pénteken sulis után összepakoltunk, majd elindultunk az ország legmélyebb pontjára, ami Szegedhez közel található. Itt egy fotó erejéig körbeálltuk az objektumot, majd vártunk egy ideig, hogy megérkezzenek a kerékpárok. Már sötétedéskor indultunk észak felé, az aznapi adag 70 km körül volt. Én a Pudingzabálók nevű csapatban haladtam. Hamar ránk esteledett, és az eső is szemerkélni kezdett. Nem voltunk még összeszokva és töksötét is volt, nem is beszélve arról, hogy egymás hátsó villogója vakított el. Valahogy mégis letudtuk az aznapi adagot.

Másnap viszont 160-170 km várt ránk. Hűvös, derült reggelen indultunk. Csapatunkkal szép lassan ráálltunk a váltott vezetésre, és szép sorban egymás mögött haladtunk. Ez a fajta tekerés fokozott figyelmet és bizalmat igényel, tudniillik néhány cm-rel van mögöttünk a társunk, vigyázni kell minden mozdulatunkra. Volt valami felemelő érzés abban, ahogy a napsütésben, friss levegőt harapva, a többiekre bízva magunkat, vagy éppen az élre állva "húzva" a többieket, felvéve egy egyenletes tempót haladtunk a nyílt országúton. Biztosan ismeritek azt az érzést, amit az ember akkor érez, amikor a kezdetben éppenszak vöröslő Nap korongja, a friss, nedves legelők felett gomolygó pára mögül egyre sárgábban, melegebben jön elő. Kétoldalt békés bociszemek bambultak ránk (legalábbis néhányuknak éppen arra állt a feje, amerre mi elhúztunk). Csak a lánc zizegése, a gumik surrogása hallatszott. Ezt nem tudom jobban leírni, de ahogy láttam magam körül a srácokat, egyszerűen eltöltött egy bizonyos érzés: van-e, kell-e ennél jobb? Szavak nélkül is, azt hiszem, kicsit jobban értettük egymást, mint azelőtt bármikor. Nem úgy éreztem magam, mint egy tanár a diákok között, hanem inkább társként, afféle *ssirájként* (*ejtsd: ssirá'*) a csapatban. Igazából ez az, amiért nem szabad kihagyni egy ilyen megmozdulást. Az út során azok a srácok is, akik egyébként néha elviselhetetlenek sokak számára, átváltoztak vidám, előzékeny, együttműködő, kiegyensúlyozott, jó humorú, *ssiráj* (*ejtsd: ssirá'*) emberekké, kell-e ennél több?

A neheze persze vasárnap jött, amikor ugyan 40-45-km hosszú, de jónéhány száz méter szintkülönbségű út állt előttünk, ugyanis a Kékestetőre kellett feljutnunk. A hangulat az előző napihoz volt hasonló. Igaz, elég sűrűn álltunk meg, de mindenki, még a lányok is erőn felül, összeszorított fogakkal bár, de felküzdötték magukat. Végül is Magyarország legmagasabb pontjának társaságában fotóztattuk le magunkat. A cél elérése – legalábbis számomra – másodlagos volt. A célt nem azzal értük el, hogy megérkeztünk, hanem inkább azzal, hogy együtt jutottunk el odáig. (Persze volt, aki megkönnyebbült a megérkezéskor.) És nemhogy rontott a hangulaton, hanem emelte azt, hogy mindenkinek végig kellett csinálni az egyébként teljesen értelmetlen feladatot. Talán éppen a feladat értelmetlensége volt a lényeg.

Busszal indultunk hazafelé igen fáradtan, de tudtuk azt, hogy még nincs vége a bulinak. Kata, Csokis, Éva, Robi ezalatt már sűrögtek-forogtak a kondérok között. Várt ránk az immár szokásos záróvaesora embertelenül jó ízekkel. Lezuhanyoztunk és asztalhoz ültünk. Igen nagy zajjal elevenítettük fel az elmúlt két és fél nap epizódjait, közben mindenki emléklapban részesült. Tapsoltunk, fújoltunk, beszóltunk, röhögöttünk. Sokan bent aludtak a suliban. Reggel a tanítás kezdetekor rájöttem, hogy akikkel együtt tekertem, azokkal más lett a kapcsolatomban emberként és tanárként is. Ezekkel a srácokkal szemben több bizalmam van, azt hiszem, ez részükről is így igaz. Azóta nem „egyszerű” tanárként kezelnek, és én sem „egyszerű” diákként őket. Kell-e ennél több?

Ne feledkezzünk meg megköszönni „Öreg Chi”, Bedő „Chi” Gergő édesapja segítségét, aki páratlan türelemmel kísérte végig autóval a csapatot, és mindig rendelkezésünkre állt. Legvégül pedig köszönet a jó buliért a Pudingzabálóknak (Toci, Boci, Fecó, Chi, Rizs, Husi Misi, Feri) és más *ssirájoknak* (*ejtsd: ssirá'*)!

Én kicsi Naplóm...

Tudom, most megint szemrehányást akarsz tenni - pedig az nagyon gusztustalan - , csak mer' rég nem írtam beléd. Most pótlólag megteszem. Szóval az elmúlt hetek leginkább említésre méltó eseménye minden vitán felül a Nagy Durranás volt. Kicsit furcsállottam, hogy már októberre tették az időpontot, de azt hiszem, jó választás volt. Pláne, ha figyelembe vesszük a tavalyit és a tavalyelőttit, amikor is igencsak kijutott nekünk az égi áldásból... De inkább a lényegről, vagyis az idei „Felülkerekedés”. Az egészről én csak annyit tudtam, hogy kis hazánk legmélyebb pontjától a legmagasabbikig fogunk eltekergőzni. Kb. 250 km, és mindenki végig „pályán lesz”. Mivel nem sokkal az indulás előtt érkeztem meg a suliba, további infókat is csak útközben szerezhettem be. Miközben döngöttünk lefele Szeged irányába, hírért vettem, hogy itt azért csoportos tekerés lesz, merthátugyebár nem mindenki megy, mint gép. Szoszó: kinéztem magamnak egy kellemes társaságot, /mely a SZ.Ö.R.CS. nevet akasztotta magára/, hogy velük tekerek. Már-már minden lényegesnek vélt dolgot megérdeklődtem, midőn közölték, hogy megjöttünk, gyorsan fénykép, aztán tekerünk is egyből, mert „K. messze van ám a Kékes!” A meglepetések persze nem maradtak el, mert Murphy pajtás is loppal velünk tartott, s jelezte, hogy ne éljük bele magunkat teljesen abba, hogy minden a terv szerint fog menni. Pl.: a tekerni vágyók már lent voltak, de a bringák még nem, holott előbb elhozták a suliból őket. Majd mikor befutott - boc: gurult - a teherautó, kiderült, hogy nem minden bicikli került fel rá. Ugyanis Barbi sehol sem találta az övét /gy.k.: az ő bringáját/. Viszont lassan indulni kellett volna. De mi nem ismerünk lehetetlent, hipp-hopp cserebere és mindenki útra kész. Miután eddigre mindenki ellőtte az összes poénját, hogy indulna ill, inkább maradna a buszban, stb, senki sem látta értelmét, hogy bele ne vágjunk. Eszeveszettek azért nem nevezhető, de igen szép tempóban lendültünk neki a ránk váró kb. 267 km-nek, és 937 m szintkülönbségnek. Bár nem volt minden bicajon lámpa, egész jól szeljük a kilométereket - Mihók Viki az út szélén pihenő macskát is... Saccperkábé 20-25 km után megdöbbenő hirtelenséggel megálltunk, hogy rövidke pihenő után ismét nyeregbe pattanjunk. Igaz ez a „pattanás” nem az a pattanás volt. Szóval tekertünk és tekertünk és tekertünk és megint megálltunk. Mesleg ez is volt eltervezve: a 25- 30 km-es szakaszok után pihenőt iktattak be a szervezők, hogy bírjuk végig. És eljőve az éjféli. Majd el is múlt, mi pedig begurultunk az első alvóhelyünkre, Csongrádra. Sajnos nem mindenkibe szorult elegendő lojalitás a fáradtabbakkal szemben, s bizony nehezen tértek nyugovóra a háborgó kedélyek, s a megfáradt /és a még nem fáradt / utazók.

Reggel a kelés az esti -inkább hajnali- fekvés miatt a szokásosnál is lassabban haladt. A gyorsak

korábban, a kevésbé gyorsak később szállták meg a nem messze lévő helyi vegyesboltot, hogy beszerezzék a továbbhaladáshoz elengedhetetlen tápanyagokat (úgyismint: csoki, üdítő stb.) Minden nehézség ellenére még a délelőtti órákban elindultunk a következő alvóhelyünk felé, Tarnaméra irányába. Mivel jó 150 km volt aznapra tervezve, vagy 6 kisebb pihenőt kellett beiktatni. De a menet haladt. A „lassabbak” korábban indultak el mindig a pihenőről, hogy a rohanó „gyorsabbak” útközben elhagyva őket ne várjanak sokat rájuk a pihenőknél.

Persze erre a napra már jutott egy-két eltévedés a „térképek ördögétől”. „Megint menni kell???” „Sz...rá ültem a s...et!” és egyéb beszólásokból, de a csapat haladt. Közben az eredeti csapatocskák keveredtek, mert aki az elején még bírta, az mostanra már kevésbé; vagy aki eddig kevésbé, annak mostanra jobban ment. Az idő viszont szuper volt. Ragyogó napsütés, hűs szellő - néha még hátszél is! Persze szembeszél is akadt, nem is kis lendülettel. Kis alakítások a terveken és a tervezőkön, és hajrá tovább. És mire a sötét igazán birtokba vette a vidéket, mi lassan, de biztosan elértük há- lóhelyünket, s többé-kevésbé álmra hajtottuk fejünk. Persze előbb pazar lakomát csaptunk a TMCS által részünkre beszerzett és kiosztott étkekből.

Elmúlt az éj és eljőve a vasárnap reggel - aminek elvileg estig kéne tartania, de mi inkább tekerünk tovább.Lassan, de biztosan elértük az aznapi első pihenőhelyet, ami jó 20 km-re volt. Innen lassan, de biztosan emelkedett a pálya, úgyhogy kis előnnyel indulva nemigen maradtunk el egymástól. Sűrűbben tartottunk pihenőt, s bár igen kemény volt az emelkedő, mindenki feljutott épségben. Az utolsó 200 métert teljesen együtt tettük meg - már amennyire 40-45 ember teljesen együtt tud menni. A polisokra oly jellemző módon „birtokba vettük” a csúcsot jelző nemzetiszín követ. Tibor elkészítette a célfotókat, s lassacskán leballagtunk a buszhoz. Gyorsnak nem mondható módon bepakoltunk és elindultunk a Politechnikum felé. A buszon Lajos vezényletével gyors közvélemény-kutatás történt, melynek következtében nem menekültünk meg Dennis, a komisz elől.

Beérve a suliba a főzibrigád közölte: hamarosan vacsi is lesz. A gulyáslevestől a csirkén /nem, nem élő/ át a gyümölcsrizsig mindenfélével degeszre tömhattük magunkat. Feri és Lajos rövid beszéde /tényleg az volt!/ után kiosztásra kerültek az emléklapok /dízájn báj SzabLac/, s egymás nem kis teljesítményét elismerve vonultunk át a Tornaházba aludni. Mármint akik már nem akartak este 9-10 körül hazamenni. S hétfőn frissen és üdén ... Mindent egybevetve egyik legjobb Durranás volt sok-sok személyes élménnyel, melyet nem lehet elmondani vagy elfelejteni. Csak az sajnálhatja (- mármint ha teszi -), aki nem jött el. Egy igazán elismerésre méltó teljesítmény , melyet Lajos szerint elsőként és ezidáig egyedül mi csináltunk végig. Legyünk büszkék rá.

Horák Ancsának és a lábassegett Bágyi Lászlónak ajánlom

a szerk.

Hétköznap és ünnep az Óbudai Waldorf Iskolában

Köszöntelek tégedet fényes világ,
S ki a fényes ez világot megfényesítetted,
Édes, áldott Napom.
Adj szerencsés mái napot,
Boldog munkálatot,
Értelmes eszet, okosságot,
És minden jóra menendőséget.
Drága, áldott, fényes Nap,
Segélj meg a mái nap!

Ezzel a moldvai csángó imádsággal kezdődik a tanítás minden reggel nyolc órakor az Óbudai Waldorf Iskola harmadik osztályában. A gyerekek fél nyolctól gyülekeznek, osztálytanítójuk, *Buchwald Magdolna* - ahogy az a Waldorf-iskolákban szokás - minden érkezőt kézfogással köszönt. Arra is jut idő, hogy a szülőkkel váltson néhány szót. Az osztályterem felbolydult méhkas, a gyerekek ugyanolyan fesztelenül mennek oda Magdi nénihez, mint egymáshoz. Akinek éppen kedve van, odabújhat hozzá, biztosan kap egy ölelést, kedves, csak neki szóló szavakat. Néhányan tegeznek, de nem szemtelenségből. Jövőre fogják megtanulni a magázódást, akkor már kötelező lesz mindenkinek. A kapcsolatokon ez nem változtat semmit, elfogadják majd, mint egy új játékszabályt.

Nyolc óra előtt a gyerekek elcsendesednek, elhelyezkednek a padokban. Tanári asztal nincs a teremben. Helyén egy farönk áll, fenyőzöld terítővel borítva, ezt „évszak-asztal”-nak hívják. Rajta kövek, kristályok, csigaházak, egy orgonából és tulipánból kötött csokor, középen pedig egy gyertya. Minden reggel nyolckor meggyújtják és állva együtt elmondják az imádságot. Nézem a néhány perce még rohangászó, zajongó társaságot: az átszellemült arcokon nyugalom és béke. Lélekben felkészültek, kezdődhet a tanítás.

Két gyerek előremegy, elszavalnak egy-egy verset. Ezután előkerülnek a fafurulyák. Mindenkinek saját maga készítette gyapjú furulyatok lóg a nyakában. „Sándor napján megszakad a tél” - fújják egyszerre és kánonban. Majd egy „Ördögös”-nek nevezett népdal következik. Gyorsabban is ugyanolyan ügyesen játsszák a bonyolult dallamot, mint lassabban.

Nyolc óra húsz perc. Rövid rendezkedés: a terem szélére tolják a padokat.

- Szeretném, ha a fiúk kaput tartanának! - Egy kis vita kerekedik:

- Tegnap is mi tartottuk a kaput, miért mindig a lányok bújhatnak! - de elég egy határozott tekintet, egy csitító szó, és kezdődhet az énekkel kísért kör-

játék. Majd négy kis csoport alakul, kánonban éneklük a „Pál-Kata-Péter”-t, hozzá különböző ritmust tapsolnak. Nagyon kell figyelniük, hogy a megfelelő időben kezdjék el és hagyják abba az éneklést.

A következő feladathoz a gyerekek nagy körben ülnek a földre, majd sorban mindenki bemutat egy egyszerű, de egyedi mozdulatot, ami hangadással jár. Egyszeri ismétlés után a játék a következő: minden gyerek bemutatja a saját mozdulatát, és valaki másét, aki szintén megismétli a saját mozdulatát és mutat egy másikat. Így megy sorban, megfelelő ritmusban, aki elrontja, egy időre kiesik. Egy ideig értetlenül nézem, majd megértem, hogy a koncentráció fejlesztésére megy ki a játék. Feszülten figyelnek egymásra. Ugyanolyan fontos a pontosság itt is, mint a zenélésben és az éneklésben. Nyolc óra harmincöt. A következő „játékkal” már a számtan óra veszi kezdetét. Körbe állnak, kifelé fordul mindenki, a kör közepén Magdi néni. Fejben számolás következik. Kilencszer nyolc. Szorozva kettővel. Meg hatvanhat. Szorozva hárommal. Osztvá tizzel. Elosztva héttel. A műveletek között rövid szünet tartanak, a gyerekek némán számolnak. Papíron próbálom követni a műveleteket, de valamit elnéztem, újra kell kezdenem. Hat lépés után a gyerekek az eredményt a hátuk mögött mutatják. Mint kiderül, az osztály fele jól oldotta meg a feladatot. Még kapnak néhány hasonló művelet-sort, majd a kör közepe felé fordulnak. Az osztálytanító tetszés szerinti sorrendben dobja a babzsákokat a gyerekeknek. Egytől indul a számolás, akihez a zsák kerül, hozzáad az előző számhoz egyet, vagy kettőt, vagy hármat, attól függően, hogy hol tart a sorozat. Aki téved, vagy lassú, kiesik. A végén az egyedül bennmaradó nyertest megtapsolják.

A következő játékban a szorzótáblát gyakorolják. A körben ülő gyerekek közül egy megforgatott szerencse-fával sorsolják ki a felelőt. A nem teljesen egyértelmű helyzetekben kisebb viták alakulnak ki, mindenki szeretne kiválasztott lenni, szerepelni. A szerencsés öt gyerek egy kalapból kihúzza egy kettő és tíz közötti számot, és annak elmondja a szorzószámát. A többiek visszafojtott lélegzettel figyelik, pontos-e a felelet. Még néhány villámkérdés, és megkapják a megérdemelt tapsot. A szorzást a továbbiakban úgy gyakorolják, hogy kettesével, egyszerre dobálják egymásnak a babzsákokat, és így mondják a számsort. Ha valaki fegyelmezetlen, elég egy rosszalló pillantás ahhoz, hogy összeszedje magát. Nincs kényszer, hiszen ebben az iskolában nem adnak intőt, egyest, nincs büntetés

sem. Legfeljebb az, hogy valaki kimarad egy feladatból, de ezt akarja kipróbálni egyikük sem. Itt a jutalom maga a közösen végzett gyakorlat, a játék, a jól és pontosan megoldott feladat öröme - és néha a legjobbnak járó taps.

Kilenc óra. Begyakorolt menetrend szerint gyorsan visszarendezik az osztálytermet, a padok a helyükre kerülnek: most kezdődik a „hagyományos” iskolai foglalkozás. Előveszik a mérési füzetet, ellenőrzik a házi feladatokat. Ahogy látom, a füzetek is saját készítésűek, sima és átlátszó lapok váltakoznak egymással. Színes, vastag faceruzákkal írnak bele a megszokottnál nagyobb betűket és számokat. A tolltartók is kézimunkával készültek, a furlatokhoz hasonlóan gypjúfonalból kötötték a gyerekek.

Kilenc óra öt perckor egy faragott szekrényből előkerül egy nagyon régi, kétkaros konyhai mérleg. Már a beállítása sem egyszerű, izgalmas pillanatot szerez a gyerekeknek. A mérleg két serpenyője két különleges alakú rézdarabban folytatódik. „Tálalkozott a két hattyú, megpusztilják egymást.” - konstatálják az eredményt. Fa dobozban mindenféle fém súlyok: kezdődhet a mérícskélés. Az egy kilósat körbeadják, mindenki megfoghatja, kipróbálhatja, hogy milyen nehéz. Ezután az egygrammos jár körbe. A mértékegységek átváltását már az elmúlt napokban tanulták, most a gyakorlatban próbálják ki. Az osztálytanító a mérleg egyik serpenyőjébe egyenként kisebb súlyokat rak, a gyerekek hangosan számolják, amíg el nem jutnak az egy kilóig. Az izgalom a tetőpontjára hág: Magdi néni a mérleg másik serpenyőjébe helyezi az egy kilós súlyt. A srácok a mérleg köré sereglenek, kisebb tolongás kezdődik, mindenki látni akarja az eredményt, amit a végén a füzetben rögzítenek.

Kilenc óra húsz perckor mindannyian levetik a cipőt. Két személyi mérleg kerül az osztály közepére. Újabb vita, ki legyen a két ellenőrző, aki leolvashatja a számokat. Két igencsak eleven fiú kapja a feladatot. Az egész osztály két sorban felsorakozik, párosával állnak fel a mérlegre, a fiúk diktálják a számokat. Az összes adat a táblára kerül. Közben megbeszélik, hogy ki a nehezebb, ki a könnyebb, külön érdekesség, ha egyforma súlyú páros került egymás mellé. A füzetbe a zsírpapíros részre egymás alá írják a számokat. Házi feladat: ha egy óriási mérlegre ráállhatna az egész osztály, hány kilót mutatna. Ehhez még néhány osztási feladatot kapnak, van közöttük tízmilliós nagyságú elosztandó szám is.

Kilenc óra negyvenöt. Elteszik a füzeteket, következik a mese. Magdi néni a Mirr-murr kandúr kalandjaiból olvas fel. Pontosán tízkor vége az epizódoknak, s ezzel vége a nap első tanítási egységének. Előkerülnek a tízóraiak. Mielőtt mindenki neki látna falatozni, közösen elmondják az áldást:

Te, aki táplárod az ég madarait,
 Öltözteted a rét virágait,

Teríts nekünk asztalt!
 Add, hogy amit ma ajkunkkal ma-
 gunkhoz veszünk,
 Az a javunkra váljék!

A Waldorf-iskolákban az egyes osztályokat nyolc évig kíséri el az osztálytanító, általában az első négy évben mindent ő tanít, az ötödik évtől esetleg néhány tárgyat szakos tanárok vesznek át. Óbudán a tornát, a németet és a kézimunkát már szaktanártól tanulják a harmadikosok. Ezen az átlagos áprilisi napon, amikor bebocsátást nyertem az iskola és az osztály életébe, a *fő-oktatás*, az első, egyben megtartott két óra a számtan-mértan *epocha* része volt. Az epochális tanítási formában az egyes tantárgyakat nem heti meghatározott óraszámokban tanulják, hanem két-három hétig tartó egységekben, amikor minden nap a nyolctól tízig terjedő időszakban csak egy tárggyal foglalkoznak. A tantárgyak sorrendjét az évszakok és az ünnepek határozzák meg.

A harmadikosok most a számolás alapműveleteinek gyakorlása mellett a mértékegységeket tanulják. Osztálytanítójuk elmesélte, hogy a hosszúságokkal hogyan ismerkedtek meg. Az óbudai Bécsi úton álló iskolaépület mellett folyik egy kis patak. Az iskolánál és távolabb is van rajta híd. A gyerekek lemérték a két híd közötti távolságot, ami pontosan ötszáz méter volt. Egy kilométer az ezer méter - tehát a két híd közötti távolság oda és vissza. A méter és a kilométer közötti átváltás innen-től egyértelmű volt. Bonyolultabb feladatra volt szükség: a gyerekek lemérték, hogy hány centi hosszú a kezük, a lábuk. Így létrejöttek olyan „mértékegységek”, mint a „Zsolti lába”, a „Bence karja”, amire át lehetett váltani kilométert.

Amennyit csak lehet, a tanítási időben is kint vannak a szabadban. Ahogy figyeltem az osztályt, legalább öt-hat olyan fiút számoltam meg, akik biztosan nem tudnának rosszkodás nélkül egyhelyben ülni egész délelőtt. Hiába okosak, egy idő múlva kitörne rajtuk a mozgásigény, nem tudnának figyelni és zavarnák a többieket. A szünet nélkül két óráig tartó tanítási egység alatt, majd a következő torna és németórán ilyet nem tapasztaltam. A gyerekek teljes személyiségükkel részt vesznek mindenben, ami az osztályban történik. Kiélhetik mozgásigényüket is, és a változatos feladatokkal olyan órai munka jön létre, amelyben nincs helye az unalomnak. Ha vita támad, az általában abból indul ki, hogy a gyerekek még többet akarnak szerepelni. Úgy tanulnak, hogy közben játszanak, és változatos feladatokon keresztül ismerkednek az új jelenségekkel és változatos játékokkal gyakorolják a megszerzett ismereteket. Közben összeszámolom: egy órát és tíz percet töltöttek el matematikai feladatokkal, szünet nélkül, teljes aktivitással. Igaz, hogy ezalatt csak húsz percet ültek a padokban.

A Waldorf-iskolák célja a szabadságra nevelés, aminek legfontosabb alapja, hogy a gyerekek és a tanító a hosszú, zavartalan együttlét során bizalmas kapcsolatot alakítanak ki. Az eredményes tanulás alapja az is, hogy nincs szorongás, félelem a büntetéstől, a rossz osztályzattól. Ebben a meleg, elfogadó környezetben képes a gyerek a tőle telhető legjobb teljesítményt nyújtani. A tanulás a gyermeki életkorok sajátosságaihoz szabott módszerekkel történik. Az életkori sajátosságok, az emberre vonatkozó törvényszerűségek vizsgálata az antropozófia tudománya. Megteremtője és első rendszerbe foglalója Rudolf Steiner a század első felében ennek alapján hozta létre pedagógiai módszerét, amely 1919-ben a stuttgarti Waldorf-Astoria gyár iskolájának alapításához vezetett. A vezető nélküli önigazgató iskolatípus és pedagógia azóta terjed Európában, 1989 óta pedig Magyarországon is.

Buchwald Magdolna elmondta nekem, hogy az ó-budai Waldorf-tanárok egyetértének abban, hogy nem fogadják el a korlátok nélküli szabadságot. Vannak alapvető viselkedési normák, amelyet megkövetelnek a gyerekektől: ilyen az udvariasság a felnőttekkel szemben, és ilyen a köszönés is. Ezen kívül igenis léteznek dolgok, amit egyszerűen nem szabad, és kész. A durvaság, a verekedés és a trágár beszéd az egész iskolában tilos, s ezt a gyerekek is nagyon komolyan veszik. Ha valaki közülük elkövet ilyen vétséget, a társai figyelmeztetik. Ugyanakkor megtanulják azt is, hogy minden megbocsátható.

A szünetben megmutatják az iskolát. Az épület még nem teljesen az övék. A földszinten egy hagyományos általános iskola működik, de itt már nem indítanak új osztályt. Ahogy a mostani osztályok „kifutnak”, úgy veszi át az épületet a Waldorf-iskola. Az óbudai önkormányzattal kötött szerződés szerint kilenevenkilenc évre megkapták az épületet, ezzel a folyamatosság biztosítva van, a pedagógiai munkát is lehet hosszú távra tervezni. Jelenleg hat osztállyal működik az iskola, összesen az új elsősök lesznek a hetediek. Mint megtudom, körülbelül kétszeres a túljelentkezés. A lendő elsősök átmennek egy beszélgetésen, megoldanak játékos feladatokat. Általában még is felvesznek mindenkit, aki betöltötte a hetedik évét. A Waldorf-pedagógia szerint ugyanis minden gyerek csak hétéves kortól iskoláérett. Azokat a jelentkezőket, akik még nem érték el a hétéves kort, a következő

évben várják újra, addig a Waldorf Óvodában készülhetnek.

Nagy a különbség az iskolaépület két szintje között. A földszinten nincs semmi különös, átlagos osztályterem, üres folyosók. Az emeleten a lépcső végén egy faragott székely kapun keresztül jutunk a Waldorf-birodalomba. A folyosón faragott padok. Minden osztályterem bejáratát egy-egy nemezből készített boltozat öleli körbe, mint megtudtam, a szülők és a gyerekek közös munkái.

Külön kis világ minden osztályterem. Legérdekesebb az ötödikeseké. Egyik felét teljesen betölti egy tapasztott kemence, amit *Gógh Zsolt* osztálytanító maga épített a gyerekeknek. Használják is rendszeresen, hetente többször sütnek süteményt, pizzát. A falon a gyerekek rajzai mellett népi hangszerek, ütőgardon és nagydob.

Egyébként minden terem más színű. A festésen látszik, hogy kézimunka - hullámvonalak, pontok, foltok teszik változatossá. Ez is a szülők munkája. A Waldorf-iskolában ugyanis a szülők nem csak beadják reggel, majd délután elviszik a gyerekeiket. Nem csak az alapítványnak fizetett havi hater forintra járulnak hozzá az iskolai munkához, hanem rengeteg társadalmi munkát is végeznek. Maguk alakítják ki és

tartják rendben az osztálytermet, s eközben igazi együttműködő közösség válik belőlük. Mint megtudom, a harmadikos osztályban a szülők között rengeteg barátság alakult. Mindannyian jól ismerik egymást, tegeződnek. Sokan összejárnak az iskolai eseményeken, rendszeres kirándulásokon kívül is. Mindennapos közvetlen kapcsolatban vannak az osztálytanítóval, aki ismeri az egész családot, a problémákat, és rendszeresen megbeszéli a gyerekekkel kapcsolatos kérdéseket.

„A jó norvég Waldorf-iskolának nagyon norvégnak, a finnek nagyon finnek és a magyarnak természetesen mindenestül - az építészettől a tantárgyak adaptációjáig - magyarnak kell lennie.” - olvasom Vekerdi Tamásnak a magyarországi Waldorf-mozgalom indulásáról szóló könyvében. Hozzáteszi: „Ez nem jelent valamiféle nacionalizmust. Széchenyi István hasonlatával élve: csak azok a fák tudják a szabad és közös levegő magasságába emelni lombkoronájukat, melyek a maguk talajába igen mélyre fúrták gyökereiket.” Az óbudai iskola mindenben a magyar népi hagyományokhoz kötődik. A napi tanulásra való lelki ráhangolódás népi imádsággal történik. Népdalokon tanulják a zenélés alapjait, népi játékokat ötvöznék a tanulás elemei-

vel. A Waldorf-iskolában meghatározó kézimunka-
 oktatás. A gyerekek Óbudán a népi kézművesség
 technikáit tanulhatják, csak természetes anyagokkal
 dolgoznak. Magyar népmesék és mondák feldolgo-
 zása az első néhány iskolai év tananyagához tarto-
 zik. Az iskola folyosóján táncszobába invitálják a
 plakátok a gyerekeket és a szülőket.

Az Waldorf-iskola életében fontos események az
 ünnepek, ezek tagolják szakaszokra a természeti
 ciklusok szerint a tanévet. Az óbudaiak minden
 évben megünneplik Szent Márton és Szent Mihály
 napját, adventet, farsangot, húsvétot, Szent György
 napját és pünkösdöt. Ezek legtöbbje katolikus ün-
 nep is, de valójában a természet állapotaihoz, vál-
 tozásaihoz kötődnek és mindegyikhez magyar nép-
 hagyományok sora kapcsolódik. Az óbudaiak nem
 egyházi ünnepeket tartanak, hanem a hagyományok
 ápolását tekintik fontosnak. Az ünnepek alkalmat
 teremtenek arra, hogy a gyermekek, akik magukat
 is a természet részének tekintik, átélhessék az év-
 szakok változásait, a természeti ciklusokat. A hús-
 vétot követő hetek Óbudán a Szent György napi
 vásárra való készülődéssel teltek.

„Az Úr 1998. esztendejének április havában, annak
 26. napján, 10 és 14 óra között Szent György napi
 vásár tartatik, az tavasz üdvözöltetik. Az esemény
 tetőpontján előadatik Szent György vitéz küzdel-
 mes viaskodása az irgalmatlan és fertelmes sárkány-
 nyal. Ez jeles alkalom Óbuda Fő terén tartatik,
 melyre kereskedők kívánatos portékákkal, muzsi-
 kások víg zenével invitálják. Ez esemény rendezője
 az Óbudai Waldorf Iskola, Budapest, 1037. Bécsi
 út 375.”

Szent György napját Európa szerte a tavasz kezde-
 teként tartották számon. A magyar paraszti világ-
 ban ezen a napon történt az állatok első kihajtása a
 legelőre, ami rontáselhárító és termékenységi má-
 giával kapcsolódott össze. A sárkányölő hős alakja
 is szimbolikus jelentést kapott, a telet legyőző na-
 pot, a tavaszt jelképezi.

Az óbudaiak tavaszünnepe minden évben megren-
 dezett a Szent György napi vásár, amihez az ön-
 kormányzattól megkapták a lehető legideálisabb
 helyszínt, a régi Óbuda hangulatát idéző Fő teret.
 A Waldorf iskolák életében fontos esemény, ami-
 kor a környező társadalom elé lépnek egy produk-
 cióval, nyilvános koncerttel, színi előadással, vagy
 kirakodó vásárral.

Mire a nyárisan meleg vasárnap délelőtt a Fő térre
 érkezem, minden készen áll a mulatságra. A vásá-
 rosok kézműves portékáikat kínálják. Csak termé-
 szetes anyagokat látni mindenütt. Külön asztaluk
 van az iskola tanulóinak és a szülőknél, ahol saját
 készítésű tárgyakat árulnak. A bevétel az iskolát
 gazdagítja.

A tér közepén hatalmas félkörben, fahasábokon ül-
 nek az iskola tanulói, mögöttük szüleik és az érdek-
 lődők. A nagy attrakciót, a sárkány legyőzésének

előadását várják. Hosszú percekig várokozunk izga-
 tottan, mire megperdül a dob, felharsan a töröksíp,
 és elkezdődik az előadás. A mesebeli várost egy
 kegyetlen sárkány tartja rettegésben, aki időről idő-
 re egy-egy szűz leányt követel éhségét csillapítan-
 dó, ezért általános gyász uralkodik. Fehér ruhás le-
 ányok vonulnak be, népzeneire lassú körtáncot lej-
 tenek. A körben felismerem Magdi nénit, szerepel
 még néhány anyuka és természetesen lányok a fel-
 söbb osztályokból. A zenészek vezére *Gógh Zsolt*,
 kezükben felfedezem az osztályteremben látott
 hangszereket. A néma szereplők eljátsszák, eltán-
 colják a történetet, amit a mesélő, *Pohl Balázs*
 osztálytanító mond a mikrofonba, zenei aláfestés-
 sel. Igazi középkori vásári játékot idéző előadást
 láthatunk tehát.

A tánc végén megjelenik a király, akinek immár
 saját lányát kell feláldoznia a város érdekében.
 Elkísér a folyópartra és atyai áldás után magára
 hagyja. Ekkor érkezik György lovag, aki a magá-
 nyosan búsuló királylánytól értesül a szomorú ese-
 ményekről és a sárkány várható érkezéséről. Meg-
 fogadja, hogy megmenti a királylányt. A lovag
 „életnagyságú” fehér paripán lovagol. A lófejhez
 kapcsolódó lepedő két felnőtt férfit rejt, akik egy
 deszkát tartanak a vállukon - nincs semmi akadály a
 hát, hogy lovagunk néha nyeregbe pattanjon. A
 gyerekek átszellemülten figyelik - a felnőtteket is
 elragadja a játék elevensége. A tömegben elve-
 gyülnek a helyi lakosok, erre tévedt turisták. Fülsi-
 ketítő láрма, síp, dob, félelmetes üvöltések: a tér
 másik végéből érkezik a „fertelmes” sárkány. Va-
 lóságos műremek. Hatalmas feje, nyitható szája,
 szárnya van. A testét alkotó sátorponyva hat-nyolc
 kisfiút rejteget. A tömeg szétnyílik előtte. Körbe-
 rohan a „színpadon”, néhány apró gyerek felsír. De
 György lovag sem késlekedik. Káll a sárkány ellen
 és néhány jól irányzott lándzsadöfessel leteríti. A
 fakardokkal felfegyverzett kisfiúk csak erre vártak,
 felpattannak és segítenek végleg harc képtelenné
 tenni a sárkányt. A város felszabadult, kezdetét
 veszi az örömnep. Szülők, gyerekek és tanárok
 még hosszú ideig táncolnak együtt a csata helyszí-
 nén.

Óbudán, mint a többi Waldorf iskolában is folya-
 matosan kéri a szülőket, hogy a gyerekek ne néz-
 zenek tévét. Kortársaikkal szemben nincsenek hoz-
 zásokva a tévében mindennapos erőszak, durvaság
 látványához. A iskolában rengeteg mesét hallanak,
 bábokat készítenek és előadják a történeteket. A
 színházat is úgy élik át, ahogy elmúlt korok boldo-
 gabb közönsége: mitikus szertartásként, amely a
 mindennapi élet meghatározó része. Az Óbudai
 Waldorf Iskola tanárai, tanulói és a szülők közös
 erővel végképp elűzték a telet, következik a tanév
 lezárásának időszaka.

(írta: Sággy Erna; megjelent a *Tandem tankönyv-
 kritikai és oktatási folyóirat* 1998/2. számában.)

ÉLJÜNK !?

Hadd kezdjem azzal, hogy ez a cikk nem akar semmilyen szórakozási kategóriát, vagy stílust, vagy embert megsebezni. Az lenne az ideális, ha csak a legvégén formálnál véleményt a cikkről, nem pedig az olvasása közben.

Ha sorjában szeretném felvezetni a tényeket, akkor valahol nagyon hátul kéne kezdenem. Szerinted mi lehet a felelős azért, hogy az emberek egyre inkább nem létező világokba menekülnek, automatizálódnak? Ez egy nagyon mélyről jövő belső probléma lehet, az egész világtársadalom, a túlnépesedés, és a technika-információ fejlődése által kiváltott, és olyan mértékű fejlődéssel bíró hatalom, hogy lassan az egész emberiség helyébe a technika lép majd, megszűnik a jelenlét, a felügyelés szüksége, minden egy szürke cyber környezetbe lesz ágyazva. Ez egy olyan fokú magányosságot és szennyet fog maga után vonni, ami nagyon hideg és idegen lesz. Rohamosan haladunk afféle, hogy bárki 25.50\$-ért megerősíthatja majd Claudia Schiffer pontos mását a lakásában, akár többször is, ha akarja. Hol maradnak a valós kapcsolatok? Hol marad a társas élvezet? Hát nem a tánc és a zene is technika irányba halad? Láthatod, hogy a kapcsolatok egyre inkább megszűnnek, állatiasodunk, nagyon gyors ütemben. Mi erre a legkézenfekvőbb bizonyíték? Nézz csak körül! A raveonly tizenéves lányok egymaguk táncolnak a strobozkóp fényében, szemben a fiúkkal, akik szintén vonaglanak összevissza, de érintkezés nincsen, csak utánna egy sötét szobában, részegen. Másnap nem is látják egymást. Nem zavar senkit, sem a fiúkat, sem a lányokat, hiszen mindenki ezt éli. Egyre szexorientáltabb lesz minden. De lassan az utolsó módja marad a szex annak, hogy kapcsolatba lépünk valós emberekkel. (Ha már józanul nem mernek odamenni senkihez...) Ahelyett, hogy az emberekkel nem csak testi úton próbálnánk érintkezni, hanem agyi szinten is, a megismerés, az eszmecsere szintjén...

Olyan dolgokat tudhatsz meg bárkiről a világban, amivel Te is több leszel, és legalább nem ringsz álomvilágban, hogy milyen szép is az élet. Ne feledd, az életedet Te alakítod!

Azok, akik pl. szerepjátszanak, órákat, heteket, sőt, hónapokat töltenek azzal, hogy egy kitalált történetben, egy kitalált hőssel, kitalált célokként harcoljanak. Mi az, ami arra készíti őket, hogy mások legyenek, mint önmaguk? Hogy szépek, erősek, magasak, izmosak legyenek? Tényleg ennyire vágyódnak arra, hogy ne olyanok legyenek, amilyenek születtek? Inkább százczekret fizetnek

ki játékkártyákért, telefonszámláért, hogy egy jó játésszanak egy ál világban?

Igen... Biztos, hogy fantasztikus érzés lehet egy kentaurral harcolni, szétszabdalni ízekre, de mi értelme? Az ál, abszolút jelentéktelen világban ez jó, de mi marad neki, amikor abbahagyja? Megjön a telefonszámla, hogy az Interneten az Ultima Online-on játszott órákat, ami egy nagyon jó példa a fanatizmusra, a mássá válni akarásra, ugyanis mi történik ott?! Íme egy elég meggyőző példa:

Mindenki, aki ott játszik, és ez a szám több milliónyira rüg, annyit tesz, hogy HÓNAPOKAT tölt azzal, hogy azzá váljék, amire egy belső hang készíteti őt, amivel szimpatizál, teszem azt kovács-sá.

Mit tesz, ha mesterkovácsá akar válni a kitalált Ultima környezetben? Hát persze, hogy naphosszat a képernyő előtt gubbaszt és próbálja kinkeserves módon egy-két ponttal növelni az értékeiket. Eltelik pár hónap tiszta játékidő, és mi történik? Kovács lesz egy ál világban, ahol ál kardokat adhat el, és ál pénzt kereshet, hogy aztán még jobb vértéket csinálhasson ál harcosoknak....

Mindezt a valós élet idejéből vesztegeti el. Mibe kerülne, ha valós tettekre összpontosítaná a figyelmét, nem pedig játékokra? Miből áll megkeresni akár az Interneten egy könyvesboltot, ahol ezerszámra vannak könyvek a kovácsmesterség megtanulása végett? Maximum 10 perc, meg is rendelheti, és gyárthat valós kardokat... Ki tudja, talán olyan jól megy majd neki, hogy meggazdagszik. Ez is lehet. De legalább annyival beljebb lesz emberünk, hogy van pénze, nem csak azért jár dolgozni a valós világba már, hogy összeszedje a kajára és a telefonszámlára való pénzt.

Egy másik megközelítésben kifejezetten előnyös a számítógép és a fantázia jelenléte, hiszen az olyan játékok, mint az Unreal, a Doom és a 1st person shooterek, szabadon engedik az ösztöneinket, és legalább nem fojtódnak el. Így kevesebb olyan ember lesz, aki fogja az UZI-ját, és lerohan a McDonald's-ba, majd halomra lő mindenkit, csakis azért, mert rossz napja volt, és az óvszerautomata elnyelte a pénzét. Sőt, még a reflexeket is fejleszti. Nagyon sokat hallani manapság erről a témáról, nagyjából mindenkinek kialakult a véleménye róla. Olyan emberek repülhetnek szimulátorokon, akiknek talán soha nem lenne rá lehetőségük, és még számtalan variáció van. Ez jó. De csakis az egészséges szórakozás erejéig. Azok, akik túlzásba viszik, pénzt lopnak rá, már más kategóriába tartoznak. Ők már valaminek a hiánya, vagy talán inkább a varázsa miatt játszanak, pedig lehet, hogy nem is arra a villogó-csipogó automatára lenne igazán

szükségük, hanem emberi kontaktusokra. Annyira a játékok hatása alá kerülnek, hogy bármit megtennének érte, hogy játszhassanak. Szinte jobban vonzza az embereket, mint az egyszer kipróbált kábítószer, bár ez főleg a 8-14 éves korú fiúkra vonatkozik. Ez igaz bármire, az alkoholra, vagy másra is, hisz mind egy érzelmi pótszer, ami valamilyen lyukat tölt be használóik életében.

Hányszor hallottad azt a mondatot, vagy mondtad, hogy azért iszol, hogy egy kicsit jobb kedved legyen? Pedig, ha egy kicsit ésszerűen gondolkodnál, rájössz, hogy talán meg kéne keresni az okát, hogy miért iszogatsz, nem pedig rombolni magad! Miért kell valami, ami feldob, ha magadtól is fel tudsz oldódni? Gondolj csak bele, mennyi időt elvesz az Életből, ha túlzásba viszed érzelmi hézagjaid betöltését! (Oké, elviselhetőbb lesz az az egy óra. De megéri?) Szándékosan nem a tanulás szót, hanem az Életet írtam, mert néha nem csak a tanulástól veheti el az időt, sőt egyre gyakrabban nem az számít már, hogy kinek milyen végzettsége van, hanem az, hogy mennyire tud taktikázni, milyen jól tud helyezkedni. Az információ pénz lett, és aki rendelkezik vele, az nagy úr. (Van, aki számára sajnós, van akinek szerencse. A becsületesen tanulók számára egyre inkább sajnós... Sajnos?!) Ez egy kicsit furcsán hangzik, de nagyon egyszerű lenne bármilyen példával alátámasztani. Neked nem lenne jó üzlet, ha tudnád, hogy a sarki boltban kiárusítás van a kedvenc (és az ismerőseid kedvence) termékéből? Hiszen megcresztesz egy telefónt, mondasz egy kicsit magasabb, de még mindig az eredeti ár alatti összeget, majd lemész a boltba, lemasszírozol a nagy tételes vásárlás miatt még egy kicsit, az amúgy is alacsony árból, majd eladod az ismerősödnek. Mindenki jól járt, Téged szeretnek, a zsebed is jól van, már kereskedőnek számíthat szintre, és azon kívül, hogy el kellett számolni 10000 Ft-ig, nem került nagyobb erőfeszítésedbe. Hányszor, de hányszor adódik ilyesfajta lehetőség, el sem hiszed. Bárhol találsz lehetőséget, csakis Rajtad múlik!

Tudod, milyen iszonyú mennyiségű pénzt koldulnak össze havonta a csövesek? Hogy mennyit adományoznak nekik olyan emberek egy hónap alatt, akik megküzdöttek azért, hogy a középosztályba, a jobbfejta középosztályba tartozzanak? Vajon miért van az, hogy a gazdagok, az igazán gazdagok nem adnak soha? Nem, nem azért, mert azok nem metrón járnak, hanem azért, mert az igazán nagy hányaduk tisztában van vele, hogyha saját maguknak sikerült a nulláról, a senkiből nagy és gazdag emberré válniuk, akkor bárki másnak is sikerülhet! Miért ad a középosztály? Talán vallási, talán más okból, nehéz lenne megmondani. Nem is szeretnék belemenni, vannak elvek, amikkel nem lehet kötekedni, de a tény az, hogy a középosztályon, a szürke, egyszerű dolgozó rétegen lehet a

legtöbbet nyerni. (Annak ellenére, hogy a középosztály eltűnőben van.) Tulajdonképpen ez az a réteg, amiben a legtöbbször él, az, ami eltartja a többit, és nem lát az orránál tovább.

Mikor volt az utoljára, hogy valamit csak azért kerestél meg, vagy olvastál el, mert érdekelt, és utána akartál járni? Csakis azért az élvezetért, hogy megtudj valamit, amit eddig nem tudtál, hogy hallottál valahol valamit valamiről, és nem tudod, hogy úgy van-e. Mielőtt teljesen eltávolodnál, és bezárkóznál abba a kerékförgésbe, amit a mai élet és hajtás kreál, egy kicsit állj már meg és gondolkodj el azon, hogy honnan, hova is mész!

Az az életfilozófiád, hogy majd csak lesz valahogy, eltanulgatsz, szétszórakozod a 15%-os kihasználtságú agyadat, majd amikor 25 éves leszel, vagy 30, ott állsz roncsként, idegbetegen a sok cigitől meg narkótól, kérdezve magadtól, hogy most mi van, mi lesz veled az elkövetkező években? Nem lesz már ott apuci meg anyuci, hogy fogják a kezéd, és a kitakarított lakásba vacsorával várjanak. Nem ám! Akkor majd talán elgondolkodsz, hogy mit lett volna jobb tenni, amikor ott volt rá a lehetőség.

És itt van a svédcsavar, mert azt gondolom, hogy nem a tanulásnak volt ott és akkor az ideje. Annak is, ez nem vitás, de nem több részben, mint 25%!

Ha teljes szellemi roncs akarsz lenni, ne készítsd föl magad az életre, ne szerezz barátokat, információkat, ne légy kultúrált, ne törődj olyan dolgokkal, amikkel nem törődnél egyébként, ne szerezz tapasztalatokat, ne járd a világot, ne ismerd meg más államok kultúráját, a vallásokat, még ha nem is hiszel bennük, és utolsósorban: NE TANULJ MELLÉ! Ha mégsem, akkor nagyon sikeres ember lehet belőled, nem pedig egy szürke, nagyon okos

kitűnő tanuló, aki valószínűleg elsiklott a nagybetűs Élet valódi ösvényei között. Neki is lehet jövője, az nem vitatott. De egészen másmilyen, mint amelyet Te ki tudsz alakítani magadnak, ha akarod. Vezető lehet belőled, nem pedig minden feladatot ellátni képes alkalmazott.

Igen, az Ő jövője valószínűleg biztosítottabb, hiszen a képesítése miatt fölveszik egy munkahelyre, esetleg nem olyan helyre, ahova szeretné. Persze rengetegen vannak, akik jó helyre kerülnek, és elérve érzik életcéljukat. Itt csupán egy kérdésem lenne, az, hogy hol van a boldogság, a teljesség érzése az életükből, ami a tulajdonképpeni létcél? Hol van az, hogy nem úgy közelíték egy festmény, egy virág felé, hogy ki festette, meg hogy milyen szerkezete van, hanem úgy, hogy szép, és jól érzem magam, hogy láthatom? Megindulnak a gondolataim, nem pedig a biológiatanárnóm ugrik be, amint egyszer rámkiabált, mert nem volt kész a leckém. (Persze, nem árt, ha mellékesen tudod, hogy milyen is annak a virágnak a szerkezeti felépítése.) A két dolog teszi ki azt a csodálatos életérzést, mellyel nyerő lehetsz. Magában egyik sem működik igazán.

Tudod milyen szuper érzés megvenni valamit abból a pénzből, amiért a saját két kezeddől dolgoztál meg? Tudni, hogy senkinek semmilyen köze sincsen hozzá, csak a Tied! Egészen más érzés elmenni úgy venni valamit, hogy nem apuka pénzből van, minthogyha a sajátodból vennéd. Érzed a súlyát, hogy mennyit dolgoztál érte, és sokkal jobban fogod tudni, hogy mit éri meg megvenni, hogyan kell költeni. Én örülök neki, hogy olyan környezetbe sikerült kerülnöm, ahol lehetőségem van ezt, és még sok más dolgot megtanulni. Neked is jól jöhet még, sőt, biztosan jól jön majd, ha hajlasz rá, hogy megismerd ezt az érzést, hiszen mi van, ha életed párja majd 10 év múlva, bármilyen nemű is legyen, képtelen lesz kontrollálni a megkeresett pénzeteket, és csak költ? Ha Te sem tudsz majd határt szabni az igényeidnek, akkor magatok alatt vágjátok majd a fát. Tanulj meg úgy élni, hogy mindig legyen egy puffered, amire támaszkodhatsz, és kialakíthatod a saját kis gazdaságot! Sokat segít, és idővel megszorodik a *befektetési* lehetőségek száma, és szépen lassan gyarapodni kezd a pénzed. De nehogy azt hidd, hogy ehhez kereskedőnek kell születni!

A Te jövőd kicsit rizikósabb az előbb említett kitűnő tanuló jövőjénél, ha nem fektettél annyi energiát a tanulásba, viszont ugyanoda vagy sokkal magasabbra juthatsz (vagy sehova!), ha mersz vállalkozni rá, ha nem akarod, hogy más irányítson. Pszichológiailag az emberek 15-20%-a alkalmas csak arra, hogy ne essen pánikba válsághelyzetekben, hogy irányítson, amikor más kidőlt. Ha ezek közé tartozol, vagy odatartozónak érzed magad, akkor hajrá, Tiéd a lehetőség. Merj tenni valamit a

saját életed érdekében, ne csak annyit, hogy tudd, mennyi a kedvenc Replay boltod száma, mert egy új cuccot akarsz venni más pénzből!

Ne csak a saját kis világodban akarj élni, tudni, hogy mit engedhetsz meg magadnak, és mi az, amit maximum el tudsz érni. Nincsenek határok! Ha nem nézel tovább a saját kis megelégedett életednél, sohasem jutsz feljebb. Erre van egy nagyon jó példa, az üvegbe zárt bolha esete...

Ha bolhát raksz egy befőttes üvegbe, rázárd a tetejét, és rávágsz az asztalra, a bolha megijed, felugrik, és beveri a fejét.

Eljátszod ezt még 3-szor, és a bolha lassan tudni fogja, hogy ott pofon lesz, ha felugrik, így, ha legközelebb megijed, akkor kisebbet ugrik, hogy ne verje be a fejét. De ha te leveszed a tetejét az üvegnek az 5. csapásnál, mit tesz a bolha? *Nem menekül meg, mert kisebbet ugrik, hogy ne verje be a fejét...*

Mennyire jellemző ez az emberekre is. Bemész fizetésemelést kérni, jön a pofon, hogy nem kapsz... Megteszed még egyszer, megint nem... Aztán lassan csak az ajtóig jutsz, pedig, lehet, hogy megkaptad az áhitott prémiumot!... Ne elégedj meg a vereséggel!

Lehet úgy is dolgozni, hogy mindig javítani akarsz a teljesítményeden, új ötleteket találsz ki, hogy hogyan szerezz vásárlókat, stb. Rengeteg módszert dolgozhatsz ki, ami elősegíti, hogy az emberek tudnak majd rólad, tudják, hogy az a lányfiú nagyon jó azon a területen, ahol dolgozik. Az mindegy, hogy bolti eladó vagy, vagy autókat adsz el, nem számít! Azonban képes lennél egész életedben, a tanulásal kezdve hajtani, mindig jobbnak lenni? Én biztosan beleőrülnék, és szerintem más is. Aki kitűnő, az remek teljesítményt végzett, kikerül főiskoláról, hatalmas tudással a fejében 24 évesen, és azt mondja:

- Na, akkor irány dolgozni, végre hasznosíthatom amit tanultam, végre a (viszonylagos) lazítás jön, dolgozni akarok, ahol sokat keresek, és elismernek. Igen... Ez jellemző. De mi van, ha megkapja a munkát? Mi van, ha nem kap, és kaphatott volna feleannyi tudással 5 évvel ezelőtt is, ha ismeri a megfelelő embereket? Azóta már magasabb poszton is lehetne... Ha megkapja, vajon tud úgy dolgozni, hogy mindig jobb legyen, ahogy tanult addig 16 éven át, vagy nem?

Szerintem egy ember képtelen egész életében hajtani, de lehet, hogy én gondolom rosszul.

Lehet, hogy ezzel a gondolkodással én nem jutok sehova, Te viszont igen a sajátoddal, de azok az emberek, akiknek az ismerete és a saját tapasztalataim alapján írtam eme kis fejtágítót, igenis jutottak valahova, még hozzá nem is akárhova... Sok szerencsét Neked is, és bízz magadban!

--Flatline--

PÁLYÁZATOK

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara az 1998/99-es tanévben is meghirdeti tanulmányi versenyét az alábbi tantárgyakból:

- angol nyelv
- kommunikáció
- latin nyelv
- magyar nyelv
- német nyelv
- történelem

A verseny két fordulóból áll tantárgyanként írásbeli és szóbeli vizsgával.

Az 1. forduló: a megírandó (kb. 5-15 flekknyi) dolgozat beérkezési határideje 1998. december 12.

A 2. forduló: a szóbeli vizsga ideje: 1999. február 20.

A nevezési díj: 1500 forint.

Aki a versenyen 1. és 2. helyezési kategóriát ér el, nem kell felvételi vizsgát tennie az érintett tárgyból. További információk: Perger Erikától (tel.: 26/375-375/2026; e-mail: eper@)btk.ppke.hu) vagy Gallai Zsófiától (helyben)

A történelem verseny írásbeli témái:

- A felvilágosult abszolútizmus
- Egyházak és művelődés a 16-17. században
- Az ötvenes évek Magyarországa

A kommunikáció verseny írásbeli témái:

- Közhelyek, sablonok a médiában
- Divatszók, divatos kifejezések a médiában
- Idegen szavak és kifejezések a médiában
- Játék és képalkotás Kosztolányi Dezső Zsivajgó természet c. kötetében
- Sarkadi Imre a filmíró
- A film és a mozi hatása Mándy Iván művészetére

Az irodalom verseny írásbeli témája:

- Babits Mihály: Ádáz kutyám (vagy „Vén cigány”) c. versének elemzése

A várapalotai Krúdy Gyula Városi Könyvtár,
 a TIT Veszprém Megyei Vajda Péter Egyesülete
 és Várapalotai Szervezete meghirdeti
VII. „Így írunk mi”
irodalmi pályázatát

14-20 év közötti fiatalok számára

Pályázni lehet:
 versekkel (min. 10 vers)
 novellával
 kisregénnyel
 drámával
 irodalmi publicisztikával
 irodalmi paródiával

A pályázatokat név, lakcím, munkahely (iskola) és életkor megjelölésével három példányban kérjük eljuttatni az alábbi címre:

Krúdy Gyula Városi Könyvtár
 8100 Várapalota, Szent István út 22.
 Postacím: 8101 Várapalota, Pf. 47.

Beadási határidő:
1998. november 8.

PÁLYÁZATOK

A Soros Alapítvány és a Hannah Arendt Egyesület közös pályázatot hirdet középiskolás diákok számára a nemzetközi „Dialogue for the Future” multikulturális programban való részvételre.

A „Dialogue for the Future” európai regionális szervezetek együttműködésén alapuló program, amelynek keretében diákcsoportok értekeznek az európai közös jövő kérdéseiről, a kelet-nyugati kapcsolatok elmélyítéséről, a demokratikus jogállam lehetőségeiről, az iskolarendszer, a diákjogok és a fiatalok sajátos helyzetéről.

A programban először nemzeti szinten nyílik lehetőség a fenti témakörök megvitatására, az ország különböző területén élő fiatalok találkozására, együttműködésére. Ezután kerül sor a programban résztvevő országok nemzetközi találkozására, amelyen minden ország tíz-tíz diákkal vehet részt. A program tagországai jelenleg: Németország, Spanyolország, Lengyelország, Észtország, Litvánia, Csehország és Magyarország.

Jelen pályázat célja a „Dialogue for the Future” program magyarországi hálózatának kiépítése, továbbá az 1999. április utolsó hetében Berlinben megrendezendő hatnapos nemzetközi találkozó magyarországi résztvevőinek kiválasztása.

A pályázat első fordulójában a pályázó diákoknak az alábbi két téma egyikét kell esszé formájában kidolgozniuk minimum 4, maximum 6 gépelt oldal terjedelemben:

- „Élhetünk-e országhatárok nélkül?”
- „Otthon Európában...”

A pályaműveket számítógépen elkészítve az esetleges mellékletekkel (*jegyzetek, bibliográfia, források stb.*) kell benyújtani.

A beérkezett munkákat szakértők minősítik, és az általuk legjobbnak ítélt pályázók vehetnek részt egy háromnapos budapesti találkozón 1999 márciusában. A rendezvényen nyújtott teljesítmény alapján választják ki azt a tíz diákot, akik Berlinbe utaznak. (A nemzetközi részvétel további feltétele az angol nyelv középszintű ismerete!)

A pályázatra való jelentkezés speciális adatlap beküldésével történik. Az adatlapon meg kell jelölni a pályázó által választott jeligét.

Az adatlapokat 1998. november 20-ig kell beküldeni.

A pályaművek beküldésének határideje: 1999. január 20. Feladóként a választott jeligét kell feltüntetni.

A pályaművek elbírálását végző szakértők véleményéről, illetve a pályázat eredményéről minden résztvevő az adatlapon előzetesen jelölt információk alapján (*név, cím, iskola stb.*) 1999. március 1-ig tájékoztatást kap.

A program összes költségét a Soros Alapítvány fedezi.

Jelentkezés, adatlap és információ:

Diósi Alojzia, társadalomismeret munkacsoport

PÁLYÁZATOK

Az Ápisz Kereskedelmi Rt. pályázatot hirdet az 1999/2000. tanévre

RAJZOLD LE A FÜZETED - DÍJAZZUK AZ ÖTLETED

szlogen szellemében iskolai füzet fedélterv készítésére.

A díj 1. helyezés esetén a győztes részére: 200 000 Ft. A 2., 3. díj 150 000, ill. 100 000 Ft.
A győztes pályamunka gyári kivitelezésre és forgalmazásra kerül.

A fedélterv A/5 és A/4 méretű, hagyományos iskolafüzetekre vonatkozik.
Pályázni lehet kézi készítésű rajzzal, grafikával, számítógépes grafikával, ill. egyéb módon ki-nyomtatott és értékelésre alkalmas formában megjelenített ábrával. A tervek készítése négy szín nyomásával előállított színösszeállítást tesz lehetővé.

- A pályázatra két kategóriában lehet nevezni:
- általános iskolai füzetborító terv
 - gimnáziumi iskolai füzetborító terv
- A pályázat beérkezési határideje:
1998. november 30.
Eredményhirdetés: 1998. dec. 18.

További információk: Jakab Juditnál, ill. az Ápisz Rt. Kereskedelmi igazgatóságnál (cím: Bp., Wesselényi u. 6.; tel.: 461-2720)

Irodalmi pályázat

Középszintű iskolák részére az idén is meghirdetjük diákíró pályázatunkat!

14-18 éves fiataloktól várunk öt gépelt oldalnál nem hosszabb prózai munkát, vagy legfeljebb öt verset!
A beérkezett pályamunkákat szakzsűri bírálja el.

A díjak kategóriánként:

I. díj 5000 Ft értékű könyvutalvány, II. díj 4000 Ft értékű könyvutalvány, III. díj 3000 Ft értékű könyvutalvány.

Az írássok beküldési határideje:

1998. október 20.

Cím:

Petőfi Művelődési Központ
1028 Budapest,
Máriaremetei út 80.

TÖBBET ÉSSZEL

Számítógépes logikai verseny

Az első helyes megfektő díja: 500.000 Ft

2-11. helyezettek 50-50 ezer Ft-ot kapnak. A vigaszdíj 1 db Psion S5, melyet a további helyes megfektők között sorsolunk ki.
Eredményhirdetés: 1998. november 30. Ha nincs helyes megfektés a verseny folytatódik. Ha 12-nél kevesebb helyes megfektés érkezik be, akkor a PSION a teljes nyereményalapot

1.000.000 Ft + 1 db Psion S5

felosztja a helyes megfektést beküldők között.

A megfektéshez semmilyen programozói tudás vagy speciális matematikai ismeret nem szükséges!

A verseny három lépésből áll:

0. Lépés: A nevezési díjért (1800 Ft) megkapod a PC-n vagy a PSION 3a, 3c, Siena kézziszámítógépen futtatható programot.
1. Lépés: November 2-án közzétesszük a program indító jeiszavát az alábbi INTERNET címen, a vásárlás helyén, illetve a Népszabadság közlemények rovatában.
2. Lépés: November 16-án közzétesszük a teljes megoldáshoz szükséges további információkat.

További információk: <http://www.pSION.hu>

Megvásárolható: 1998 október 13-tól november 14-ig

PSION bemutatóterem 1123. Bp. Csórsz u. 23-25

Compfair A/201

A program megrendelhető postai úton is (+ postaköltség)
1111 Budapest, Szt Gellért tér 3. T/F: 385-1722, 209-3804

A gyűlés

Mint minden évben az erdő történetében, idén ősszel is összegyűltek a vadak Kerekerdő lombjai között. A találkozó pontos idejét idén is Bagoly Béla tűzte ki, és idén is Szarka Szilárd járt körbe az időponttal. A találkozó legfőbb kérdése az Ember volt, aki nemrég költözött az erdő közelébe. A gyűlés elején máris egy-két hisztérikus állatot kellett lecsitítani a többieknek, akik mindenáron az elnyomástól rettegtek, és az azonnali költözködéssre szólították fel a többieket. Szerencsére idejében lenyugodtak az indulatok, és győzött a higgadt gondolkodás - hála Bagoly Béla csitításának. Tehát az állatok körbeültek a tisztáson, és sorba kezdték mondandóikat. Meglepő volt, hogy Őz úr és családja nem jelent meg, pedig eddig mindig ott voltak a gyűléseken. Ki tudja, mi lett velük, talán otthon ülnek, mert megfáztak. Így a legnagyobb vad a gyűlésen a folyton aggodalmaskodó Nyúl Béla volt, aki most is úgy remegett, mint a nyárfa-levél.

- Szerintem nincs okunk az aggodalomra, az Ember jól bánik velünk, és egyáltalán nem veszélyes - állította Pinty asszony, aki hogy bebizonyítsa meggyőződését, kiült a rét közepére, ezzel teljesen védtelenné vált. A többiek visszahőköltek erre a merész lépésre, de volt aki követte őt, például Nyúl úr, aki merészségét meg is indokolta:

- Világ életemben rettegtem az Embertől, pedig nem ő az igazi veszély számunkra, hanem például a vihar - állította. - Böhömér bácsikámat láttam meghalni egy viharban, mikor két fa alá menekültünk, és egy hatalmas villanás egy fülsüketítő robbanással együtt lángra lobbantotta a fáját, s vele együtt a környező bokrokat is, így Böhömér bácsi odaveszett! Ettől sokkal inkább reszketek, mint az Embertől.

Az állatok helyeselték, és egyre többen jöttek elő a fák védelme alól a késő őszi nap melegítette rétre.

- Az én keresztapámmal egy kidőlő fa végzett - állította Fácán Feri. - Nem is számíthatott a sorscsapásra, egyszer csak recsent valami a feje fölött, és mire fölnezett már késő volt.

Az állatok között egyre jobban elcsendesedtek az Ember ellen lázítók, például Szarka Szilárd, aki még a nagybátyjától hallott olyan rémmeséket, amik az Ember kegyetlenségéről szóltak, valójában ő is több állatot látott meghalni a Természet által, de nem tudta kitörölni szívéből a szorongást és a bizalmatlanságot az Ember iránt, így inkább néhány madártársával az erdőszéli ágon ülve maradt. Közben Pinty asszony épp beszámolót tartott arról, amikor többször is az Ember kezéből evett olyan édes magvakat, amiket még sohasem talált a földön.

- Olyan kedvesen nyújtotta felém, hogy nem tudtam elutasítani, hogy elvegyem, de miután kikapartam kezéből el is röpültem - számolt be Pinty. - Az az igazság, hogy az Embertől áradt a jóindulat.

A többiek helyeslően bólogattak. Ezután Fácán Feri számolt be a téli etetésről, amit szintén az Ember végzett számukra csak azért, hogy átvészeljék a nehézségeket. Az általános nézet az Emberről kimondottan pozitívnek tűnt, az aggályoskodó hölgyeket is meggyőzték hiedelmeik ellentettjéről, hisz az Ember alapjában véve jó, csak a rosszindulatú pletykák miatt gondolja minden állat gonosznak. Igazából az ifjak dicsőítették az Embert, azok, akik hallottak az ő téli kegyelmességéről, és esetleg tapasztalták a jóságát is. A hitetlenkedő vénebbeket vagy meggyőzték ésszerű és modern gondolkodásra utaló érvekkel, vagy nem hagyták őket szóhoz jutni, esetleg a hangosabbakat hazakergették. Ekkor így szólt Szarka Szilárd a felbátorodott állatokhoz:

- Ha annyira jó lény ez az Ember, akkor biztosan szívesen látna az otthonában minket, nemde?

- Igen, igen - fontoskodott Pinty asszony -, én már voltam nála, a szobájában is jártam, ahol nagyon örültek is nekem - csivitelte.

- Akkor miért nem mentek el hozzá mindannyian? - kérdezte Szarka úr.

- Miért is ne, miért is ne? - csivitelte Pinty, azzal intett az állatoknak, hogy kövessék őt. Így indult el az állatsereg az Ember háza felé, bár az aggodalmaskodók inkább - fejüket esővélva - házuk felé vették útjukat.

Az Ember birtokának széléhez érve a Pinty vezette csapat egy furcsa kemény valamit pillantott meg, melyből folyt a víz. Ez egy szökőkút volt.

- Ezt is Ő állította nekünk azért, hogy ihassunk, ha szomjasak vagyunk - pittyentette Pinty asszonyság, azzal nagyot höpintett a kút jóízű vizéből.

- Ez derék dolog tőle - hallatszott elismerően mindenkitől, és a megnyugodott állatok izgatottan várták, hogy végre megköszönhessék az Embernek mindazt a jót, amit Ő velük tett. Csak Szarka Szilárd nem volt teljesen meggyőződve arról, hogy mindaz jó, amit cselekednek. Ekkor egy emberkölyök jelent meg tőlük kb. 100 méterre, és izgatottan elszaladt:

- Apa, gyorsan, nézd, mennyi állat! Úgy szeretném megtartani őket, de mindet, jó, apa! Akarom akarom! Mindet akarom!

- Hát nem édes, el sem engedne minket, milyen tündéri - hallatszott az állatok közül, azzal lassan közeledni kezdtek a házhoz.

- Jövök kicsim! - szólt egy hang bentről. - Jakab, hozza a puskát! De ne a golyósat, hanem a sörétest! A lefűrészelt csövűt!

Az állatok nem tudták, mi az a puska, ám szentül meg voltak róla győződve, hogy csak valami olyan dolog lehet, ami az ő javukat szolgálja, melyből például magvak potyognak, vagy édes tejet lehet

inni belőle, így hát még nagyobb hévvel közeledtek még mindig egy csoportot alkotva.

Ekkor dördült el az első robbanás, mely a maroknyi csapat elejét halálra dermedtette. A többiek ezt hitték. Nem tudhatták, de nagyon is igazuk lett; az elsők tényleg halálra dermedtek. Az állatok riadtan kapkodták a fejüket, nem tudták mire vélni a dolgot, nem értették igazán, mi történt. Ahelyett, hogy hanyatt-homlok menekültek volna, dermedten várták, vajon mit hoz a következő pillanat. Újabb robbanás. A csapat java összeesett. Nyúl nem értette, miért lett mindenki hirtelen olyan fáradt, hogy itt helyben lefeküdjön, nem is látta a történeteket, mert Fácán végig előtte állt, ám Fácán most összeesett. Ott állt Nyúl úr egyedül a csapatból, és vele szemben ott állt Ő. Az Ember. A nyúl oda akart rohanni hozzá, hogy megtudakolja, mi történt itt tulajdonképpen, de izmai nem engedelmeskedtek, csak egy helyben állt és remegett. Az Ember közben újratöltött, felemelte puskáját, és az állatra célzott. Nyúl ösztöne menekülést sürgetett, eliramodott az erdő felé, de egy dörrenés és éles fájdalom után már semmit nem érzékelt a kinti világból.

A férfi odalépdelt, ahol a hullasereg feküdt, a sörét megtette hatását; egyik sem vérzett. Csak a nyúl rángatózott még, de ez is hamarosan abbamaradt.

- Vacsora! Gyere, te naplopó disznó zabálni, vagy ma is hideget eszel! - hallatszott messziről egy női hang.

- Renden van, no! -morogta maga elé a férfi, azzal abbahagyta a nyúl lábával való babrálást.

Mindezt egy távoli ágról figyelte Szarka Szilárd, aki miután közelebbről is megvizsgálta barátainak holttestét, szörnyülködve hazarepült.

Otthon épp a legifjabbak beszélgettek, amikor Szarka megérkezett. A téma az Ember volt. Az ifjabb Pinty, aki csak néhány hete tud repülni, épp azt ecsetelte, milyen finomat evett egyenesen az Ember kezéből. Ez már sok volt Szarkának, és megpróbálta elmondani, mi is történt az állatok szüleiivel, de ők mikor kiderült, hogy nem akarja, hogy az Emberhez menjenek, rá sem hederítettek, és az egész történetet csak kitalált okoskodásnak titulálták, azzal elindultak kis csoportba verődve, hogy megismerjék a jóságos Embert...

Szécsi Gábor, elsőÁ

Az ELŐSZOBA GALÉRIJA

1998. október 20-tól

MUNKÁCSY MIHÁLY

festményeinek reprodukcióit mutatja be.

ElsőÁ-sok és mindenki más!
Nézzétek meg a nyomatok eredetijét
a Magyar Nemzeti Galériában!

Munkácsy Mihály
1896. október 20.

Tudod - e?

Gratulálok mindenkinek, aki sikeresen megfejtette az előző, nehéznek nem mondható kérdőívet. Legközelebb a megoldásokat küldjétek is el! Érdemes. Addigis itt a következő adag. Jó munkát!

I. A güzü

1. egy madárfaj
2. egy egérféle
3. egy macskaféle neve,

mely a téli ételmet hihetetlen sebességgel raktározza el, méghozzá igen nagy mennyiségben.

II. A híres londoni tűzvész, mely szinte az egész várost elpusztította, mindössze

1. 6
2. 12
3. 18 embert ölt meg.

III. A második világháború idején vérplazma helyettesítésére sikerrel használták

1. az édes szőlő mustját.
2. kecsketejet.
3. kókusztejet.

IV. Mivel az ókori rómaiak úgy tartották, hogy szerencsétlenség bal lábbal belépni a házba, ezért

1. egy rabszolgát tartottak maguk mellett, aki figyelmeztette őket, mielőtt beléptek valahová.
2. egy rabszolgát ültettek ki a ház elé, hogy figyelmeztesse a belépőket.
3. egy kis agyagtablácskát szorongattak, mely figyelmeztette őket.

V. A híres-hírhedt Casanova élete utolsó

1. 10	a. kertészként	
2. 13	b. könyvtárosként	
3. 16 évét	c. szakácsként	töltötte.

VI. Az Ab Ovo kifejezés rövidítése

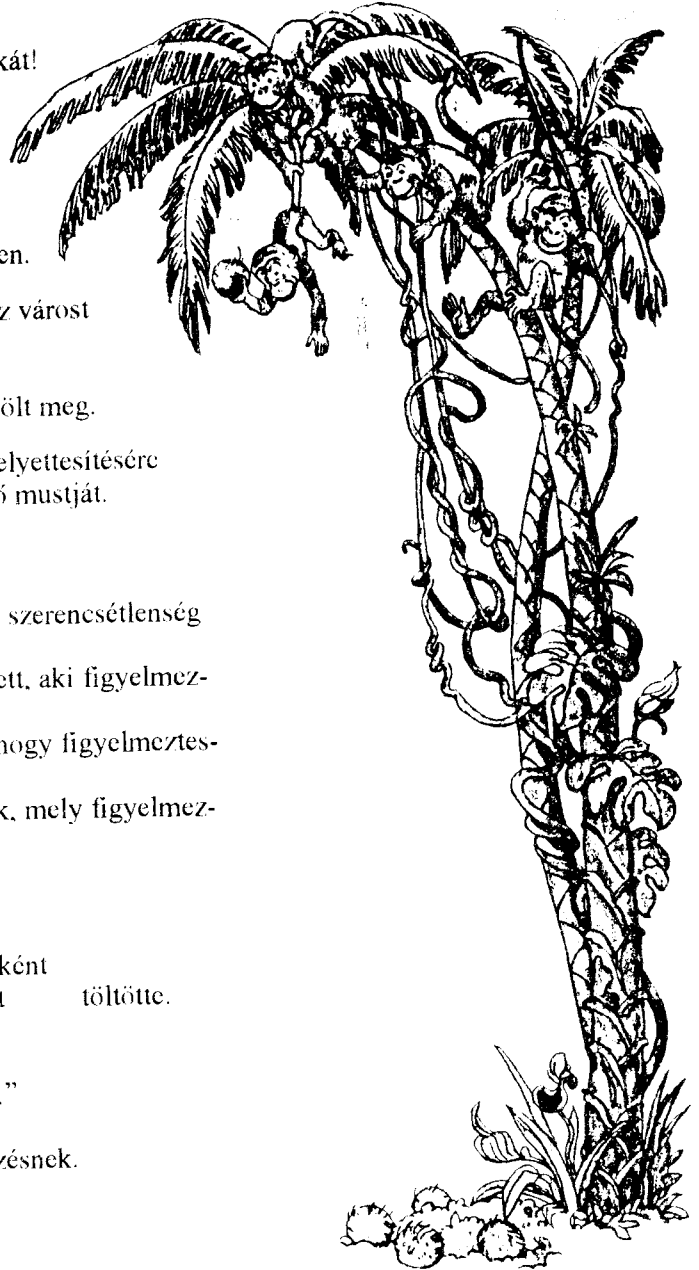
1. „Az alma nem esik messze a fájától.”
2. „Az almától a tojásig.”
3. „Az almától a kenyérig.” kifejezésnek.

VII. A teljes napév 365 nap,

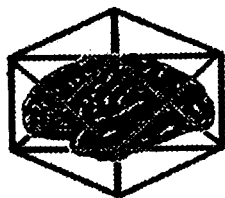
1. 5 óra, 44 perc és 42 mp.
2. 5 óra, 46 perc és 44 mp.
3. 5 óra, 48 perc és 46 mp.

VIII. Bár a legmagasabb csúcson a Mt. Everest elnevezésű hegycsúcsot tartjuk, a Föld legtávolabbi pontja a bolygó közepétől egy ecuadori szunnyadó vulkán,

1. a Habbel Samar
2. a Rimbawa
3. a Chimborazo csúcsa, mivel a földgömb az Egyenlítőnél „kidutorodik”, így a csúcs
 - a. 2130
 - b. 2140
 - c. 2150 m -rel van „magasabban”.

Megfejtéseket továbbra is majora névre p-mailjétek!

Nobel-díj 1998 - Orvostudomány-élettan

NO sztori

Az alábbi történet akár sablonos szappanopera is lehetne, bár a főszereplő ezúttal nem szexbomba vagy izomagy, hanem csak egy vállalkozó kedvű kismolekula. Születési körülményei kissé homályosak, talán egy autó kipufogócsövéből vagy egy konyhai gáztűzhelyből, de az is lehet, hogy külvárosi gyárkéményből jött világra. Már a neve miatt is sok gúnyos megjegyzés célpontja lett, hiszen egyszerűen NO-nak hívták, ami NEM tagadhatóan ellenszenves. Így aztán nem is lett valami szilárd jellem - hanem inkább gáz... Népes családba született, a nitrogén-oxidok (NO_x) közé. Apja az ingadozó jellemű Nitrogén, anyja pedig az igazán (elektron-)vonzó Oxigén volt. A gyerekek különböző mértékben örökölték apait-anyait, a legkisebb N_2O kábító lett, bátyja, NO_2 pedig a forgalmas utcákon fojtogatta a járókelőket. A kis NO nem sok szabadidővel (viszont egy szabad elektronnal!) rendelkezett, Oxigén édesanyja és Víz nagybátyja unszolására gyakran kellett nitráttá vagy nitríté alakulva részt vennie a közeli Élet-tér körforgalmában. De már ekkor tudta, hogy többre hivatott! Valahogyan meg kell szabadulnia a családi megbélyegzéstől, hiszen annyi jót tehetne az emberekért! Mennyien szenvednek és halnak meg például magas vérnyomástól! Falánk és egyre edzettebb baktériumok igyekeznek ledönteni őket a lábukról! A rákos daganatok megállíthatatlanul szedik áldozataikat! Lassan már az idegrendszerük is gátlástalanná válik! Hol marad napjainkban oly sokszor a lány érzelmeket követő igazi férfias „keménység”? Mi a megoldás? Vane orvoság? NO! Azaz persze hogy YES, igen a NO, csakis a nitrogén-monoxid! Ez az egyszerű kismolekula óriási fehérvé társait megszegyenítő tettekre vállalkozott. Ott van mindenhol ahol szükség van rá, ha kell az erek falából szabadul fel, ellazítja azok görcsös simaizomzatát, enyhülést hozva a magas vérnyomásban szenvedőknek. Örökölt családi agresszivitását is jóra használja, amikor megöli a betolakodó bacikat és öngyilkosságra kényszeríti a rosszindulatú daganatsejteket. Még arra is odafigyel, hogy a férfiaság ne csak szimbolikus, hanem kemény valóság legyen, hiszen ez

némi vérátcsoportosítással megoldható. A legintelligensebb megoldást azonban az agyban eszelte ki, ahol éppen kicsinységét kihasználva egyszerűen átbújik az idegsejtek likacsos sejtthártyáin, így közvetítve közöttük az igereket.

A kis NO mindezekért a jócselekedeteiért nem várt elismerést, sőt igyekezett elbújni a világ szeme elől. Ki tudja meddig folytatódott volna titkos küldetése, ha mint mindig, nem jön három amerikai... Robert New Yorkban, Louis Los Angelesben, Ferid pedig Texasban állt lesben, így Kelet, Nyugat és Dél felől végül is bekerítették, majd mikor elegendő bizonyítékot gyűjtöttek, leleplezték a kis nitrogén-monoxidot. A jó fogásért egy halom pénz is ütötte a markukat, az idei orvosi Nobel-díjjal együtt több mint 100 000 dollár.

Hír:

Október 12. A Svéd Királyi Akadémia Nobel-díj bizottsága három amerikai tudósra ítélte az idei orvosi és élettani Nobel-díjat, a nitrogén-monoxid (NO) élettani szerepének feltárásáért.

Háttér:

Robert F. Furchgott 82 éves, a New Yorkban a brooklyni SUNY Health Science Centerben dolgozott, ahol is 1980 -ban felfedezte, hogy az erek falából valamilyen ismeretlen anyagnak kell felszabadulnia ahhoz, hogy azok simaizomzata elernyedhessen, azaz csökkenjen a vérnyomás. Ezt a feltételezett, de nem azonosított anyagot elnevezte EDRF -nek (endotél eredetű ellazító faktor).

Louis J. Ignarro 57 éves, a kaliforniai UCLA egyetem kutatója Los Angelesben. 1977 -ben a nitroglicerinnel vizsgált hatására rájött, hogy az erős értágító hatás közvetlen okozója a nitrogén-monoxid felszabadulása.

Ferid Murad 62 éves a texasi egyetemen dolgozik Houstonban. Neki sikerült összekapcsolnia két kollégája felfedezéseit, a titokzatos EDRF -et a nitrogén-monoxid molekulában azonosítva.

Az Nobel díjat mindig korábbi kutatási eredmények későbbi beigazolásáért, jelentős gyakorlati következményeiért ítélik oda. Ezúttal is így történt, hiszen a témán dolgozó kutatók külön-külön elért részsikerei ma a nitrogén-monoxid kutatásának lavinaszerű kibővülését idézték elő. A ma folyó munkák már nem pusztán elméleti alap kutatások, hanem dollármilliárdos piaccal kecsegtető gyógyszerfejlesztések is. Néhány ígéretes alkalmazási terület:

Szívgyógyászat: az atherosclerosis, az érelmeszesedés az érfalak belső hámrétegének elfedésével megakadályozza az endotel sejtek NO kibocsátását, így azok nem képesek ellazulni, állandósul a magas vérnyomás. Ezen segít az alkalmi vagy rendszeres nitroglicerinnel történő szedés, amely a NO felszabadításával mégis képes elernyeszteni az ereket. Érdekes, hogy éppen a díj alapító névadója, Alfréd Nobel volt az, aki a nitroglicerinnel sokkal biztonságosabb felhasználását kifejlesztette, mint a dinamit feltalálója. A sors iróniája, hogy öregkorában anginás panaszaira neki is szájon át kellett szednie a nitroglicerint. Ma újabb, hatékonyabb NO források után folytatnak kutatásokat.

Keringési sokk megelőzése: A szervezetbe kerülő kórokozó baktériumok ellen bizonyos fehérvérsejtek, a makrofágok vegyi fegyvert is bevetnek, éppen a nitrogén-monoxidot. De ha túl erős a fertőzés és nagyszámú bacit kell elpusztítani, akkor a felszabadult nagymennyiségű NO olyan mértékű értágulatot idéz elő, ami a vérnyomás végzetes, halálos csökkenését vonja maga után. Ennek kivédése a NO előállító enzim, a nitrogén-monoxid szintetáz gátlása révén lenne lehetséges.

Tüdőgyógyászat: Az újszülöttek egy részében magas vérnyomás alakul ki, amit sikeresen lehet enyhíteni NO belelegeztetéssel. Csak a koncentrációt kell jól megválasztani, mert nagyobb arányban mérgező!

Rákgyógyászat: A makrofágok a tumorsejtek ellen is NO felszabadítással küzdenek, ez a gáz bejut a daganatsejtbe és beindítja azok programozott sejthalál mechanizmusát, az apoptózist. A NO célzott alkalmazása újabb fegyver lehetne a rettegett betegség visszaszorításában.

Impotencia: A nitrogén-monoxid helyi értágulatot és ezzel vérbőséget is kiválthat bizonyos szervekben. Ha ez a szerv éppen a legférfiasabb, akkor a lankadatlan vágyak megtestesülhetnek.

Veres Gábor

Forrás:

Tudomány 1992. július

Internet:

www.nobel.se/laureates/medicine-1998-press.html

Itt a légúti fertőzések időszeke!

Aszpirin+C! Ki ne látta volna a reklámban az ázó-fázó, bernáthegeyi kutyát sétáltató férjet, akinek a felesége egy aszpirin C pezsgőtablettát adva mulasztja el a megfázás tüneteit. Már a nagyszüleink is igen gyakran használták az Istopirint, a Bayer-aszpirint, melyek fő hatóanyaga azonos: az acetyl-szalicilát, a szalicilsav ecetsavanhidriddel reagáltatott terméke.

Valószínűleg 1757-ben kóstolta meg először a Chipping Norton-i Stone tiszteletes a fűzfa kérgét, és meglepődve tapasztalta, hogy keserű íze rendkívül hasonlít a váltóláz ritka és drága gyógyszerének a perufa kérgének ízére. A fűzfa kérge már korábban is közkedvelt népi gyógyszer volt, sőt már Hippokratész is ajánlotta reumatikus fájdalmak enyhítésére.

Stone tiszteletes a kóstolás után hat éven keresztül klinikai megfigyeléseket folytatott és módszert dolgozott ki a fűzfakéreg használatára lázzal járó megbetegedések gyógyításakor. Stone tudtán kívül a szalicilsav származékait a szalicilátokat fedezte fel:

„Terem egy fa Angliában, amelynek a kérge tapasztalataim szerint erőteljes összehúzó hatással bír, s rendkívül hatásos ellenszere a váltólázaknak és más, váltakozó tünetekkel járó betegségeknek.”

Fél évszázaddal később gyógyszerkutatók keresték a fűzfakéreg aktív hatóanyagát. 1828-ban sikerült kivonni belőle a szalicilt.

1838-ban Piria állított elő a szalicilból szalicilsavat. Hamarosan kiderült, hogy más növények is gazdagok szalicilátokban.

1835-ben egy svájci vegyész gyöngyveszéből egy Spirsauere nevű anyagot kristályosított ki, melyről négy évvel később kimutatták, hogy azonos a szalicilsavval.

Gyógyászatban történő alkalmazása akkor terjedhetett el, amikor Kolbe szintetikus módon nagyobb mennyiséget állított elő.

A manapság leginkább használt szalicilsav-származékot, az aszpirint viszonylag későn, 1898-ban fedezte fel az I.G. Farben Bayer nevű részlegének vegyész, Felix Hofmann, aki beteg édesapján próbált vele segíteni. Az idősebb Hofmann ugyanis szalicilsavat szedett, amittől gyomorbántalmai voltak. Fia egy enyhébb szert keresett, így találta meg az acetyl-szalicilsavat, mely ártatlanabb és hatásosabb szernek bizonyult. Bayer adta neki az aszpirin nevet. Az „a” az acetyl-csoportra utal, a „spirin” pedig a Spirsauere névből származik.

Az aszpirinnek roppant sokféle hatása van. Csökkenti a szívinfarktus és az agytrombózis kockázatát. Eredményesen használható ízületi gyulladások gyógyításakor, jó láz- és fájdalomcsillapító. E hatását a szöveteken és az azokat behálózó érzőidegeken keresztül fejt ki, nem pedig az agyban, mint pl. a morfin.

Hátránya, hogy elősegíti a gyomorfekély kifejlődését, gátolja a véralvadást. Egy enzim működésének a gátlásával lassítja az alkohol lebomlását a gyomorban, ha táplálék is van benne.

Ágota

Irodalom:

Balázs Lóránt: A kémia története

Gertner Hajnalka - Wajand Judit: Szerves kémiát érdekesen (Iskolakultúra)

ÁLLATI VICCEK

Egy gilisztafeleség kérdi a másikat:
Régen láttam a férjedet. Hol van?
Ne is mondd, elment horgászni!

Csigamama sétára indul a gyerekével a szép tavaszi ré-
ten. Egyszer csak csupaszcsigák tűnnek fel a közelükben.
— Jaj, kislányom, ne nézz felre! Nudisták jönnek szemben!

A patkány tévét vesz:
— Milyet parancsol?
— Mindegy, csak jó sok csatorna legyen benne!

Mókusmama hazamegy ökölboszorított kézzel és meg-
kérdi mókuskáit:

— Na mókuskáim, mi van a kezemben?
— Mogyoró?
— Nem.
— Dió?
— Nem.
— Magocska?
— Nem.
— Hát akkor mi mama?
— Görcs!!!!!!!!!!!!

— A kiséger sétál az anyukájával a mezőn. Meglátnak
egy denevért és ekkor a kiséger felkiált: Nézd Anya, tün-
dér!!!

Téli álomra készül négy kis medvebocs. Mindegyik el-
tesz valami „különlegeset” magának telire. Az első egy kis
üveg piát. A második a kedvenc tánclemezét. A harmadik
egy fazék babfőzeléket. A negyedik olyan, mint a tücsök,
nem raktároz semmit. Elvackolódnak a téli álomra és át-
alusszák a telet (jó nekik, nem?). Tavasszal felébredve mind-
három keresi a „kincset”, de nem találja. Egyszer csak be-
jön a negyedik ekképpen: HUKK, CSA-CSA-CSA, BUMM-
BUMM-BUMM.

Bemegy a ló a kocsmába, es kér egy Dab -ot (kezdők-
nek: egy sörfajta). Miután megissza, kér egy adag abrakot.
Mire a kocsmáros méltatlankodva:

— De uram, AbrakADabra?

A baromfiudvarban a tyúk félkilós tojást tojik. Rögtön
megjelennek a riporterek, faggatják:

— Hogy érzi magát?
— Köszönöm, kitűnően.
— Mik a tervei a jövőben?
— Szeretnek egykilós tojást tojni.
Ezután megtalálják a kakast is:
— És ön hogy érzi magát?
— Nagyszerűen.
— Mik a tervei a jövőben?
— Megyek és szétverem a strucc pofáját...

gyűjtötte: Farkas Melinda (SZMAR10)

Hogy mik vannak?

kis hírek a nagyvilágból

ÉLŐ MŰKÉZ

A lyoni kórházban egy orvoscsoport 13 és fél
órás műtéten sikeresen hozzáerősítette egy beteg
1989-ben amputált jobb alkarcsontjának csontjai-
hoz egy donor megfelelő csontjait, majd mikro-
sebészeti módszerekkel egyesítette az idegeket, ere-
ket, izomkötegeket és végül a bőrt. A betegnek jó
ideig kilökődés elleni gyógyszereken kell élnie.

KIEMELIK NELSON HAJÓJÁT

Uruguay partjainál két, a XIX. században el-
süllyedt hadihajó kiemelésére készülődik a hadi-
tengerészet. Az egyik Nelson admirális hajója, az
Agamemnon, mely egykor 500 embert szállított.

AMORF JÉG

Mindezidáig úgy tudtuk, hogy a jég csak kristá-
lyos formában fordul elő, méghozzá 13 féle válto-
zatban. Amerikai kutatók most arról számoltak be,
hogy gyémántprésben, 8000-12000 bar nyomáson
sikerült amorf szerkezetű jéget előállítani. Az ered-
mény azért jelentős, mert a Jupiter Europa nevű
holdjának felszínét nagyrészt jég borítja, amely akár
ebben az amorf formában is létezhet.

ÉLETHŰ MELL- ÉS FÜLPROTÉZIS

Egy japán asszony (aki maga is mellamputáci-
ón esett át) olyan bőrbarát ragasztóval felerősíthe-
tő mellprotézist készített, amely színében, rugal-
masságában teljesen megegyezik az emberi bőr tu-
lajdonságaival. Angol kutatók festékszemcséket
tartalmazó szilikonból „elpirulásra” képes anyagot
állítottak elő, amelyből élethű ujjak és fülek készít-
hetők.

MONA LISA LAKKOZÁSA

Neil MacGregor, a londoni National Gallery
igazgatója szerint meg kellene tisztítani a párizsi
Louvre-ban őrzött Mona Lisát a képet borító lakk-
rétegektől. Nemrégiben ugyanígy tisztították meg
Raffaello egyik festményét és így sikerült visszaál-
lítani az eredeti színeket. A Louvre főrestaurátora
egyelőre nem osztja angol kollégájának véleményét.
Leonardo da Vinci híres festménye egyébként kü-
lön terembe kerül, erre a japán televízió (NTV) 25
millió frankot adományozott a múzeumnak.

Forrás: Élet és Tudomány

Gyűjtögette, szemelgette: Főző Attila

rekkel és „jóféle” magyar szolgáltatásokkal, éttermekkel, termékekkel.

Most induló sorozatunk a kákán található csomókkal és a szőrszálak hasításával foglalkozik annak érdekében, hogy mi, fogyasztók egy kicsit védettebbek legyünk. Szívesen látunk minden hozzászólást, olvasóink tanulságos tapasztalatait vagy kérdéseit személyesen a természetben vagy e-mailen az attila@faber.poli.hu címen.

Ingredients / Összetétel

Ha kezünkbe veszünk egy fogkrémet, tisztítószer, üdítőt vagy más terméket, bizony nem mindig találjuk meg az összetételére vonatkozó információkat. Ha mégis, akkor ritkán olvashatjuk azt magyarul és még ez esetben sem árt egy kémikus, hogy meg is értsük, mivel mosunk haját, fogat vagy mivel húsítjuk magunkat.

Arra nem vállalkozunk, hogy mindent megmagyarázzunk, hiszen ahhoz ismerni kellene az összes gyártási technológiát, de néhány anyag kilétét felfedjük. Íme egy kis körkép a teljesség igénye nélkül.

Fogkrém (*Vademecum complete protection*)

AQUA - víz

SORBITOL - sorbit, a D-glükózból előállítható cukoralkohol, édesítőszerként használják

HYDRATED SILICA - kovásv

UREA - karbamid $H_2N-CO-NH_2$, használják a gyógyszeriparban, műtrágyaként és sertések húzolására is, mert belőle a szervezetben aminosavak keletkeznek

PROPYLENE GLYCOL - propilén-glikol

SODIUM LAURYL SULFATE - a laurinsav $C_{11}H_{23}COOH$ nevű zsírsav sója, sűrítőanyag és emulgátor

AROMA - ízanyag, emiatt nem köpjük ki a fogkrémet, a pontos összetétel általában titok

CELLULOSE GUM - cellulózszármazék, állományjavító
SODIUM MONOFLUORPHOSPHATE, SODIUM FLUORIDE - nátrium-monofluor foszfát és nátrium-fluorid (NaF) ilyen formában tartalmazza a fluoridot a fogkrém

SALVIA OFFICINALIS - orvosi zsálya

PANTHENOL - szerves alkohol, a szervezetben B5 vitaminná (pantoténsav) alakul

SODIUM SACCHARIN - olcsó édesítőszer, a $C_7H_5NO_3Na \cdot 3H_2O$ szerves vegyület, mely a cukornál 500-szor édesebb, az újabb édesítőszerekben már nem alkalmazzák

METHYLPARABEN, PROPYLPARABEN - a parabansav két észtere

SODIUM BENZOATE - nátrium-benzoát, tartósítószer, ezen a néven kapható papírtasakos kiszerelésben
CI 77891 - hm, itt a titok

Dezodor (*Fa Aqua*)

IZOBUTANE, PROPANE, BUTANE - izobután, propán, bután, egyszerű szénhidrogének és hozzájárulnak az üvegház-hatáshoz

ALCOHOL DENAT. - denaturált szesz

PARFUM - illatanyag

ISOPROPYL MYRISTATE - a mirisztinsav nevű zsírsav izopropil észtere, sűrítőanyag és emulgeátor

PHENOXYETHANOL - alkoholszármazék

OCTOXYGLYCERIN - nedvesítőanyag

TOCOPHERYL ACETATE - az E-vitamin (tokoferol) származéka, fertőtlenítő hatású

E-xxx

Számos élelmiszer címkéjén láthatjuk az ún. E-számokat. Sok hiedelem és tévhit él ezekkel kapcsolatban, melynek az is oka, hogy léteznek ezzel kapcsolatos buta szórólapok. Ezek nem veszélyes anyagok, bár nem minden esetben kell örülnünk nekik. Ezek a számok nem titkosak, adalékanyagokat takarnak és az E-szám csupán rövidítés. Jogunk és érdekünk, hogy tisztán lássunk E ügyekben is!

A részletes táblázat megtalálható több szakkönyvben. Az E-számok egy része és hatása megtalálható *Könczey R.- S. Nagy A.: Zöldköznapi kalauz* c. könyvében.

Íme néhány példa ártalmatlan és ártó vegyületekre.

E-150 - karamell, E-163 - antocián, a kék szőlő színanyaga, E-170 - kalcium-karbonát, kréta, mész, E-175 - arany, E-233 - tiabendazol, a banán penészedése ellen használják, E-290 - szén-dioxid, E-300 - L-azskorbinsav, C-vitamin, E-330 - citromsav, igen elterjedten használják, E-440 - pektin, zselésítő anyag pl. lekvárookban, E-901 - méhviasz, E-939 - hélium, védő és csomagológázként használják (és lufikban), E-948 - oxigén.

E-250 - nátrium-nitrit, felvágottak és más élelmiszerek tartósítószer, a szervezetben rákkeltő nitró-aminokká alakulhat, csecsemőkre halálos, E-620 - glutaminsav, a levesporok, ételízesítők ízjavítói (tk. elsősorban ezt érezzük a legtöbb levespornál), fejfájást, szívdobogást, elhízást okozhat, E-942 - dinitrogén-oxid (N_2O) (ld. Veres Gábor cikke), ez az ún. kéjgáz, kábító hatású és habszifon patronokhoz használják.

A sorozat folytatásaként olyan kákán szeretnénk szőrszálakat hasogatni, amelyeket olvasóink javasolnak. Kedvcsinálónak íme néhány a tervezett témáinkból: pi-víz, vízlágyítás (kalgon és társai), gyümölcsjoghurtok és tejtermékek, gyorsétkezdék stb.

Várjuk az ötleteket, kérdéseket!

Főző Attila

MEGOLDOTTÁK

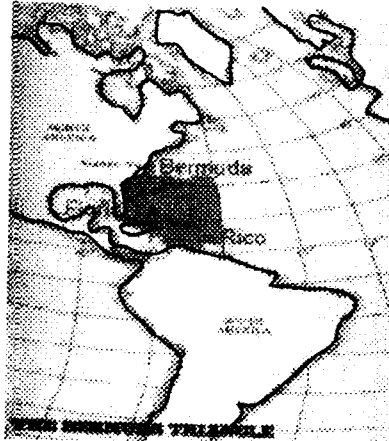
A BERMUDA HÁROMSZÖG REJTÉLYÉT?

Gyúlékony gázbuborékok okozzák a katasztrófákat

A Föld legtalányosabb része a Bermuda-háromszög. Rémgéniyek szólnak hajók, repülőgépek eltűnéséről. Egy angol geológus állítja: megoldotta a Bermuda-háromszög rejtélyét: óriás gázbuborékok okozzák a rendkívüli jelenségeket. A magyar szakértők vitatják, illetve helyesbítik az angol geológus teóriáját.

Az úgynevezett Bermuda-háromszögben, a Bermuda-szigetek Florida és Puerto Rico között már több, utasokkal teli gép zuhant le, és 50 tonna súlyú hajók süllyedtek el. Rengeteg teóriát állítottak fel eddig is, hogy megmagyarázzák a jelenséget, amelyet már Kolumbusz Kristóf is leírt: „óriási lánogot láttam a partról, fehérén ízzó szalag volt a vízfelszín felett”.

A brit geológus, dr. Ben Clenell most egy új elmélettel jelentkezik. Szerinte óriási metángáz (CH₄) buborékok okozzák a katasztrófákat. A tengerfenék iszapjában élő baktériumok ugyanis metánt termelnek, amely a fagyott tengervízzel reakcióba lép. A metán gázbuborékként felszállva csökkenti a víz sűrűségét. Ott a víz nem tudja a felszínen tartani a hajókat, ezért azok kőként süllyednek el. Ha ez a gyúlékony metánbuborék a levegőbe kerül, majd a földmozgások következtében felszabadul és a felszínre tör, a felforróso-

dott repülőgépmotoroktól begyulladhat és robbanást okozhat. A geológus úgy gondolja, hogy felfedezésével nemcsak a Bermuda-háromszög rejtélyét oldotta meg, hanem a világ energiaproblémáit is, hiszen ebből a metánból kétszer annyi van mint a világ összes olajtartaléka.

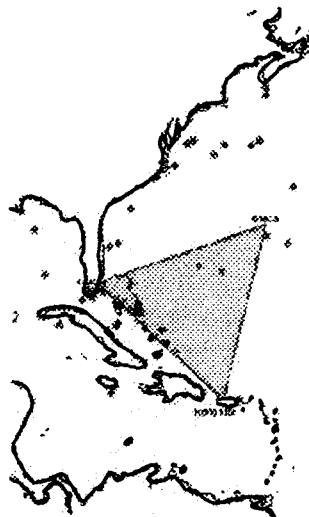
Nekovetics Oszkár esztergomi mérnök már 1982-ben a *Bermuda-háromszög láthatatlan gyilkosa* című könyvében kifejtette, hogy a vulkáni működés következtében keletkező gázok okozhatják a tragédiákat. Az új elmélet ellen azonban tiltakozik. Állítja: valószínűtlen, hogy baktériumok ilyen nagy mennyiségű gázt termelnének. A vulkáni működés következtében keletkezett gázoktól viszont már kellően megváltozna a víz sűrűsége (pontosabban a gázbuborékos víz sűrűsége a tengervízhez képest - a szerk.).

Egyébként az ő elméletét bizonyítja Vida József egri fizikus kísérlete is. A Csodák Palotájában mutatja meg, hogyan süllyednek el a megváltozott vízsűrűségben a hajók.

Az ELTE Mikrobiológiai Tanszékén azt mondják, hogy tényleg vannak olyan, metángázt termelő baktériumok, amelyeknek egyes fajtái tengeri üledékben élnek. Magyarországon a hortobágyi artézi kutaknál is az általuk termelt gáz hatására jön a felszínre a víz.

Vető István, a Magyar Állami Földtani Intézet geokémiai főosztályának tudományos tanácsadója szerint ez a metánhidrát csak több ezer méter mélyen, nagy nyomáson és csak pár celsius-fokon marad stabil. Az elképzelhető, hogy a gáz feláramlik, de annak a valószínűsége gyakorlatilag nulla, hogy a felszínen nagy koncentrációban forduljon elő és hajókat süllyesszen el (szerinte).

Mátraderecske, a Mátra alján lévő település lakói jól ismerik a metán gáz okozta gondokat. Az itt lakók arra figyeltek fel, hogy ha csirke, kutya téved egy gödörbe, elpusztul. A polgári védelem derítette ki: a falu határában veszélyes metángáz szivárog a földből. A derecskeiek azóta megtanultak együtt élni a gázzal, sőt hasznosítják is azt. Akad ugyanis olyan ezermester, aki összegyűjti és csövön viszi be házába a metángázt, meggyűjti és azon főz.

Dóczi Katalin
(JUTA JAZZ)

Hátha nátha - körkérdés

Megkéredeztünk néhány iskolapolgárt, hogy mivel kúrálja magát nátha esetén.

Molnár Mariann (Polisz): forró fürdő, mentolos cukorka

Frei Kitti (LeG.-o): forró kamillatea

Szabó András (PsychO): mentolos gargalizálás

Nagy András (JUTA JAZZ): forró tea mézzel

Budai Melinda (KANDi): orrcsepp és forró tea

Patkány (elsŐÁ): sok C-vitamin, aszpirin

Csoncsi: kalapkúra - 25 dkg savanyú káposzta, 0,5 dl vodka és fekvés jó meleg ágyban (reggelre elmúlik).

Sánta Judit: Dr. Havramek módszere - méz és torma keveréke kétszer naponta

Mayer Tibor: meleg sör, ágyban fekvés

dr. Marosvári Péter: forró tea, sok folyadék

Koczor Tünde: apróra vágott hagyma mézzel.

készítette Hruza Gábor (JUTA JAZZ)

A VILÁG ELDUGOTT SARKAI - I.

BHUTÁN

Kedves Poliészter olvasó! Új sorozat indul lapunkban, mely reméljük sokak érdeklődését felkelti távoli tájak, ismeretlen világok iránt. Kérjük jelezzétek, mely területek, tájak, országok érdekelnek benneteket, hátha tudunk arról is írni! Várjuk válaszaitokat szóban - fenn a Természetben, levélben - a bartag@poli.hu címen!

A mennydörgő sárkányok földjén

Létezik egy ország, ahol a király még mindig király, létezik egy ország ahol az emberek még a Paradicsomban élnek, létezik egy ország, ahol még sárkányok dörgését is hallani, de csak azok számára, akiket beavatnak a Nagy Titok rejtelseibe.

Ez az ország a világ talán legeldugottabb, legkevésbé ismert országa: Druk Yul - azaz Bhután.

A Himalája hófödte csúcsai, a gazdag monszun esők öntözte síkvidék áthatolhatatlan dzsungelrengetege és a közékjük ékelődő keskeny dombvidék-sáv - egy fél Magyarországnyi területbe sűrítve - ez Bhután tömör földrajzi jellemzése. Az ország egészen 1974-ig teljesen elzárkózott a külvilágtól, de azóta is igen erőteljesen korlátozzák az idegenek bhutáni látogatását. Kis túlzással azt mondhatjuk, Bhután a legmegközelíthetlenebb békés ország a világon. Ez tudatos politika eredménye. A bhutániak rendkívül büszkék hazájukra, kultúrájukra és ezt foggal-körömmel védik a „műanyag” világ káros hatásai elől. Valószínűleg ebben az országban a legkevesebb az egy főre eső Coca-cola fogyasztás. Ezt a tudatos „kulturális protekcionizmust” széleskörű demokráciával és nyitottsággal nehéz lenne fenntartani. Bhutánban azonban még a mai napig királyság van, ráadásul az uralkodó a legfőbb vallási vezető is.

A mennydörgő sárkányok földjét egészen az 17. század elejéig Tibet részének tekinthetjük. 1616-ban azonban az egyik buddhista iskola szellemi vezetője összefogta az itt élő népeket és létrehozta Bhután. Kettős kormányzást hagyott maga után, azaz a világi és a vallási vezetés nem egy személy kezében összpontosult. Tibet többször is próbálkozott Bhután befolyása alá vonni, de a bhutániak mindig ellenálltak. 1907-ben a Wangchuck-dinasztia hatalomra kerülése egyet jelentett a totális egyesítéssel: egyértelművé tették az ország határait és a király egyben főpappá is vált. Jelenleg is ez a rendszer van érvényben. A harmadik Wangchuck uralko-

A puszta tények:

Adatok a Bhutáni Királyságról

hivatalos név:

Druk Yul (Mennydörgő Sárkányok Földje)

terület: 47000 km²

lakosság: 600 000 fő

államforma: monarchia, indiai védnökség alatt

főváros: Thimbu

népek: bhotia (drukpas) - 67%, nepáli - 20%,

egyéb (asszami, tibeti, szikkimi, stb.) - 13%

hivatalos nyelv: dzongkha (18 dialektus)

egyéb beszélt nyelv: nepáli, tibeti, asszami, stb.

hivatalos vallás: lámaista-buddhista

egyéb vallások: hindu - 25%, mohamedán -

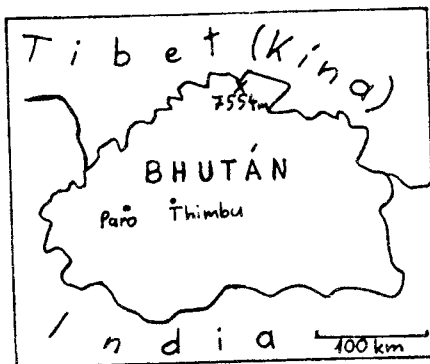
4.9%, keresztény - 0.1%

egy főre eső GNP: 180 dollár

dót (1952-1972-ig vezette az országot) tekintik a modern Bhután atyjának, aki átvezette az országot a „középkorból” a 20. századba. Ráadásul meg kellett küzdenie a kínai invázió veszélyével is, hisz Tibet lerohanása után Kínának Bhutánra is fájt a foga. Ettől a balszerencsétől a másik szomszédos ázsiai nagyhatalom India mentette meg és Bhután jelenleg is indiai védnökség alatt áll. A mai helyzet pedig az, hogy király óvatosan bár, de egyre inkább nyit a külső világ felé. Több, mint egy tucat magán turista iroda várja szolgáltatásaival az odalátogatókat. Az Interneten külön honlappal rendelkezik az egyik legnagyobb turista iroda. A turizmust azért most is szigorúan szabályozzák, igaz a szigor enyhül: 1994-ig egy évben 4000 turista léphetett át a bhutáni határt, de ma már nincs ilyen korlát.

Mi végre ez a bezárkózás, miért e szigor? Bhutánban bizony van, mit védeni. Az ország természeti állapota paradicsomi: szinte érintetlen. Szerencsésen járul ehhez a vallási türelem, sőt védelem és tisztelet az állatok, növények iránt. Békésen él itt a himaljai fekete medve, a hópárduc és az igen ritka fekete nyakú daru. A déli dzsungelben és a Himalája

lejtőin rengeteg gyógyhatású növényt találni, nem beszélve a szebbnél szebb Rhododendronokról. Nemcsak a természet érintetlen, hanem a kultúra is. A buddhizmus követői szerint Bhután a buddhista világ utolsó mentsvára. Sehol nem maradt meg ilyen eredeti, ősi és hagyományos formában ez a vallás. Azt mondják, aki az eredeti tibeti kultúrát, akarja tanulmányozni, annak nem Tibetbe, hanem Bhutánba kell mennie. A kínai kommunista invázió ugyanis, majdnem teljesen meg-

Nyingmapa, kargyüpa, turmix

A bhutáni államvallás buddhizmus tibeti formáját, a lámaizmust jelenti. Ez tulajdonképpen az ősi tibeti sámánista vallás (a bon) és az indiai eredetű buddhizmus különleges turmixa, ahol a sámán „átalakult” lámává. Géza fejedelemhez és István királyhoz hasonlóan a tibeti vezetőknek is meg kellett küzdeniük a „rég” vallás vezetőivel. Tibetben is kemény harcok árán lehetett elfűzni a sámánista bon papságot, mégis a buddhizmust kevésbé erőszakosan terjesztették, mint pl. a kereszténységet Magyarországon. Ez a vallás ugyanis rugalmasabb, türelme-sebb az idegen vallásokkal szemben, mint a nyugati vallások. Ezért a tibeti buddhizmust át- meg át szövik sámánista elemek - ezért is olyan ősi és különleges.

A buddhizmus első hulláma a 8. század elején érkezett Tibetbe nyugat felől (a mai Kasmírból). Egy híres szellemi vezető - Rinpoche guru - sikeresen terjesztette a vallást az addig ismeretlen száraz, kietlen hegyvidéken. Több kolostort is alapított többek között Bhután területén is - ilyen pl. a „Tigris Fészek” kolostor. Néhány egyházi és világi vezető azonban nem nézte ezt jó szemmel és véget vetett a buddhizmus terjesztésének. Később amikor a belső háborúkba belefáradt az ország, újabb mesterek érkeztek Indiából a már megtermékenyített földre és a saját értelmezésük szerinti buddhizmust

terjesztették. Így az ősi (első) irányzat mellett kialakultak újabbak is. Rinpoche követői a nyingmapák, a későbbi irányzatok közül pedig az egyik legkülönlegesebb a kargyüpa rend emelhető ki (13. század), amely elterjedt Bhutánban. Utóbbiak a szent szövegek tanulmányozása mellett igen fontosnak tartják a meditációt, a „belső tűz” (tumo) felélesztését. Ez akár szó szerint értendő, hisz a szerzetessé avatáskor egy jeges hegyi tóba mártott törülközőt kell a saját csupasz hátukon megszáritani a szerzetes jelölteknek, miközben ők maguk is meztelenek. Ezek az emberek a testükkel azt csinálnak amit akarnak. Az európai természettudomány erre azt mondja, hogy a vegetatív (akaratunktól függetlenül működő) idegrendszert teljesen ellenőrzésük alá vonták, de az olyan hírekkel, mint a belső tűz adása a holtaknak - azaz halottélesztés - már nem tud mit kezdeni.

A kargyüpa szerzetesek sokszor visszavonultan élnek magas hegyi barlangokban, remeteként és akár egész életüket annak szentelhetik, hogy a „belső tüzet” magukban gerjesszék. Ahogyan a legtöbben sajnálattal tekintenek egy ilyen aszkétára, aki szegény körülményeiért lemondott a világi kényelemről, ugyanúgy ő is részvétet érezne irántunk tudatlanságunkért, mely miatt elmerülünk az állandóan változó látszatvilág jelenségeiben, személyes éntudatunk (egónk) ápolása révén saját magunkra kiszabott tér- és időkorlátaink foglyaként...

semmisítette a tibeti kolostorokat és szétzúzta az uralkodó papság hatalmát, ezzel tönkretéve az ottani hagyományokat, óriási fizikai és szellemi károkat okozva az országnak. Szerencsére Bhutánnak sikerült elkerülnie a tragédiát! A bhutániak élete tényleg teljesen összefonódik a vallással. A szöttek az építészet az ünnepek és a tanulás mind-mind szorosan kötődik a lámaista-buddhista hagyományokhoz. A jelenleg is uralkodó főpap-király (Jingmi Singye Wangchuck) legfőbb gondja, hogy országát békésen és nagyobb megőrzésként nélkül vigye át a 21. századba. Igen nehéz dolga van, hisz a szinte érintetlen országot nehéz megőrizni a mai kihívásokkal szemben. Szerencsére a bhutániak úgy tűnik támogatják királyuk ilyen törekvéseit. Drukkoljunk mi is nekik! Mindenesetre az Interneten már jelen vannak. Íme néhány példa:

Bhután a Weben:

www.bootan.com/
www.kingdomofbhutan.com/
www.kuensel.com/

Barta Géza

Érdekel a World Wide Web?

Szeretnél saját honlapot?

Szívesen részt vennél a Poli honlap szerkesztésében?

POLIWEB stúdió

Ha érdekel az Internet, vegyél részt elektronikus Web szakkörünkön, ahol a jelenlét virtuális, de az élmények valóságosak.

Ragadj billentyűzetet és jelentkezz e-mailen az attila@faber.poli.hu címen.

Akarsz a munkatársunk lenni? A POLIÉSZTER szívesen látja az olvasói leveleket, cikkeket, írásokat, grafikákat, karikatúrákat. Gyere!

Utazás a **DROGOK** világában (6.)

Kedveseim! Mostani cikkemmel befejeződik a kábítószeres ismeretése, és a következő Poligráfban már más témában fogunk búvárkodni.

HEROIN

A mák egyik mesterségesen előállított alkaloidja a *heroin*. A mák ázsiai eredetű növény, melynek éretlen gubója alkalmas az ópium előállítására. Az ópium kb. 25 féle alkaloidot tartalmaz, köztük a morfint (morfiomot) is. A morfin maga is erős hatású kábítószer, de aránylag egyszerűen át lehet alakítani még erősebb hatású vegületté, a *heroinná* (*diacetyl-morfin*).

A legveszélyesebb kábítószer!!!

Könnyen oldódik az agy lipidjeiben, és jól tárolódik a zsírszövetben. A heroin keserű, fehér por, de a szennyező anyagok miatt a világosbarna minden árnyalatát mutathatja.

Jelenleg két tájékon állítják elő. Az egyik az Aranyháromszög (Thaiföld, Burma, Laosz), ez a fehér színű. A másik az Arany Félhold (Afganisztán, Pakisztán, Törökország), ez a barnás színű.

Mire a fogyasztóhoz kerül, 3-15%-osra hígítják fehér porokkal; pl.: kininnel, tejcukorral, esetleg hintóporral is (ez intravénás beadásnál életveszélyes).

A *heroin* fogyasztása sokféle módon történhet. Cigaretteként dohánnyal vagy marihuánával, kiskanálban szárazon vagy nedvesen hevítve, mikor gőzét vagy füstjét belélegzik, magában vagy kokainnal keverve felszippanthatják. A droghatás továbbnövelése érdekében a heroinista eljut az intravénás injekciózáshoz. Ha már teljesen összehúrkálta a vénáit, megteszi az izomba fecskendezés is.

A heroin gyors megszokást, súlyos testi és lelki függőséget okoz. A perifériás idegekre nem hat közvetlenül, „csak” a központi idegrendszerre. A kábítószeres élmény különösen az intravénás belövés utáni néhány percben kifejezett. Az intenzív élmény ismétlésre készíti, amely felgyorsítja a hozzászokást.

Jellegzetessége a fekete-fehér színlátás. A kellemes közérzet, gyönyörözést (eufóriát) előidéző hatása nagyon intenzív. A nagyobb adagok erős kábulatot válthatnak ki.

Túladagolása szív és légzési zavarok miatt halált okozhat.

Tartós használata gyomor és bélműködési zavarokhoz, májkárosodáshoz vezet. A személyiség leépülése és a szociális degradáció gyorsan megtörténik.

Elvonásakor súlyos testi és pszichés tünetek mutatkoznak. (pl.: erős hasmenés, étvágytalanság, depresszió, szorongás, kellemetlen hallucinációk).

A drogos mindent pénzzé téve vagy akár bűncselekmény árán is, de megpróbálja megszerezni a következő adagját, sőt az életét is veszélyezteti. Egyrészt előfordulhatnak öngyilkossági kísérletek, másrészt a vérkeringés összeomlása miatt sokak és halál állhat be. Vannak akik nem bírnak megszabadulni a

kábítószer rabságától, félnek a megtapasztalt elvonási tünetektől, és kétségbeesésükben beadják maguknak a halálos dózist (aranylövést).

Az elvonási tünetektől szenvedő személy megvásárolja a kis hatóanyagú hamisítványt is, nem törődik a sterilitással sem. Amíg nincs jelen fertőző anyag, addig szinte nem okoz problémát a közös fecskendő. Amennyiben valaki fertőző betegséget szerez be, akkor a fertőzés átterjed más közösségekre is. Ebből a szempontból különösen veszélyes az AIDS és a hepatitis B.

A „túcsere” vagy „tisza tű” programban egyes szervezetek ellátják ezen drogosokat ingyen tűvel. A világon kb. 2,5 millió drogos szurkálja magát, a kokainistákat is beleszámolva.

Ezek ismeretében ne növeljük számukat, inkább csináljunk magunknak csokoládés szeletet!

Most búcsúzom egy perzsa tanmesével.

Egy éjjel három vándor érkezik egy város bezárt kapujához. Az első *alkoholista*, ki dühösen felkiált: „Erős a karunk, törjük be a kaput, azután kivont karddal benyomulunk!”

A második *ópiumszívó*, kit nem zavar a bezárt kapu: „Jó nekünk itt kinn, reggel majd úgy is kinyitják a kaput!”

A harmadik *hasis hatása alatt álló*. „Ne sokat teketóriázzunk, bújjunk át a kulcslyukon!”

BEKAPLAK

Láng Andrea receptjei

Csokoládés szelet

Hozzávalók: 7 dkg Rama margarin, egy tojás, 25 dkg cukor, 3 dkg kakaó, 3 dl tej, 25 dkg liszt, egy csomag sütőpor.

Elkészítés: Nagyon alaposan kikeverjük a tojást a cukorral, a kakaóval, a sütőporral, és a puha margarinnal. Majd fokozatosan hozzáadjuk a tejet, meg a lisztet. Kivajazott, kilisztezett nagyobb tepsibe öntjük, és forró sütőbe tesszük, és mérsékelt tűzön sütjük tovább.

Megjegyzés: Beletehetjük egy fél citrom héját is. Nagy adag lesz ebből a mennyiségből.

Össze-vissza állította: Láng Andrea

Felelős szerkesztő: Veres Gábor

Szerkesztő és tördelőszerkesztő: Főző Attila László

Ebben a számban közreműködött:

Barta Géza, Somogyi Ágota, Láng Andrea
Dóczi Katalin és Hruza Gábor (JUTA JAZZ)
Farkas Melinda (SZMAR10)

Szerkesztőség:

Közgazdasági Politechnikum
1096 Budapest, Vendel u. 3.

E-mail: polieszter@mail.poli.hu

Web: http://www.poli.hu

Felelős kiadó: Horn Gábor

Aranyköpések

A civilizáció az emberiség megszelídítése.

A tűz a regény alatt folyamatosan szerepet játszik, de csak főzési szinten.

Balassi Bálint összeházasodik Dobó Katával(!), akivel két éven belül el is válnak egymástól.

Balassi apjától örökölte heves természetét. Ebből a természetből következik, hogy szerelmi költészetének nagy része epico-lirikus.

Balassi fontosnak tartotta a szerelmet, mert ez mindenkin csiszol egy kicsit.

Balassi 1589-ben elvesztette jó hírnevét, mindenből kifosztott lett. Ekkor emlékszik vissza Magyarországra.

Az ördög fogadást köt Istennel, miszerint Goethét megzavarja hitében.

A Faust műfaját két nagy részre lehet bontani, a „kisvilágra” és a „nagyvilágra”.

A testőrírók Mária Terézia testőrei voltak, és a magyar felvilágosodás első embereit alkották a magyar nyelv fejlesztéséért.

A testőrírók Mária Terézia idején jöttek létre.

A testőrírók ichletet (!) kaptak.

II. József különféle törvényeket hozott létre a jobbágyok örömére.

Petőfi az eszet fénynek feltételezi, és kéri, hogy vezesse.

Itt már Istennel is találkozhatunk.

A tengerészek összefüggésben vannak a szabadsággal.

A meghökkentek c. vers Rimbaud első versei közt van, mivel ő csak 19 éves koráig írt 16 éves korától.

Rimbaud rengeteg furcsa szót használt, de ha ő nem is, József Attila igen, mivel ő fordította le a verset.

Mallarmé mindennél jobban szeretné átélni a tengeri betegséget - ringatva jobbra-balra.

Mallarmé Tengeri szél c. versének már a címéből is kiderül, hogy egy szimbolista költővel állunk szemben.

Mallarmé még arról is híres volt, hogy sokat utazgatott, de mint ez a vers is tanúsítja, nem tudott eléggé elutazni. Más költők ugyanebből a célból lettek alkoholisták, meg ilyesmi.

Megjelenik a három alapidő a versben, vagyis időmértékes verselés.

Nézőpontváltásokat találunk a műben, bár nem sarkos.

Összekapcsolódik a vers a címmel is.

A következő versszak szabályosan ijesztő.

Egyre nagyobb érzelmeket szabadít fel, melyeket egy gondolatjellel kicsit lehűt.

A szótagszám felváltva váltakozik.

A három pont a legjobb kifejezése a szenvedésnek.

Az összes érzéket körbejárjuk.

A költői kép egy eszköz a költő kezében, amivel mondanivalóját tudja hangsúlyozni.

A költői kép valamilyen képet keltenek bennünk (!).

Az alakzat a mű külsejére, külalakjára vonatkozik.

Az összes sor egy vonalban kezdődik.

Az éjszaka nem konkrétan az éjszakát jelenti, hanem mai szóval bulit.

A költő egy rövid szünettel jelzi, hogy valami lesz.

A költő megmutatja, hogy unatkozik.

KEDVENCEK A NÉGYZETEN

1998. november 27-30-ig
PLÜSSÁLLAT kiállítást
 rendezünk a Politechnikumban.

Bizonyára Neked is van kedvenc plüssállatkád.

Itt az alkalom, hogy megmutasd Őt
 a nagyközönségnek, és egyúttal részt vegyél

Veté a Politechnikum

LEGKEDVENCEBB PLÜSSÁLLATA

címért a nemes versengésben.

Kedvenceidet várjuk november 25-ig

a C.É.G. logisztikai központjába (A02 Stúdió).

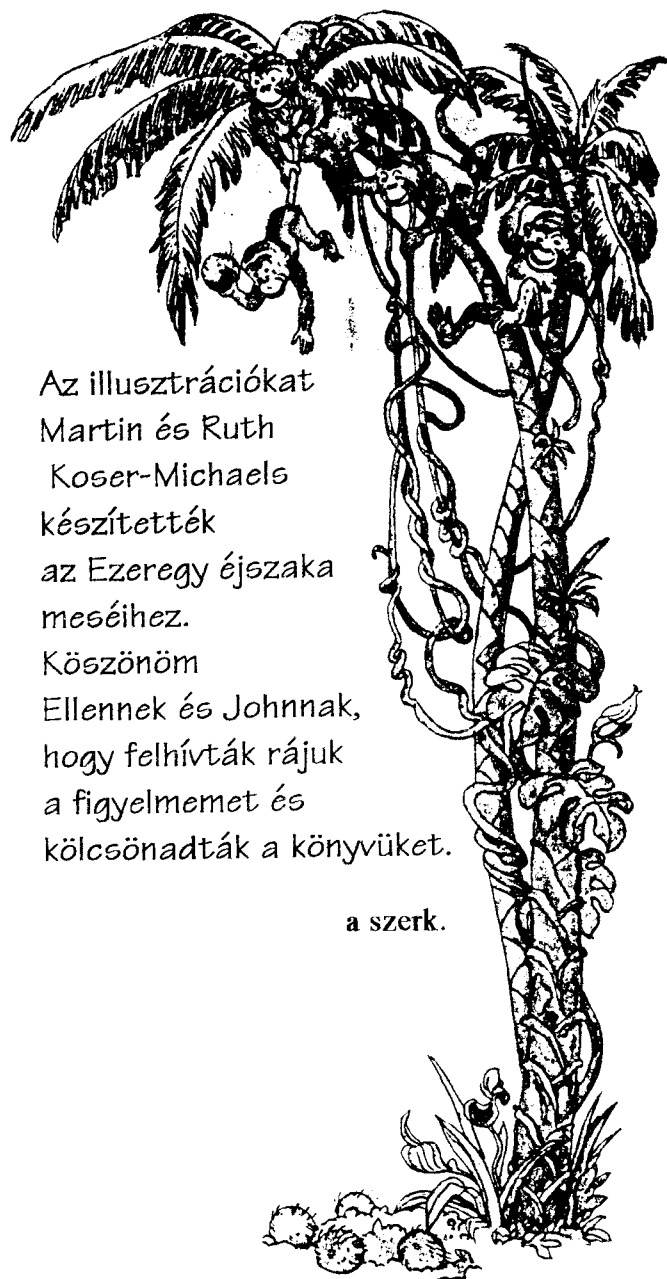
Ne sajnáld az energiát! Hozd be és mutasd meg Őt!

szervezésében.

A tartalomból

IT-hírek.....	2
Bemutatkozik a BIVÁK.....	6
A C.É.G. kérdőív-értékelése.....	7
A C.É.G. Alapító okirata.....	5
Egy októberi meséről.....	13
A nem felejtett Díjazottak.....	16
Az ügyeletről VerGábosan.....	17
Szász Kata lúdja.....	18
Nomád mesék.....	14
Über die Weltpolitik.....	22
(v)Ének az esőben.....	23
Durr.....	26
Ssiráj (ejtsd: ssirá').....	21
VisMajor naplója.....	29
Fei röpizik.....	26
Egy Waldorf-iskoláról.....	30
Kálvin Balázs éljen!.....	34
Sok-sok pályázat.....	37
Szécsi Gábor régi gyűlése.....	40
VisMajor tudja-e?.....	42
poliÉSZter.....	43/a
Aranyköpések.....	51

Az illusztrációkat
Martin és Ruth
Koser-Michaels
készítették
az Ezeregy éjszaka
meséihez.
Köszönöm
Ellennek és Johnnak,
hogy felhívták rájuk
a figyelmemet és
kölcsonadták a könyvüket.

a szerk.

Kampányolók! Figyelem!

A legközelebbi **Poligraf**-lapzártá 1998. november 20-án lesz.

A Közgazdasági Politechnikum lapja

Felelős kiadó: Horn Gábor

Felelős és tördelő szerkesztő: Jakab Judit

Postacím: 1096 Budapest, Vendel utca 3.

e-mail: jjudit@mail.poli.hu

Internet: <http://www.poli.hu/poli/poligraf/index.htm>

Hálózat: P:\poligraf\

Megjelenik a Közgazdasági Politechnikum sokszorosító műhelyében